

Anastasia Novych

S E N S E I
ze Šambaly

Kniha II

Praha 2013

Před Pravdou se neschováš, před **Moudrostí** ne-
skryješ. Na Zemi není nic **tajného**, co by někdy nevy-
šlo najevo. Koloběh lidského života a smrti tvoří jed-
nolitý proces. **Pochopit** minulost **znamená** naučit se
překonávat nástrahy současnosti. **Vystoupit** z něj
můžeme jen tehdy, když se staneme Člověkem!

Kniha byla sepsána podle zápisků bývalé matu-
rantky, která ve svém deníku zachycuje události léta
roku 1991.

Poprvé vydalo v roce 2005
OLMA-PRESS, Moskva

Copyright © Anastasia Novych, 2003

Z ruského originálu Сэнсэй. Исконный Шамбалы
přeložila Hana Prchliková
Obálka KRM Advertising s. r. o.
Jazyková korektura Jitka Pixová
Vydalo nakladatelství IBIS s. r. o.,
jako svou 3. publikaci

ISBN 978-80-904796-2-3

Prolog

„Ale přece není všechno tak zlé. Zvláště pokud ses rozhodl zůstat, dej jim ještě šanci a dovol mi...“

Najednou nad mořem zavál lehký vítr a oživil měsíční pěšinku. Ta se čarovně zajiskřila a svými stříbřitými vlnkami lákala do tajemné dáli. Příroda jako by stvoření úmyslně pokoušela, z jedné strany ho obklopovala svou věčností a z té druhé přirozenou pozemskou krásou. Zdálo se, že se v tomto nenápadném závanu skrývalo jakési velké, pouze jemu jedinému známé tajemství.

„Jestli po tom tolik toužíš, tak si to zkus. Zatím jsme tu, čas ještě máme... Ale pole už dávno dozrálo. A hromada plevele, který se bez ustání rozmnožuje, začíná už příliš zatěžovat zemi... Osev je slabý, i když se o něj starali: vteřiny iluze jim zastínily pravdu Věčnosti.“

„I přesto doufám, že se najde...“

Další náraz větru odnesl slova kamsi do nekonečného prostoru. Dvě části stvoření se opět spojily ve své podstatě v jedno. Rozhostilo se krátké ticho. Jenom v ohni tiše praskaly ohořelé větve, malé proutky se rychle měnily na zuhelnatělou beztvárovou hrstku popela. Bylo zvláštní, že stačil pouhý okamžik, aby se tato zvláštní materie vytratila, jako by nikdy ani neexistovala.

***Kámen, který spadl do písku –
to je šelest zrněk písku.
Vlnobití – to je šelest zrněk písku.
Tvůj překotný běh,
Stopa do písku – to je šelest
zrněk písku.
Život je pouhým krokem,
A léta v něm jsou jen
šelestem písku.***

Rigden Djapo

1

Všichni se běželi vykoupat. Konečně byl Sensei chvíli sám. Stál na mělčině a postupně si zvykal na studenou mořskou vodu. Využila jsem jeho osamocení a začala mu vyprávět svůj zvláštní sen o Rudém jezdcí, který se mi zdál včera v noci. Překvapilo mě, jak byl tento výjev opravdový, pestrý a vzrušující. Když jsem o tom Senseiovi vyprávěla, postěžovala jsem si, že si vůbec nemůžu vzpomenout na jeho smysl, jen si uvědomuji, že to pro mě bylo velmi důležité. Myslela jsem si, že mi Sensei vyloží plný smysl tohoto snu z fyziologického a filozofického hlediska. On se ale jen usmál, podíval se na mě nějak tajemně a pronesl:

„V pravý čas se všechno dozvíš.“

Tato slova mě velice zaujala, ale Sensei k tomu už nic víc nedodal. Nechal mě v úplném zmatení a připojil se ke skupince kluků, kteří se pořádně rozdovádějí a snažili se zastavit svými siláckými těly přibíhající vlny. „Zvláštní sen. Zvláštní odpověď. Co by to všechno mohlo znamenat?“ znovu jsem se zamyslela.

Když jsem Senseie zpovzdálí pozorovala, nepřestávala jsem se divit tomu, jak přirozeně se choval v různých životních situacích. V naší partě se prakticky nijak nelišil, snad jen velkou vytrvalostí a skvě-

lým smyslem pro humor. Ale stačilo se jen dotknout strun jeho duchovního života a už začaly vydávat překrásnou melodii, která byla tak vznešená, jedno-
duchá, jemná a zároveň nezvykle moudrá, že nás k němu nepřekonatelně vábila...

Je to mimořádně tajemný Člověk. Když jsem se probírala v minulosti, narazila jsem na zajímavý postřeh: všechno, s čím se Sensei setkal, se začínalo postupně měnit. Nemohla jsem pochopit, jak to dělal. Vezměme si například můj osud. Vždyť ještě před půl rokem se mé tělo, nehledě na mých sedmnáct let, nacházelo jen krůček od smrti. A v tomto těžkém období, kdy se nade mnou prakticky vznášela úplná beznaděj a oči mých blízkých byly plné smutku a soucitu, právě v tuto „poslední chvíli“ jsem potkala mistra východních bojových umění – Senseie, jehož poznatky a možnosti očividně překračovaly rámeč běžné každodennosti. Sensei doslova změnil nejen můj osud, ale i celý svět mého chápání. Teď už jsem si byla úplně jistá, že toto setkání vůbec nebylo pouhou šťastnou náhodou, jak jsem si dřív myslela. Když jsem si poskládala všechny „nečekané náhody“, které mě nemilosrdně přivedly k určitým životním okolnostem, věděla jsem, že toto setkání je spíš jakási zákonitost, projev vyšší vůle. A když už jsem díky Senseiovi zůstala přece jen naživu, pak to znamená, že to Někdo potřeboval.

Ale proč? A k čemu? Co jen já můžu udělat? Z jakého důvodu mě tu nechali? Je těžké uhodnout něco, o čem nic nevíme. Jak bych mohla pochopit úmysl Vyšší síly? Vždyť náhodné setkání nebo nějaký skutek mohou vyvolat takový sled událostí, který nepozorovaně povede ke globálním změnám, buď v jednotlivcích anebo v celé společnosti. Ale obyčejný člověk, který dal tento prvotní impulz, se pravděpodobně ani nedozví o výsledku svého činu, protože žije v malém, omezeném světě myšlenek a je obklopený výhradně

„svou realitou“. A nejpodivuhodnější je to, že každý člověk den co den přispívá na základě své svobodné volby do této stále se zvětšující sněhové koule nastávajících událostí a nemá o tom ani tušení.

Intuitivně jsem cítila, že rozluštění pravého smyslu mého osudu se skrývá v tomto tajemném snu. A protože jsem člověk velice zvědavý, chtěla jsem zjistit všechno hned a co nejpodrobněji. Ale tajemství pořád zůstávalo tajemstvím.

2

Po výborné snídani se naše velká skupinka s blažeností rozvalila na písku, nastavili jsme svá těla něžným paprskům ranního slunce. Naše skupinka je parta nadšenců různého věku, kteří jsou spojeni společným zájmem o východní bojová umění (a nejen tím) a také mimořádnou a upřímnou úctou k našemu trenérovi Igoru Michajloviči, jehož jsme přátelsky pojmenovali Sensei.

Sensei je opravdu neobyčejná osobnost. Navenek se nijak zvlášť nelišil. Mladý muž se světlými vlasy a sportovní postavou. Snad jen jeho neobvyklých pronikavých a moudrých očí by si mohl vnímavý pozorovatel při prvním pohledu všimnout. A tak... Věkem a solidností se spíše odlišoval náš čtyřicetiletý psychotherapeut Nikolaj Andrejevič. Svou seriózností pak Voloďa, dávný Senseiův přítel, který vedl oddíl speciálních jednotek. Svým velitelským hlasem Viktor, náš starší sempai, mladý kluk, který pracoval u policie. Zápalem, vtípky a nekonečným humorem Žeňa a jeho kamarád Stas, kluci z pokročilejší skupiny s vypracovanou atletickou postavou. No, a svým mládím Ruslan a Jura a také naše rozjařená parta, která kdysi hltala filmy o východních bojových uměních, pak se vydala hledat dobrého Učitele a objevila bezednou pokladnici

znalostí – Senseie. Ani ve snu by nás nenapadlo, že takové unikátní osobnosti na tomto božím světě existují. Naši rozjařenou partu představuje Andrej, Košta, Slávek, Tařána a já. V tomto roce jsme opustili školní lavice a úspěšně ukončili perné období závěrečných zkoušek. Za námi školní léta a před námi celý život se svými zármutky a radostmi, vítězstvími a porážkami, vzestupy a pády. Nacházeli jsme se právě v této neurčité polovině, což se nám zdálo jako nejlepší čas k tomu, abychom si trochu vydechli.

Byli jsme teprve třetí den na nezapomenutelné dovolené se Senseiem u mořského pobřeží. Ale to byly, panečku, dny! Byl to takový zlatý čas, kdy máte možnost nejen odpočívat ve společnosti svých nejlepších kamarádů, ale také prožít něco podivuhodného a zároveň si doplnit své poznatky z moudrých duchovních rozhovorů se Senseiem.

Slávek a Jura v čele s Voloďou šli k moři armádním způsobem drhnout pískem nádobí, protože byli dnes ráno na řadě. Mladší kluci ani neměli žádné námítky. Stačilo jim jedno lehké napomenutí v podobě hlubokého velitelského hlasu Volodi: „Jdeme!“, aby s nadšením popadli hrnce. Tato komická situace způsobila, že se na Voloďu sesypaly naše nekončící vtípky. Ale Voloďa nijak nepřišel do rozpaků a vojenským způsobem zavelel:

„Řád je řád.“

Nikolaj Andrejevič měl v rukou jakousi knihu, se kterou se už třetí den nechtěl rozloučit, čas od času si v ní četl. Podle těch otázek, které pokládal Senseiovi, byla knížka pravděpodobně nějak spojená s jeho psychoterapeutickou činností. Přemýšlel o tom, že psychologie je bohužel ještě mladá věda a že dobrý psycholog musí být i dobrým filozofem, protože u zrodu psychologie stáli právě filozofové.

„Tak se podívejte třeba na jednoho z prvních zakladatelů psychologie – na Sokrata. Poslechněte si,

jaká pozoruhodná slova napsal.“ Nikolaj Andrejevič otevřel založenou stránku a četl nahlas. „Nepřisluší se léčit oči, aniž se léčí hlava, nepřisluší se léčit hlavu, aniž se léčí tělo, a také se nepřisluší léčit tělo, aniž se léčí duše...“ A ještě: „Léčit duši... musíme prostřednictvím odpovídajících zaříkávadel a ta nepředstavuje nic jiného než pravdivá slova,“ Nikolaj Andrejevič dal na poslední část zvláštní důraz, „a díky těmto slovům se v duši zrodí a zakoření rozvážnost. Její zrození a existence přinesou pak zdraví jak hlavě, tak také celému tělu.“

Nikolaj Andrejevič se odmlčel, očima přeletěl stránku a pak pokračoval:

„Když má slova uslyšel Kritiás, vykřiknul: ‚Můj Sokrate, bolest hlavy by byla pro chlapce skutečným Hermovým darem, pokud by jej přinutila kvůli hlavě zdokonalit i svůj rozum!‘“

„To je pravda,“ zasmál se Sensei.

„Vidíte, bylo to napsáno před čtrnácti stoletími, ale je to stále aktuální.“

„Určitě, protože moudrost nezná čas.“

„Ano, jak to pravdivě poznamenal Sokrates.“

„Sokrates jen předával to, čemu jej učili. Sokrates by nebyl Sokratem, kdyby na své pouti nepotkal Kritóna, kterého přilákala Sokratova duševní krása, a dal mu proto patřičné vzdělání. Proto se hluboce mýlíte, když si myslíte, že psychologie začíná Sokratem. To, co Učitel předal Sokratovi a později jeho potomkům, to je jen vzdálená ozvěna pravých znalostí lidí z dávnověku... Psychologie je mnohem starší věda, než se předpokládá. A vůbec není nová. Jejimi otci a zakladateli vůbec nebyli Sokrates, William James, natož pak Le Bon, Sigmund Freud, Alfred Adler a jiní. Tito lidé se jen snažili skrze prizma svého světonázoru po zrnkách částečně vystavět to, co bylo kdysi lidem dáno jako celek a co lehkovážně ztratili v průběhu let... Tato věda má totiž své kořeny až v hluboké minulosti.“

„Co se týká filozofie, snad ano. Ale to přece neplatí u vědecké teorie a praxe?!“ upřímně se podivil Nikolaj Andrejevič.

„Proč?“ namítl Sensei. „Právě u vědy. Lidé z dávných časů měli takové znalosti, ke kterým mají ti ze současnosti ještě velmi daleko. Pokud dnes psychologie se zaměřuje na studium struktury osobnosti, obecné zákonitosti, zákony komunikace mezi lidmi, pak pro lidi z dávných časů to byla pouze povrchní filozofie, protože měli podrobnější znalosti psychologie – různé psychologické techniky. Studovali nitro sebe samých, své duše a nikoli svého Ega. A věda ‚psychologie‘ začíná právě od studia sebe samých. Čím lépe člověk pozná sebe, tím lépe bude chápat nejen druhé, ale celý svět jako celek.“

„Promiň, ale v současné psychologii existuje velké množství různých psychologických technik.“

„Ano, ale jaké to jsou psychologické techniky? Zpravidla ty nejprimitivnější. A všimni si, že většinou podporují materiální podstatu. Copak je možné současné lidstvo při dnešní úrovni psychologie označit za duchovně rozvinutou společnost? Samozřejmě, že ne. Protože současná psychologie zkoumá hlavně přizemní úroveň – snaží se vyřešit problémy konfliktů, které vzniknou lidským Egem. Jednoduše řečeno, vaří se ve vývaru materiální podstaty, nehledě na to, že má za úkol pochopit lidskou duši. Při takovém poměru teorie a praxe asi sami tušíte, jaká nejistá budoucnost ji čeká. Takže ve své podstatě se současná psychologie snaží usmířit egoismus s velikášstvím.“

„No, to je ale v podstatě to samé,“ pečlivě poznamenal psychoterapeut.

„Přesně to jsem chtěl říct,“ zdůraznil Sensei, dával přitom Nikolaji Andrejeviči možnost, aby hlouběji porozuměl smyslu jeho slov. „V žádném případě nechci snižovat význam psychologie v současném světě. Je to dobrá disciplína, potřebná. Opravdu ji stojí za to

rozdívjet, pomáhá lidem zbavovat se stresu, bojovat se svými obavami. Ale nedá mi pokoj jedna otázka, doktore. Řekněte mi, prosím, proč se žádnému z psychologů nijak nedaří udělat si pořádek ve své hlavě a snaží se přitom lézt do hlavy cizí?“

„No... jak proč?“ dal si načas Nikolaj Andrejevič a po krátké pauze živě odpověděl: „Vždyť taky musí něco jíst.“

Vesele se zasmáli a pak psychoterapeut pokračoval v rozhovoru.

„Pokud měli lidé z dávných časů takové znalosti, pak tedy museli žít v úplně zlaté době.“

„Přesně tak. Tak to také bylo.“

Nikolaj Andrejevič se zamyslel a pak se zeptal:

„A jaké dávné časy máte na mysli? V naší civilizaci?“

Všimla jsem si, že se Nikolaj Andrejevič se Senseiem bavil chvíli přátelsky a tykal mu, pak zase přecházel na uctivé vykání.

„Ani počátek naší civilizace bych samozřejmě neoznačil za dávné časy. Naše civilizace existuje jen pouhých dvanáct tisíc let. I když v počátcích jejího rozvoje byla lidstvu dána určitá část znalostí, a to i z oblasti psychologie.“

„Byly jim předány znalosti? To je zajímavé. A komu byly předány?“

„Tyto znalosti byly rozházeny po celém světě: v Evropě, Asii, Africe, Jižní i Severní Americe. Jako tajné znalosti je střežili mudrci v kmenech starého Egypta, Indie, Mezopotámie, Sibíře, Číny. Ale nehledě na to, že se dané znalosti značně rozšířily, byly postupem času přece jen ztraceny. Proto teď musíte, moji milí, znovu objevovat Ameriku.“

„To je zvláštní. Jak tyto znalosti mohli získat lidé z různých kontinentů, tím spíš pak, pokud byly organizovaní v kmenech? A kdo je vůbec mohl předat? Vždyť pokud vím, dřív oceán představoval nepřekona-

telnou překážku. Přeletět jej nebylo na čem a přeplovat takovou vzdálenost je prakticky nemožné.“

„Copak si myslíte, že museli mít nutně nějakou techniku nebo aspoň zařízení? Lidé z dávných dob si vystačili se svými schopnostmi. Ne nadarmo jsem zmínil jejich detailní znalosti lidské psychiky. Výborně ovládali své schopnosti. Dnes se vedou spory o levitaci, telekinezi, teleportaci, telepatii a tak dále, ale pro lidi z dávných dob to byla běžná realita. Bylo to stejně přirozené, jako je například pro nás jízda na kole nebo plavání...“

„No to je něco!“ neomaleně vpadl do rozhovoru Ruslan, který byl stejně jako my náhodným posluchačem diskuze „mistrů“. „Takové znalosti by se nám hodily! Když chceš, tak si někam zaletíš. To je paráda! Sensei, můžeme se to naučit?“

Sensei se podíval na chlapce nejdřív vážně, ale pak se na jeho obličej objevil lehký úsměv.

„Ano, je to možné.“

„A jak, když se na to podíváme detailněji?“ snažil se „chytře“ položit otázku Ruslan.

Sensei chvíli mlčel, díval se na něj, na rtech měl pořád ten sotva znatelný úsměv. Pak řekl:

„Je to jednoduché. Víš, nejdůležitější na tom je tvůj přístup, tvoje přání, vnitřní naladění. Nejdůležitější je tedy tvoje velké přání zkusit tuto levitaci. Samotný princip levitace není složitý. Všechno záleží jen na tom, jak moc po levitaci toužíš...“

„No, to je jasné, ale jak to konkrétně probíhá...?“ vyptával se Ruslan, soustředěně pokrčil obočí, jako by řešil nějaký těžký rébus.

„Konkrétněji? No, řeknu to takhle. Každý člověk je generátorem individuálního torzního pole. Toto torzní pole působí na fotony fyzického prostředí, které ho obklopuje, a vzájemně působí na torzní pole jiných jedinců. K tomu, aby vznikl efekt levitace, tedy jednoduše řečeno efekt uváznutí tvého fyzického těla ve

vzduchu, je nutné přidat určitý podnět s pomocí psychické energie a převést kinetickou energii na potenciální a naopak. To způsobí, následkem vyloučení adrenalinu, silný vzestup psychické energie, která pak povede k ohromnému vzruchu torzního pole jiného jedince, což se nevyhnutelně projeví na značném zvýšení a zrychlení tvého energetického potenciálu.

Takže když se myšlenkově nastavíš v labilním spinovém systému, ve tvém mozku vznikají určité spinové struktury, které kopírují prostorovou a frekvenční strukturu vytvořeného obrazu. Tato informace je zase předávána nejen organismu jako celku, ale také okolnímu prostředí, a zároveň spolupůsobí s fotony, tedy kvanty elektromagnetického záření. Pokud máme vhodné podmínky, jako je osobní síla a přesná koncentrace myšlenek, dochází k efektu, který také následně umožňuje prudce snížit naši váhu. A pak už jde jen o techniku. Takže s jakou silou bude pracovat tvůj generátor stabilní myšlenky, tolik času bude trvat efekt levitace. Obyčejná fyzika, nic složitějšího a nadpřirozenějšího na tom není...“

Každý se pokoušel pozorně zaposlouchat do Senseiových slov. Já jsem nepochopila ani půlku z toho, co řekl, snažila jsem se prostě si zapamatovat jeho slova, opakovala jsem si je v myšlenkách, abych je pak mohla zapsat slovo od slova do svého deníku. Nikolaji Andrejeviči z toho všeho spadla brada a tvářil se tak nechápavě, úplně jako nějaký prvňáček, který se účastní obhajoby něčí doktorandské disertace.

„Takže všechno záleží na tvé vnitřní vůli. Vždyť tato síla je obrovská. Lidé ze starých časů byli například schopni zdvihnout do vzduchu obrovské konstrukce zvané ‚vimány‘ pouhou silou své vůle, tedy psychickou energií soustředěné myšlenky. Zdvihnout do vzduchu vlastní těla jim nedělalo žádný problém. Tito lidé byli schopni zvedat a přemisťovat stovky tun. Jak je možné, že se jim to dařilo? Tito lidé totiž uměli kontrolovat své

myšlenky... Nejdůležitější je soustředit se na žádoucí výsledek, díky tomu pak dochází k akumulaci psychické energie. V hlavě musíš mít jen konečný cíl, přesný a jasný. Musíš procítit a představit si celý tento proces reálně...“

Během toho, co Sensei vysvětloval, začal Ruslan vypadat cílevědomě. Bylo jasné, že se v něm rozhořelo přání uskutečnit tato slova hned v praxi.

„Sensei, trvá to dlouho, než se to naučím?“ nadšeně zadrmolil Ruslan.

„No, abyste se naučili levitovat na několik hodin, k tomu je samozřejmě zapotřebí nějaká doba. Ale abyste se vznesli na několik sekund, to zvládne prakticky každý začátečník.“

„Téda!“ vzrušeně pronesl Ruslan. „Takže to můžu hned teď zkusit?!“

„A proč bys nemohl? Všechno je možné, pokud máš velkou touhu.“

„Ale jak? Co mám udělat?“ rychle se vyptával Ruslan.

„Velmi důležité je teď pro tebe to, aby ses dobře rozběhl. Napoprvé ti samozřejmě nemůžu slíbit, že se budeš dlouho vznášet, ale zhruba minuta volného letu je úplně reálná. Víc asi jen těžko vydržíš. Maximálně se budeš po překonání kritického bodu moci na několik sekund rozběhnout po vodě.“

„Jo? Po povrchu?!“ radostně vykřiknul Ruslan.

„Samozřejmě... Je při tom velmi důležitá rychlost a také impulsní síla odrazu...“

Nevím proč, ale při těchto slovech jsem si vzpomněla na vodoměrky, na to, s jakou rychlostí a lehkostí tento hmyz klouže po vodní hladině. Připomněla jsem si hodiny zoologie: „Pokud vezmeme v úvahu malou váhu živočicha a povrchové napětí vody, pak je tato skutečnost zcela možná.“

V naší skupince se rozhořely spekulace. Ruslan soustředěně naslouchal slovům Senseie a byl připravený

vystartovat směrem k moři. Ostatní to se zájmem pozorovali. Žeňa se Stasem začali radit Ruslanovi jak správně vyběhnout. Andrej a Košta vyjádřili přání být dalšími účastníky tohoto experimentu. Tatána a já jsme se skoro závistivě dívaly na „šťastlivce“ Ruslana, který se jako první z naší skupinky vznese do vzduchu.

A najednou Košta nadšeně navrhl Senseiovi:

„Možná bych to mohl zkusit místo Ruslana, aby byl experiment proveden, jak se patří. Mám přece o dvě kila miň než on.“

„O dvě kila, o dvě kila,“ parodoval ho z legrace Ruslan. „Kdo dřív přijde, ten dřív letí! Postav se do řady.“

„Ale jaký je v tom rozdíl,“ mávnul rukou Košta. „Sensei, můžeme to zkusit oba zároveň? Třeba se mu to nepodaří udělat tak, jak by mělo.“

„To se teprve uvidí, komu se to nepodaří!“ naježil se Ruslan. „A vůbec, jdi odsud pryč, kvůli tobě se nemůžu soustředit...“

Sensei se zasmál tomuto zápalu kluků a pokračoval ve svých instrukcích:

„Ale proč to tak prožíváte, kluci, všichni si to můžete zkusit, pokud budete chtít. A ještě jednou opakuji, to hlavní je – dobře se rozběhnout...“

„A budu u toho cítit něco... fyzicky?“ horlivě se vypytał Ruslan, úkosem pohlédl na Koštu, který se k němu snažil přidat.

„Bezesperu. Určité pocity mít budete. V momentě odrazu se ti například prudce změní frekvence tepu. Zvýší se asi o čtyřicet jednotek. Změní se také koherence vlnových procesů ve tvém mozku. Při vzletu nejdřív dojde k úplnému zastavení dechu a pak se změní samotný charakter dýchání. Takže o pocity si nemusíš dělat starosti. Hlavní pro tebe teď je, aby ses dobře rozběhnul. Pochopil jsi?“

Ruslan byl úplně napjatý a v nejvyšší bojové pohotovosti:

„Pochopil, pochopil,“ hlásil. „A co dál? Jak se mám odlepit od země?“

Sensei odpověděl:

„Neboj se, od země se určitě odlepiš. Hlavní je, abys dobře nabral rychlost. Hlídej si, aby se ti do hlavy nevloudily žádné cizí myšlenky. To je teď pro tebe nejdůležitější. Tvůj cíl je let.“

„Chápu, chápu! Takže cíl mám. Myšlenky žádné. Co mám dělat dál?“

„A dál,“ pokračoval Sensei, „se rozběhneš a... vši silou dáš Volodovi ránu do zad.“ Přitom ukázal na našeho kamaráda ze speciální jednotky. Ten byl zrovna skloněný a klidně umýval nádobí na okraji moře. Ano, k Ruslanovu „vzletu“ představoval Volodů onu „startovní pozici“. „A to je všechno! Následnou levitaci máš určitě zaručenu.“

Zavládlo ticho. S údivem jsme přesunuli pohled od Volodi na Senseie a snažili se pochopit, co nám tu říkal. Tato scénka, která se jakoby zastavila v čase, trvala jen chvíli. První, komu Senseiova slova došla, byl Nikolaj Andrejevič. Ten se začal smát tak, že mu dokonce i tekly slzy. Ostatní to pochopili o něco později. Když jsem „prozřela“ už i já, okolní vzduch se celý otrásal hlučným smíchem naší skupinky. Ruslan a Kostů se vzájemně pobízeli k prvnímu „vzlétnutí“. Dokonce i kamarádi, kteří měli službu, se otočili směrem k naší partě, rychle se k nám běželi připojit i s nedomytými hrnci. Asi deset minut se snažili zjistit, co se tu vlastně stalo, ale my jsme jim v záchvatu smíchu nebyli schopní odpovědět.

Když jsme se trochu uklidnili, někteří z nás se běželi koupat, aby z legrace vyzkoušeli „novou metodu levitace“. Až pak se Nikolaj Andrejevič znovu vrátil k rozhovoru, který ho zajímal a který byl tak neurvale a hloupě přerušen Ruslanem.

„Nijak nemůžu pochopit, za prvé, kdo mohl předat lidem z dávnověku tyto znalosti, a za druhé, jak si

mohly primitivní kmeny osvojit svým zaostalým myšlením takovou vědu?“

„Jde o to, že tyto kmeny nebyly ani zdaleka zaostalé. Byli to potomci civilizace Atlantů. Jejich myšlení nebylo vůbec tak primitivní, jak si myslíš. Bylo naprosto stejné jako to naše. Vždyť od té doby se lidský mozek vůbec nezměnil. Víc než to, na rozdíl od nás využívali možnosti mozku mnohem lépe a kvalitněji.“

„Takže tím chceš říct, že byli intelektuálně mnohem vyspělejší než my?“

„Možná ti to zní neuvěřitelně, ale je to fakt. Pokud si to vyčíslíme v procentuálním poměru, my dnes využíváme asi 10 % našich možností, ale oni využívali víc než 50 %. Tak si to spočítej. Vyjde ti, že byli pětkrát chytřejší než my, a to nehledě na celý ten iluzorní, ‚vysoce technologický‘ rozvoj dnešní doby.“

„Ale jak je to možné?“

„Jde o to, že většinou ovládáme jen naše možnosti. Ale na počátku této civilizace měli lidé vysoký intelektuální potenciál a naopak degradovali, postupovali tedy od velkých úspěchů k menším. Je to normální, vždyť tyto roztržité skupiny představovaly zbytek minulé, vysoce rozvinuté civilizace. Následně jejich potomci tyto schopnosti a znalosti ztratili. Dosáhli tedy určitého bodu, kdy se zase začali všechno učit znovu.“

Celý problém spočívá v tom, že vysoce rozvinuté civilizace jsou velice závislé na vnějších faktorech,“ Sensei vzhledl k nebi. „Tak si vezmi například Slunce. Dnešní vědci si myslí, že jeho zdroje vystačí na miliardu let. A pak se může roztáhnout a pohasnout, následkem toho všechno živé na Zemi zmizí. Tak zaprvé, všechno jsou to jen jejich předpoklady a domněnky, protože vědci toho o Slunci vědí jen málo. A zadruhé, dokonce i teď může dojít ve kteroukoli vteřinu k obrovské erupci směřované k Zemi. A pokud se něco takového stane, pak za tři dny zůstane ze všeho živé-

ho na Zemi jen málo. Z lidstva zbudou v tom nejlepším případě jen malé roztržštěné skupinky, které budou muset čelit vážnému problému přežití. Vždyť aby se mohli živit třeba jen rostlinami, musí je nejdřív vypěstovat a k tomu zase musí získat jejich semena. A to jen v případě, že nebereme v úvahu globální katastrofu. Představ si, co s námi bude, jestli nám teď vezmou elektřinu, plyn, ropu, zkrátka všechny ty výhody civilizace. Ukáže se, že nejsme schopni přežít. To se stalo i tehdy...“

„Aha, tak se tedy v dějinách objevili ‚lovci‘ a ‚sběrači‘,“ smutně se zasmál doktor, „s překvapivými záblesky astronomických a matematických znalostí, které jsou charakteristické pro vyšší civilizaci.“

„Přesně tak. Zpočátku existovala plemena a společenství. Pak se v nich začalo prudce rozvíjet náboženství. Někteří jedinci, kteří měli zájem na snížení intelektu mas, si přivlastnili moc. Je mnohem lehčí ovládat tupý dav. No, a takhle jsme se, drahý Nikolaji Andrejeviči, dopracovali k tomu, co máme.“

„Hmm,“ těžce protáhnul psychoterapeut, trochu se zamyslel a dodal: „Je to opravdu tak, člověk je v prvé řadě spotřebitelem různých produktů civilizace a jen malým článkem v řetězci jejich tvorby. Pokud nic z toho nebudeme mít, jak pak můžeme existovat? Ani dům si nepostavíme. U toho musíme mít kromě teoretických znalostí také i celou řadu vynálezů civilizace, třeba cihly, cement, hřebíky a tak dále. Takže...“

Nikolaj Andrejevič pokrčil rameny.

„Takže nám zůstává jenom chatrč nebo zemljan-ka,“ zasmál se Sensei.

„To jo, a v nejlepším případě jeskyně,“ podpořil jeho vtip Nikolaj Andrejevič. „Vždyť když se to tak vlastně vezme, co umí současný člověk, pokud se ocitne s přírodou jeden na jednoho? Pořádně nic.“

„To je přesné... Někteří zvláště líní jedinci nemají ani ponětí o elementárních věcech, například jak a co

vypěstovat,“ zažertoval Sensei. „Pro ně potraviny ‚rostou‘ v obchodech, přímo v polyetylenových obalech. Co víc k tomu říct?“

Když jsem to uslyšela, začala jsem „aplikovat“ tato slova na sebe. Přitom jsem se rychle snažila vzpomenout si na zkušenosti v naší rodině, co a jak moje maminka sázela na zahrádce. A vůbec to, co umím dělat a co ne. Ukázalo se, že mezer v „elementárních věcech“ mám tolik, že jsem se až sama zhrozila. Rozhodla jsem se, že v rámci možností zkusím dohnat to, co mi uniklo, ať to stojí cokoli. Naplánovala jsem si, že se po příjezdu domů zeptám starší generace na to, jak přežívali v době války, kdy museli čelit drsným podmínkám, hladu, ničení. A také jsem si dala za cíl, že se budu co nejpriměřeněji účastnit těchto věcí a opravdu se naučím, jak říkal Sensei, to „elementární“. Vždyť když vás někdo nutí něco dělat, je to jedna věc. Když ale sami hoříte touhou něčemu se naučit, pak je to něco úplně jiného.

Naši „mistři“ se znovu zasmáli svým vtípkům a pak Sensei navrhl:

„Dobře, doktore, už dost řečí o ‚smutných‘ věcech, pojďme se vykoupat.“ Podíval se na polohu slunce na obloze a filozoficky dodal: „Dokud ještě můžeme.“

3

Když se Stas s Žeňou dostatečně vykoupali, rozhodli se, že se projedou na člunu, budou se potápět a pak si zarybaří. Voloďa a Viktor se k nim ochotně připojili. Připravili si člun, naložili do něj rybářské potřeby a plavali podél břehu směrem k továrně na zpracování ryb. Ostatní už byli taky konečně ve vodě, střídali dlouhé koupání s krátkým odpočinkem na horkém písku. Sensei s Nikolajem Andrejevičem dávali přednost koupání ve slunečních paprscích a pak dlouho plavali daleko v moři, kam naše mladá skupinka plavat nechtěla.

Odpočinek ubíhal nepozorovaně. Naši kluci se po dalším koupání blaženě rozvalili na břehu. Bavili se tím, že tvořili malé hromádky z písku, pak dostali skvělý nápad a začali tvořit zvláštní sochu z písku. Využívali k tomu různé části těl. Oběťmi tohoto vynikajícího nápadu se stali Košta, Ruslan a Slávek, přesněji řečeno jejich hlavy, ruce a nohy. V zápalu tvůrčí atmosféry využívali kuchyňské nádoby (talíře, lžičky, vidličky), části oblečení a také dary přírody, jako například rákosí, mořské řasy, mušličky a bídné místní rostlinstvo. Hlavy naší sochy měli nehybnou polohu, a proto jsme jim museli dávat pořád pít, jíst, škrábat je na nosech, na tvářích, odhánět mouchy a další podobnou havěť,

kteřá využívala příležitosti a snažila se je zdolat jako horolezci Kilimandžáro. Po úporné práci, která byla doprovázena nekonečným proudem smíchu, se nám nakonec místo zamýšleného pohádkového tříhlavého draka podařil, jak řekl Andrej, „mutant neznámé rasy“. Když jsme doladřovali poslední detaily, jedna hlava našeho krasavce (jménem Ruslan) uviděla v dálce Stase a Žeňu, kteří běželi po břehu.

„Ó! A kde je člun?“ podivila se bystrozraká hlava tříhlavé saně. „Co se jim stalo?“

Hlava se jménem Slávek se líně otočila tím směrem s neuvěřitelnou ozdobou v podobě klobouku s visícími mořskými řasami, oddechla si a dodala:

„Asi něco zapomněli.“

A nakonec třetí hlava, ta nejmoudřejší (jménem Kořta), která se nacházela uprostřed a byla ozdobena superturbanem, vlastnoručně vyrobeným Taťanou z role toaletního papíru, ubrousků, rákosí a všelijaké trávy, rozvážně pronesla:

„Kdyby si něco zapomněli, tak by neutíkali tak rychle.“

Podle spěchu chlapců se opravdu nedalo říct, že by měli vycházkový běh. Chyběli také Viktor s Volodou a neměli u sebe ani vybavení, se kterým odpluli, což jasně vypovídalo o tom, že se jim něco stalo. Celá naše pozornost se soustředila právě na ně.

Jakmile kluci doběhli do tábora, začali popadat dech a s údivem pozorovali naše tvůrčí dílo.

„Stalo se něco?“ překvapeně se zajímala „nejmoudřejší hlava“.

„No, vy teda vypadáte!“ zasmál se Žeňa a pozoroval monstrózní sochu.

„A kde je Sensei?“ místo odpovědi na otázku Stas reagoval další otázkou.

„No, támhle,“ Andrej ukázal na moře, kde se mezi vlnami objevovaly dvě hlavy. „Je ve vodě spolu s Nikolajem Andrejevičem.“

Stas a Žeňa se ohlédli, zadívali se do dálky. Žeňa si bez přemýšlení dal prsty ke rtům a začal hlasitě pískat směrem k moři. Hvízd byl tak pronikavý, že rozesmátý Andrej ucuknul a třel si uši:

„No tak, měl jsi mě upozornit. Mohl jsem ohluchnout.“

„Tak co se stalo?“ přidal svou otázku Jura.

„Měli jste na člunu nehodu? Nezvládli jste proud?“ zlomyslně pronesla „bystrozraká hlava“.

„Snad nejsou žádné oběti,“ uzavřela myšlenku „moudrá hlava“.

„Ále, nic se nestalo,“ odpověděl Stas jednou větou na všechny otázky, zatímco Žeňa pořád ještě umělecky hvízdal. „Loďka je v pořádku. Všichni jsou živi a zdraví a to samé přejeme i vám...“ Stas se s úsměvem podíval na hlavy kluků, které trčely z písku, a na jejich vyčnívající končetiny. „Našli jsme na břehu delfína.“

„Delfína?!“ vykřikly jsme s Taťánou téměř sborově.

„Jo, takového malého,“ chlapec ukázal rukama, jak je velký. „Metr a půl.“

Naše skupinka nadšením vykřikla:

„No, to je teda něco!“

Sensei a Nikolaj Andrejevič zrovna plavali v hloubce, ohlédli se a Žeňa jim dával signály rukama. Muži plavali zpět ke břehu.

„Živý delfin?!“ zajímalo Andreje.

Žeňa, který vyplnil svou zpravodajskou povinnost, se hned zapojil do rozhovoru.

„Ne... mrtvý, má díru na boku. Rány jsou čerstvé, pořád mu teče krev.“

„Té-é-éda,“ s odporem pronesl Ruslan.

„No jo,“ Žeňa nás dál napínal, „není to pohled pro slabé povahy.“

„A kdo mu to udělal?“ pronesl žalostně Slávek.

„Copak je málo ‚milovníků přírody‘?“ s černým humorem odpověděl Žeňa. „Všude po břehu chodí naprostí maniaci. A hledají si svou oběť...“ podíval se

na bezmocnou pozici chlapce, který byl zahrabaný v písku, a dodal: „hlavně bezbrannou.“

„No, no,“ zasmál se Košta spolu s námi. „Co nám to tady vykládáš! Věšíš nám bulíky na nos.“

Žeňa se uznale podíval na Košovu hlavu v celkové kompozici sochy a v jeho očích se zablýskl uličnický plamínek.

„To je ale nápad,“ pronesl chlapec a začal svými legračními výmysly doplňovat našeho i tak už komického „mutanta“, jako by byl pravý mistr v uměleckých dílech z písku.

Když vyšel Sensei s Nikolajem Andrejevičem z vody, už jsme se všichni bouřlivě a neudržitelně smáli – a to jak „diváci“, tak i „modely“. „Modelové“ se smáli ze všech nejvíc, otrásali se jako nějaké sopky, až z nich začaly odpadávat jednotlivé části. A když to Žeňa začal celé komentovat, pak si můžete představit, jak jsme se váleli smíchy. Sensei a Nikolaj Andrejevič se ostatně také připojili k našemu veselí, udělali pár vtípů na naše kolektivní dílo. Nikolaj Andrejevič pak stanovil Žeňovi z legrace jednoznačnou diagnózu a vyjmenoval při tom všechny jeho symptomy.

Když jsme překonali záchvat smíchu a vysvobozené „oběti“ sochy se šly koupat, Stas stručně vylíčil Senseiovi a Nikolajovi Andrejeviči jejich nález. Psycho-terapeut, který stál vedle Senseie, poslouchal chlapce nejdřív trochu napjatě, pak se ale uvolnil a řekl:

„A já už jsem si myslel... Tak jste hvízdali ze břehu, jako by šla celá posádka ke dnu.“

„No jo, ten umí pískat jako nějaký loupežník,“ s provinilým úsměvem kývnul Stas na Žeňu.

„Ano,“ připojil se Andrej, který poslouchal rozhovor, „testoval tu naše uši.“

Žeňa se samolibě zasmál a mávnul rukou směrem k Andrejovi.

„To je ale úroveň, vy nic nevíte! Nerozumíte ničemu na našem loupežnickém akustickém umění.“

Všichni se znovu zachechtali. Sensei se sotva usmál a řekl:

„Tak mi ukažte tu vaši kořist!“

Stas, Žeňa, Sensei a Nikolaj Andrejevič se vydali na cestu. Ruslan, který právě vylézal z moře, se zeptal Jury:

„Viděl jsi někdy delfina?“

„Ne.“

„Já taky ne. Půjdeme se podívat?“

„Pojďme.“

Rychle dohnali Senseie. A krok za nimi se hrnula celá naše skupinka, kterou mučila stejná zvědavost. Nikolaj Andrejevič se k nám otočil, a když uviděl takový davový pochod, zastavil se.

„E-e, a kdo zůstane v táboře?“

„A před kým bychom ho měli chránit?“ odpověděl za všechny Andrej. „Vždyť je to jedno, nikde ani živáčka...“

„Kromě osamělého maniaka,“ ustrašeným hlasem dodal Žeňa.

Všichni se zasmáli a Nikolaj Andrejevič se tázavě podíval na Senseie.

„Nic se neděje,“ odpověděl Sensei na jeho nevyřčenou otázku.

„A auta?“

„Ale, vždyť je to jen železo. Jestli se něco stane, pěšky do města dojdeme.“

„To je pravda,“ vesele jej podpořil doktor, který se naladil na Senseiovu notu. „Chůze je navíc prospěšná pro zdraví!“

Asi za dvacet minut chůze jsme na břehu uviděli nafukovací člun a vedle něj Volođu a Viktora, kteří seděli u nehybného těla zvířete a z lítosti jej polévali mořskou vodou, i když bylo jasné, že mu to už nepomůže. Delfin ležel na písku, hlavou ke břehu. Pobřežní mořské vlny sotva dosáhly k jeho ocasní části.

Přicházeli jsme blíž a mlčky jsme obklopili toto neobyčejné zvíře. První, co mě na něm udivilo, byly šter-

binovité, tmavě hnědé oči. Ustrnuly ve výrazu němé, hrozně bolesti a utrpení, úplně jako u člověka, který zažil velký žal. Jeho tmavá, téměř černá záda, svlažená lidskýma rukama, se blýskala na slunci a vytvářela iluzi, že je jeho tělo plné života. Bílé břicho a krásné černobílé pruhy po bocích kontrastně vystupovaly na bezchybně hladké kůži. Světlá místa prosvítala kolem sympatické tlamičky ze zlehka vystupující spodní čelistí. Z boku na trupu, o trochu níž, než je hlava, byla bodná rána, ze které už sotva tekla krev. Věčný, dobrotivý úsměv delfina se zdál tak neskutečný, pokud si uvědomím, jaký strašný osud ho potkal. Když jsme se dívali na tuto nevinnou přátelskou bytost, srdce se nám svíralo samou lítostí, nebyli jsme schopni mu jakkoli pomoci.

„Kdo mu to udělal?“ smutně se zeptal Andrej a díval se na delfina.

„Zřejmě ho rybáři střelili harpunou,“ odpověděl Sensei, když mu prohlížel ránu.

„Bože, a proč?!“ s lítostí vyhrkla Taťána.

„Delfini někdy kradou rybářům úlovky, ničí jim nářadí. Ale delfin je jen zvíře. Plave tam, kde může něco získat. A lidé...“ Sensei těžce vzdychnul, jeho pohled byl trochu surový, „je za to zabíjí.“

Sensei mlčel a ve mně se v ten moment vynořila spousta různých pocitů. V krku jsem měla knedlík a do očí se hrnuly slzy. Jaká kreatura, jinak tohoto člověka ani nazvat nemůžu, mohla vztáhnout ruku na tak nádherné stvoření! To je přece delfin, plnohodnotný obyvatel Země, oceánu. A jeho „dům“ je mnohem větší než ten náš. My, lidé, nesmíme zabíjet, spíše bychom se měli učit od těchto dobrotivých stvoření jak být přátelští, umět se přirozeně radovat ze života, z harmonické existence. I když jsou to divoká zvířata, nikdy si nechtějí vzít od přírody víc, než potřebují pro své bytí, nikdy se nesnaží někoho nebo něco ovládnout. V míru vycházejí se všemi druhy obyvatel svě-

tového oceanu a nepochybují o tom, že si umějí užívat každý okamžik.

Myslím si, že v honbě za civilizačním pokrokem, který vyžaduje stále více obětí přírody, ztrácíme svou lidskou tvář, ztrácíme v první řadě sami sebe, své Duchovno. Nenasytnými, nekonečnými potřebami nafukujeme Ego, měníme se na ohavné, bezduché kreatury, které ničí nejen Zemi, ale také všechno živé na ní, takže i sobě podobné. Myslíme si, že je to normální?! Ale copak jsme kvůli tomu přišli na svět? Život je okamžik. A každý chce být v tomto okamžiku šťastný. Chce, ale nemůže. Proč? Příroda nám dává na tyto otázky své mlčenlivé odpovědi v harmonii všedních dnů. Ale my děláme všechno naopak: místo toho, abychom pozorovali, vraždíme, místo toho, abychom moudře vytvářeli, ničíme. Ano, je strašné žít se zvířecí povahou a mít rozum, kterému dominuje Ego. Věčné utrpení... A vždyť štěstí je tak blízko. Musíme se jen otevřít Dobru a prostě se stát Člověkem.

Všichni stáli mlčky nad tělem delfína. Dokonce Stas, který byl vždycky zdrženlivý ve svých citech, odvrátil pohled stranou, sotva zadržoval emoce:

„Kdyby se mi teď dostal do rukou ten ‚rybáříček‘, dlouho by pak nemohl nic těžkého zvedat...“

„...a přemýšlet o hloupostech,“ ve stejném tónu dodal Viktor.

„Nenávist je špatný rádce,“ zamyšleně poznamenal Sensei.

„Ale kdo tu mluví o nenávisti,“ pokrčil rameny Žeňa. „My bychom mu samou láskou... namlátili. Už by nikdy nevztáhl ruku na delfína..., dokonce i vodu by obcházel milovými kroky a zapomněl by cestu i k umyvadlu.“

„No, no, ty jsi ale tolerantní,“ řekl se sotva znatelným úsměvem Sensei. Pak se na chvíli odmlčel a dodal: „Když budeme mluvit vážně, tak máš samozřejmě v něčem pravdu, **pokud budeme shovívaví ke zlu, pak**

si ani nevšimneme, jak se staneme lhostejní k dobru. Nicméně pokud ale trestáme zlo, musíme se umět včas zastavit. Jen tak se vyhneme nebezpečí, které se ukrývá uvnitř nás. Ten, kdo vítězí, se nechlubí, nepoužívá násilí, nejasá. Prostě vítězí..., a to v první řadě sám nad sebou. Takže když trestáme zlo, musíme vždy pamatovat na dobro.“

Všichni si vyslechli Senseie a znovu sklonili hlavy nad tělem delfína.

„Víte co, aspoň ho pohřbíme,“ navrhl Žeňa po chvílce mlčení, asi se snažil nějak ospravedlnit před Senseiem.

„Správně,“ podpořil ho Andrej. „Hned doběhnu pro lopatu...“

„A na co lopata?“ namítnul Žeňa. „Je nás hodně, rychlejší bude, když vyhrabeme jámu v písku rukama. Proč bychom ji měli rýt?“

A aby Žeňa potvrdil svá slova, zahrabal v písku jako nějaký bagr, ukazoval nám, jak rychle to jde. Sensei nabral během Žeňových ‚písečných prací‘ rukou vodu a polil jí delfína. Potom začal něžně hladit jeho hlavu a řekl:

„Proč ho chcete pohřbívat na suchu? Je to přece mořský tvor. Jeho živlem je moře...“

„A to ho jen tak hodíme do moře?!“ podivil se Žeňa. „Radši ho zakopeme do písku, aspoň ho nesní ryby. Tady bude odpočívat v pokoji...“ Sensei seděl na bobku, podíval se na něho a zasmál se. Žeňa vycítil, že zase plácnul něco hloupého a zmateně dodal: „náš drahý přítel.“

Tím vyvolal úsměvy na našich tvářích, ale snažili jsme se to skrýt, protože k smíchu nebyla vhodná chvíle. Sensei na to nic Žeňovi neřekl. Začal zvedat hlavu delfína oběma rukama.

„No tak, Nikolaji Andrejeviči, pomoz mi...“

Na pomoc kromě Nikolaje Andrejeviče hned přispěchali i ostatní včetně Ženi. Ale k tomu, aby bylo přene-

seno tělo delfína, úplně stačil Sensei, Nikolaj Andrejevič a Voloďa. Smuteční eskorta se pohnula směrem k moři. Část naší skupinky zůstala na břehu, ostatní včetně mě je doprovázeli. Když jim voda začala sahat až k pasu a tělo delfína bylo napůl ponořeno do vody, Sensei řekl svým pomocníkům:

„Dál už to zvládnou sám. Ve vodě je lehčí...“

Když muži pouštěli tělo delfína, všimla jsem si, že Sensei ho chytl hodně opatrně. Položil dlaň levé ruky přímo na ránu, jako by ji přikrýval před zvědavými pohledy. Pravou rukou objal shora záda zvířete. Ponořil tělo delfína napůl do vody a zamířil s ním do větší hloubky. My jsme zůstali stát na místě.

Sensei šel pomalu a opatrně, jako by v jeho ruku nebyl mrtvý delfín, ale malé děťátko, které něžně přidržel a trpělivě učil plavat. Postupně se vzdalovali v moři. Až když Senseiovi voda dosahovala k hrudi, zastavil se. Myslela jsem si, že pustí tělo do hloubky a to půjde ke dnu. Začalo mi být delfína strašně líto. Nehledě na smutné okolnosti, díky kterým jsme mohli vidět takového nádherného tvora, a nehledě na krátkou dobu naší známosti, se tento delfín zdál být tak milý a blízký. Cítila jsem k tomuto zvířeti něco neobvyklého, cosi, co můžu slovy popsat jen těžko, jako by jeho žal byl i mým žalem, jeho bolest byla i mou bolestí. Tento nepochopitelný pocit jakéhosi spojení mě začal naplňovat zevnitř. Přikryla jsem si oči, bála jsem se, že uvidím, jak se potápí do vody. Myslela jsem si, že bude lepší, když si uchovám v paměti jeho putování se Senseiem. Ale když jsem si zakryla na chvíli oči, nečekaně jsem uslyšela překvapený hlas Taťány:

„Copak je naživu?!“

Otevřela jsem oči a s údivem jsem zjistila, že mí přátelé se zvědavostí pozorovali Senseie a delfína, který byl stejně jako předtím v jeho ruce. Voda u delfínova ocasu se vlnila. Nejdřív jsem si myslela, že se mi to jen zdá. Ale za několik vteřin se vlnění znovu zopakovalo,

příčemž mnohem silněji. To už se nedá s ničím splést. Všimli si toho i ostatní. Radostně jsme vykřikli:

„Podívejte, podívejte, žije!“

Kluci, kteří zůstali na břehu a které jsme svým hlukem upozornili, se k nám snažili přiběhnout. My jsme se zase chtěli dostat blíž k Senseiovi. Ale Nikolaj Andrejevič nás všechny zastavil.

„Tiše, nedělejte hluk. Zůstaňte stát. Nelekejte ho...“

Naše skupinka ztuhla a nadšeně pozorovala to, co se dělo. Pohyby delfína byly nejdřív slabé, jako by přicházel k sobě po dlouhých mdlobách. Ale o něco později začaly být odvážnější a intenzivnější. Bylo k podivu, že divoký raněný delfín, který zřejmě cítil nesmírnou bolest od člověka, jenž jej málem zabil, se ani nesnažil vytrhnout z rukou Senseie, i když ten jej jen přidržoval. Naopak, soudě podle živých pohybů, jako by se naplňoval životní silou. Zdálo se, že to delfín nějakým způsobem chápal a nesnažil se vyklouznout ze starostlivých rukou.

Za nějakou dobu delfín vyhodil z vody svůj plochý ocas, tvarem podobný velrybímu, legračně jím plácnul po vodě a ponořil se. Vyplul nedaleko Senseie, bokem k němu, a po určité době sám balancoval na povrchu. Pozoroval toho, kdo jej ještě nedávno držel ve svých rukou. Sensei stál také nehybně, díval se na delfína. Když tento rozhovor beze slov skončil, delfín se otočil a pomalu vyplul směrem na otevřené moře. Navzdory našim očekáváním se nepotopil, snažil se naopak držet na hladině. Sensei jej chvíli vyprovázel pohledem, pak si namočil a uhladil vlasy a vracel se na břeh.

Když jsme se už všichni sešli na břehu, Viktor poznamenal:

„Nějak špatně plave. Pokud vím, delfíni jsou rychlí tvoři.“

K tomu Žeňa poznamenal svou oblíbenou hantýrkou:

„Kdyby to do tebe naprali harpunou, to bych chtěl vidět, jak bys frčel... Aspoň nějak ovládá svoje tělo.“

„Jo, je ještě slabý,“ pronesl zamyšleně Sensei, když se díval na tmavou siluetu s ploutví ve tvaru pŕlměsíce, jak se pomalu vzdalovala v moři a pravidelně mizela a zase se objevovala mezi vlnami.

„Tak si říkám, jestli to vůbec přežije,“ důležitě pronesl Žeňa.

„Radši to zaklepej,“ navrhl mu Stas.

Žeňa hned dal na jeho radu. Zaklepal to na zuby, pak si sundal kšiltovku a radši si ještě poklepal na hlavu. Stas si všiml jeho pohybů a zasmál se:

„To přece musíš na dřevo, na dřevo se klepe.“

„No, vždyť to přece je dřevo,“ řekl Žeňa takovým tónem, jako by to byly jenom hlouposti.

Zasmáli jsme se. Stas mávnul rukou jeho stranou a řekl nám:

„Pomozte nám odtáhnout věci. Už nemáme náladu na rybaření.“

Dvakrát nám to říkat nemusel. Všichni jsme šli svorně rozebrat udice, batohy, vyložit loďku. Samotný člun kluci spustili na vodu na mělčině a na provaze ji táhli jako burlaci podél břehu.

Zatímco jsme se chystali, zvedl se silný vítr. Když jsme odcházeli, znovu jsme se podívali na moře, vyhlíželi jsme našeho delfína. Ale toho už nebylo mezi zvedajícími se vlnami nikde vidět. Vítr k nám donesl smutný křik racka, který kroužil nad vodou... Ano, všechno v tomto životě má bohužel svůj začátek a konec.

Sklonili jsme hlavy. Zřejmě nikdo nechtěl věřit tomu, že náš skoro oživlý delfín utonul, ačkoli zdravý rozum přesvědčoval spíš o pravém opaku. Chvilku jsme šli mlčky, stále jsme se otáčeli s nadějí tam, kde jsme naposledy spatřili delfína. Ale pokaždé jsme se smutkem spouštěli svůj pohled na písek pod nohama.

„No, ale koneckonců,“ Žeňa jako první nevydržel to

žalostné mlčení. „Delfini se přece nemůžou utopit. Vždyť jsou to ryby!“

„Můžou,“ odpověděl Sensei vyrovnaným a klidným hlasem, ve kterém nebylo sebemenší známky emocí. „Existují případy, kdy se utopí během minuty, zvláště pak když jsou podráždění, polekaní. Ale pokud se topí, pak se to děje rychle... A když už jsme na to narazili, delfini vůbec nejsou ryby ale teplokrevní savci, stejně jako lidé. Mají rozvinutý mozek. A mimochodem, mozková kůra delfinů má větší plochu než kůra člověka.“

„Takže i záhybů má víc, narozdíl od některých tvorů Homo sapiens,“ z legrace dodal Nikolaj Andrejevič a podíval se na Žeňu.

Sensei se usmál a pokračoval:

„A stejně jako lidé, i delfini reagují na různé situace včetně stresových. I jim je vlastní pocit strachu.“

„I tak nepochopím, jak by se mohli utopit?“ pokrčil rameny Žeňa, buď opravdu nerozuměl, nebo se tak jenom tvářil.

„Normálně,“ odpověděl Sensei. „Prostě se zalykají jako člověk. Pokud je delfin ve stresovém stavu, pak stačí, aby se voda dostala přes nozdry do plic... a je to.“

„Přes nozdry?“ zeptal se Ruslan znovu. „To je něco jako lidské nosní dírky?“

„Jo, jen se nacházejí v horní části hlavy. Jsou přímo spojeny s plicemi.“

„To je super! Když kýchne, tak je celé moře kolem v...“ Ruslan nedomluvil, chtěl umožnit usmívajícímu se publiku, aby samo dokončilo jeho geniální domněnku.

„To je zajímavé, a jak ve vodě kašle?“ zajímalo Andreje.

„No, nijak. Delfini nikdy nekašlou.“

„Mají štěstí... tihle teplokrevní savci,“ vyjádřil Viktor závist, kterého od časného rána trápil kašel. „Asi nejsou ani nikdy nachlazení.“

„A proč nejsem delfin?“ zasněně pronesl Žeňa.

„Mýlíš se,“ odpověděl Sensei Viktorovi. „Jsou nemocní stejně jako my. Trápí je dokonce identické mikroorganismy, které způsobují respirační onemocnění. Ale narozdíl od nás delfini nachlazení zvládají velice špatně. Často u nich přechází na zápal plic, který téměř vždy končí smrtí zvířete.“

Žeňa vypadal udiveně:

„Jo? Tak je přece jen dobře, že nejsem delfin.“

„Ale jestli se zalykají ve vodě, tak jak v ní můžou žít?“ zajímalo Kostu.

„Umírají jen při velkých stresech, když propadnou panice, stejně jako i člověk. Jinak se mají moc dobře! Mají takový systém svalových a vzduchových záklopek, který ideálně funguje i v těch nesložitějších vnějších podmínkách.“

„No co,“ vzdychnul Nikolaj Andrejevič. „Jak se říká, ve strachu jsme si všichni rovni.“ Chvilku se odmlčel a pak se zeptal Senseie: „Počkej, počkej, takže pro delfiny je během apnoe důležitý psychologický faktor jako při apnoe u člověka?“

„Přesně tak.“

„Apnoe?“ podivil se Ruslan. „Co to je?“

Žeňa si odkašlal:

„No, ty jsi ale... Apnoe je zadržení dechu. To vím dokonce i já!“

Ruslan se podíval na potápěčské přístroje, které ležely v člunu, a s křivým úsměvem pronesl:

„Ještě abys to nevěděl.“

„To nevadí,“ povzbudil ho Stas. „Když se budeš potápět tolik jako my, budeš to vědět i ty.“

„No jo, potápět se hlavou do písku,“ dodal Žeňa s úsměvem a podíval se na Stase.

Oba se zasmáli, asi si vzpomněli na nějakou zábavnou příhodu ze své minulosti. Ruslan uraženě řekl:

„Připomínám ti snad pštrosa nebo co?“

„No, jestli ne teď, tak brzo budeš,“ beze zloby oznámil Žeňa, znovu si se Stasem vyměnili pohledy.

Vycítili jsme v jeho slovech léčku a trvali na tom, aby nám řekli, co se skrývá za těmito úšklebky. Chlapci popsali příběh, který se odehrál při jejich prvních neúspěšných zkušenostech během výcviku potápění. Celkem nic zvláštního, ale v interpretaci Ženi to znělo celkem komicky. Na konci Stas pronesl:

„Bylo by bezva, kdyby člověk mohl dlouho pobývat pod vodou bez doplňkových prostředků, bez potápěčských přístrojů.“

„To je zcela možné,“ mimochodem poznamenal Sensei. „Lidský mozek je naprogramovaný na mnohé věci. Prostě jen musíte umět tyto možnosti využít... Vždyť co obnáší dýchání člověka? Je to střídání nádechu a výdechu vzduchu. K tomuto procesu dochází zkrácením bránice a žeberních svalů, díky čemuž se mění objem hrudního koše. Výměna plynu je realizována na úrovni plicních alveol a obohacuje krev. Krev roznáší kyslík do buněk, odebírá kysličník uhličitý. A čím je regulován tento rytmus dýchání? Dýchacím centrem, které se nachází v prodloužené míše. A v tom je také zlatý klíč, který odemýká bránu k ‚přepnutí rychlosti‘.“

„Jako programy?“ pronesl Koša.

„No, ano.“

Žeňa se samolibě zasmál:

„Jasně, a ten klíček si stejně jako v pohádce někde klidně leží a nikdo neví kde. A kdo to ví, ten mlčí, protože sám jej získat nemůže.“

„Mýlíš se,“ usmál se Sensei. „Kdo chce, ten vždycky najde... a dosáhne. Takových praktik k zadržování dechu je spousta. Jen je třeba hledat a nezahálet, nevyprávět pohádky o tom, že žádné takové praktiky neexistují, protože o nich nic nevíš. Tak například v józe existuje praktika pro nácvik kontroly dýchání. Říká se jí pránajáma. Ačkoli v původní variantě se používala právě jako nástroj pro probuzení jednoho z nejstarších lidských reflexů — reflexu ponoření.“

Netýkalo se to ani tak ponoření do vody jako spíš do hlubin vlastního vědomí, kde se člověk stále přibližuje pramenům duše. Ale teď lidé praktiku trochu změnili a udělali z ní celé učení, při kterém jogíni ztrácejí čas a síly na to, aby se naučili ovládat dech, zrychlit některé procesy v organismu, jako například hojení ran nebo třeba zpomalování celkového metabolismu nebo srdečních stahů... To je samozřejmě také dobré, člověk se aspoň takto učí ovládat své myšlenky. Ale lidé příliš rozbili celek na kusy a zkomplikovali jednoduché věci. Proto dnešní člověk, který se touto praktikou zabývá, pozoruje tyto jednotlivé části a myslí si, že to je celek..." Pak se Sensei znovu obrátil přímo na Žeňu a řekl: „Takže pokud se chceš naučit jen zadržovat dech, můžeš využít i tuto praktiku.

Výběr je bohatý. Techniku zadržování dechu ve změněném stavu vědomí lidé ovládali odedávna. Tato praktika je všude: v tropické Africe, v Severní Americe, v Laponsku, na ostrově Bali. A to už nezmiňuji techniky, které si předávají z generace na generaci lidé odedávna žijící z darů moře, například lovci perel.“

Žeňa se hluboce zamyslel a začal uvažovat nahlas.

„Ale jak dlouho může člověk vydržet pod vodou bez vzduchu? Maximálně dvě minuty, a to včetně profesionálních potápěčů. Myslím tím bez potápěčského přístroje,“ upřesnil chlapec.

„Má pravdu,“ souhlasil Nikolaj Andrejevič. „Pak už dochází k anoxii, jednoduše řečeno ke kyslíkovému hladovění, což způsobuje nevratné procesy v mozkové hmotě. Člověk ztrácí vědomí..."“

„...a to je konec, alles kaputt,“ dokončil Žeňa, podpořil svého „kolegu“.

Na to jim Sensei namítnul:

„Ve zvláštním stavu vědomí může vydržet i netrénovaný člověk mnohem déle než jakýkoli profesionální potápěč.“

„Ale ne, Sensei, to už je příliš,“ nevěřil chlapec.

„Vsadíme se?“ navrhl mu Sensei a záhadně se usmíval.

„S tebou, Sensei? Za nic na světě,“ hned se ohnal Žeňa a všichni ostatní se smáli. „Copak vypadám jako sebevrah? Jsem si jistý, že si nepobudu pod vodou tolik, co ty.“

„Ne, já se toho účastnit nebudu,“ uklidnil ho Sensei. „Vezmi si kohokoli z tohoto oddílu, můžeš si vybrat.“

„Můžu si vybrat, říkáš?“ lživě se zasmál Žeňa a začal nás provrtávat pohledem.

A mně se jako naschvál zrovna v tu chvíli utrhlo ucho u igelitky, kterou jsem nesla.

„Jejda,“ rozpačitě jsem pronesla a začala rychle zvedat z písku rybářská závaží a jakési další věci.

Andrej a Volodja, kteří šli vedle mě, mi začali pomáhat. Žeňa zaměřil pozornost na objekt své volby, se kterou nemohl prohrát, a samolibě oznámil:

„Vezmeme si třeba ji.“

„Když ji, tak ji,“ souhlasil Sensei. „Nejsi proti?“ zeptal se mě.

Naivně jsem předpokládala, že to bude jenom nějaká další veselá hra, rozhodla jsem se, že Senseiovi nahraju. A stejně sebevědomě jsem Žeňu informovala:

„Samozřejmě, že nejsem proti. Není třeba vyjednávat. Moji dávní předkové byli potápěči, mám to v krvi. A víte, jak se potápějí Sibířané? Tak pozor! Když se ponoří v Horním Altaji, tak se vynoří až v Karském moři!“

„Vynoří nebo vyplavou?“ s jízlivým úsměvem upřesnil Žeňa.

„No, jak se komu podaří,“ odpověděla jsem.

Náš rozhovor všechny rozesmál.

„Tá-á-kže,“ mnul si ruce Žeňa v předtuše vítězství.

„A o co se vsadíme?“

„No, o co chceš!“ vesele odpověděl Sensei.

„Tak teda... o...,“ chlapec přišel do rozpaků.

„O službu v táboře,“ napověděl mu Stas, protože měli být právě na řadě.

„Přesně tak, přesně tak,“ chytl se toho Žeňa. „O službu v táboře! Takže o všechno to zametání, drnutí nádobí, rozdělení táboráku na břehu. A jiné drobné protivnosti všedního života v táboře.“

„To by šlo,“ řekl Sensei. „Až přijdeme do tábora, uděláme soutěž.“

Stiskli si navzájem ruce a Voloda „zpečetil“ jejich sázku. Pokračovali jsme v cestě. Žeňa byl povzbuzený svou očividnou převahou a začal mě psychologicky připravovat na prohru. Popisoval mi všechny podrobnosti včetně úklidu, který budu muset dělat.

„Možná bych mohla utřít ještě i prach z rákosí?“ se smíchem jsem navrhla, abych udržela tuto veselou náladu.

„Ale tak ne, to snad ne!“ začal spokojený Žeňa vyjadřovat ohleduplnost. „Jsme přece džentlmeni. Omezíme se na binec v táboře.“ A hned dodal: „I když, pokud si to bude dáma přát, nemusí utírat jen prach z rákosí. Může například ještě uklidit tamtu louži.“

Žeňa kývnul směrem k moři a všichni znova vybuchli smíchem. S podobnými zdvořilostmi jsme šli do stanů, vyměňovali jsme si vzájemné laskavosti a ústupky, zatímco všichni ostatní se vesele smáli.

4

Už z dálky jsme viděli, že náš tábor vypadá nějak jinak, jako by byl pokrytý bílým pohybujícím se povlakem. Ano, samozřejmě jsme dbali na čistotu, ale že by až do alabastrova... Když jsme přišli blíž, uviděli jsme učiněné posvícení racků. Náš nečekaný příchod u nich vyvolal neuvěřitelný úlek a panický zmatek. Odtrhli se od své hostiny a jakoby na povel se vznesli nahoru, sbalili si své saky paky a nechali po sobě jen hromádku zbytků. Když jsme uviděli takovou neslýchanou drzost, úplně jsme ztuhli.

To byste museli vidět! Všude se válely rozškubané obaly s kroupami a těstovinami, které byly navíc důkladně promíchány s pískem. Takový písečno-kroupovo-těstovinový mišmaš. Jako bílé duny se tyčily hromádky rozsypané mouky, soli, cukru. A celou tuto ranní katastrofu doplňovaly ažurové ubrousky, které vítr proháněl po celém pobřeží, jako by si s nimi hrál. Když jsem si vzpomněla na naši předchozí sázku, úplně jsem ztratila dar řeči a ruce mi z té beznaděje přestaly sloužit.

Po minutě hrobového ticha, během níž někteří s údivem a někteří s hrůzou pozorovali tento podivný obraz s názvem Skládka za městem, se Žeňa poškrábal na zátylku a s vítězným úsměškem pronesl směrem k Andrejovi:

„Tak, tak, tak. Takže tomuhle říkáš ‚ani živáčka‘?!“
Andrej se rychle začal bránit:

„No jo, kromě toho tvého osamělého maniaka!“

„To, že nebyl sám – to je jasné,“ z legrace poznamenal Viktor, když pozoroval početné stopy pustošení. „A podle otisků tady byl ještě nějaký jiný konspirátor, nejspíš zástupce místní fauny, měl asi čtyři nohy, možná dokonce ocas. Je zřejmé, že jako první byl ve stanu s potravinami.“

„No, správně,“ zastal se neznámého zvířete Žeňa. „Přejedl se tam. Bylo mu smutno, tak pozval na večírek všechny, které mohl.“

„Dobrý večírek,“ odkašlal si Stas. „A kdo to teď za ně bude všechno uklízet?“

„Zkus hádat třikrát,“ navrhl mu s úsměvem Žeňa a spokojeně se podíval mým směrem.

Potom jakoby se vzpamatoval a začal energicky hledat naše improvizované koště z vázaných větviček. To bylo napůl zadupané v písku. Žeňa jej zvednul, oklepal, zatvářil se, jako by z něj sfouknul poslední zrnka prachu a přejícně mi koště podal.

„Na, Popelko! Dnes se tě odpočinek na mořském pobřeží netýká. Sázka je sázka.“

Vzala jsem si koště, chápala jsem, že pořádek se bude muset udělat tak jako tak. A už jsem začala v myšlenkách odhadovat, čím bude nejlíp začít generální úklid. V ten moment vzal Sensei z mých rukou koště a obrátil se na Žeňu:

„Ale sázku ještě neprohrála.“

„Ale vyhrát se jí podaří jen těžko,“ s jistým výrazem tváře promluvil usmívající se chlapec.

„Navrhují toto,“ řekl Sensei. „Když už jde o takovou věc, tak si to trochu ztížíme...“

„Ne, to ne! Sázka je sázka, zůstane taková, jak byla domluvená,“ začal Žeňa protestovat, myslel si, že Sensei navrhne něco, co pro něj bude nedosažitelné.

„Ale já jsem to myslel ve tvůj prospěch!“

Žeňa ztichl, podezíravě se podíval směrem k Senseiovi a snažil se vytušit, kde má čekat lest. Sensei mezitím pronesl:

„Vyber si partnera. Vaši dobu pod vodou sečteme dohromady. Takže jak dlouho pod vodou vydržíte po sobě proti jejímu jednomu potopení.“

Žeňa v tom neshledal nic problematického, hned souhlasil. Báł se, že si to Sensei rozmyslí:

„To by teda šlo!“ a podlézavě dodal: „Vždycky jsem, Sensei, věděl, že jsi ten nejspravedlivější ze všech spravedlivých. Protože kdo ví,“ kývnul na mě s vychytralým úsměvem, „možná jí cestou vyrostly žábry místo plic.“

Všichni se zachechtali a já naoko taky. Ale už jsem začala značně pochybovat o tom, že to byl jenom vtip. Pokud si nedělali srandu, pak to pro mě znamenalo hotovou katastrofu. Potápět jsem se pořádně neuměla a už vůbec ne zadržovat dech nadlouho. Ještě abych tak porazila dva trénované kluky! „To jsem se teda dostala do situace,“ s hrůzou jsem si pomyslela.

„Nó,“ mnul si ruce Žeňa, který počítal s vítězstvím, za partáka si vybral, jak jsem předpokládala, Stase, „nebudeme ztrácet čas. Hurá k moři!“

Udělal gesto, aby se celá naše skupinka vydala k moři a dívala se. Všichni se s vidinou něčeho zajímavého chytli návrhu našeho komika, odhodili věci a šli hned za ním. Sensei kouřil cigaretu, zpomalil a spolu s ním i Nikolaj Andrejevič. My jsme se s Taťánou také trochu zdržely, skládaly jsme odhozené věci na jednu hromadu, jak jsme byly zvyklé. A najednou Nikolaj Andrejevič tiše pronesl směrem k Senseiovi:

„No, ten Žeňa je ale mazaný. Jen co začaly být obchodní podmínky výhodné, hned změnil svůj postoj. Mimochodem, tak to dělá spousta lidí. Je to typický příklad toho, jak se projevuje egocentrismus.“

„Co naděláš,“ pokrčil rameny Sensei, odpovídal přitom stejně tiše. „Ryba plave tam, kde je hloubka větší,

člověk hledá to, co je lepší,“ a s úsměvem dodal: „Jak by se mohl zanedbávat, když se má tak rád?“

„Ano, takový egocentrismus se v lidech aktivuje téměř automaticky. O jaké lásce k bližnímu může být řeč, když nechtějí porozumět ani jeden druhému?“

„To je na tom nejsmutnější.“

Mezitím jsme už s Taťánou dokončily svoji práci. Váhavě jsem přistoupila k Senseiovi, doufala jsem, že se sázka vyřeší před naplněním její podstaty.

„Já jsem to...“

Sensei mě nenechal domluvit a vyložit tak své vzniklé pochyby. Jaksi dobrosrdečně pronesl:

„Běž se připravovat. Zvykej si na vodu.“

Jeho něžný, jistý tón mě trochu uklidnil. Pořád ještě jsem doufala, že je to všechno jenom žert, zamířila jsem s Taťánou k moři. Tam už čekal můj podpůrný tým – Košta, Andrej a Slávek. Musím říct, že se naše velká skupina rozdělila na dvě poloviny: ti, kteří z legrace fandili Stasovi a Žeňovi, a ti, kteří z legrace soucítili se mnou.

Narozdíl od starších kluků, kteří hlučně vběhli do vody jako torpéda a hned se potopili do hloubky, aby tak jedním pohybem zchladili svá sluncem rozehrátá těla, my jsme se s Taťánou jako vždycky snažily absolvovat tento proces postupně. Ale kluci, kteří se mnou soucítili, se rozhodli, že to urychlí, a začali na nás cákat ze všech stran, jako by nám chtěli pomoci přivyknout si. A protože se přibližovali směrem od mělčiny, musely jsme se s Taťánou zachránit útekem do hloubky a samozřejmě se pak i potopit.

Když Košta zpozoroval, jak Žeňa a Stas trénují dýchání, nasadil na svou hlavu „vítězný věnec“ ze spletených mořských řas a začal vystupovat jako můj rádce při potápění na mělčině. Celý tento proces doprovázely komické vtípky ostatních. Nehledě na Koštova filozofická kázání jsem byla schopná zadržet dech jen na chvíli. Košta se mě dokonce snažil

lehce držet za ramena pod vodou, a mezitím bručel na povrchu své příkazy. Ale tím mi leda nahnal víc strachu, protože nakonec vždycky rozhodoval stejně můj pud sebezáchovy a já jsem se s podivuhodnou hbitostí „vyhrabala“ na povrch, někdy jsem při tom i panikou potopila svého rádce. I když se Košta už poněkolkáté nedobrovolně ponořil, začal mi dávat ještě více těch svých racionalizátorských návrhů na zdokonalení metody potápění, například zatížit mou váhu ve vodě náhrdelníkem z cihel nebo pouty z betonu.

„Konec konců, jaký je tvůj úkol?“ z legrace uvažoval Košta, vytřepával si vodu z ucha a upravoval si visící mořskou řasu, která mu spadla, když ho jeho lajdácký student znovu potopil. „Ponořit se. Je to tak?! Je. A o vynoření se už nic neřeklo.“

Znovu jsme se zasmáli.

„No ty jsi teda dobrý!“ veselým tónem pronesla Táťána.

Narozdíl od starších kluků, kteří neztráceli čas a trénovali úplně vážně, nám z toho vycházela jenom šaškárna. Takže jsem se radši v myšlenkách smířila se svou nastávající celodenní rolí Popelky.

Nakonec přišel Sensei a Nikolaj Andrejevič. Myslela jsem si, že když Sensei pozoroval naše pokusy, obrátí sázku jen v další velký vtíp a s touto veselou notou všechno skončí. Ale když se přiblížil a úplně vážně oznámil: „Tak co, začneme?“, moje duše se strachy sevřela. Bála jsem se povědět svým kamarádům, jak jsem vyděšená, a začala jsem s úsměvem říkat Senseiovi a mé rty se při tom trásly, možná ze strachu nebo ze studené vody:

„Sensei, já nemůžu... Radši půjdu hned uklízet.“

Na to Sensei klidně odpověděl:

„Nemáš se proč vzdávat. Překonej svůj strach. Odstraň všechny pochyby. Věř, protože bylo řečeno ‚vírou získáš‘.“

Pořád ještě v rozrušení jsem se na něho dívala

s nevyslovenou otázkou: „Jak to udělám?“ Sensei mi hleděl do očí a odpověděl:

„Prostě se uvolni. Nemysli na dýchání. Tvůj úkol je dosáhnout hlubokého stavu meditace, zbavit se myšlenek. Soustřeď se na počítání od jedné do deseti. Deset sekund nevydržíš?“

„No, jestli mám vydržet deset sekund, tak to hravě zvládnou,“ s hrdostí jsem ho ujistila o takovém svém malém úspěchu.

„Tak proč si děláš starosti? Počítej do desíti a vyplav. Nepočítej ale rychle 1, 2, 3... ale pomalu, s rozeštypy, jako počítáš třímístná čísla, například 501, 502, 503 a tak dále. Rozumíš tomu?“

„Ano.“

Nejen, že jsem se po těchto slovech uklidnila, ale začala jsem být dokonce i zvědavá. Vždyť pod vodou jsme meditaci ještě nedělali. Jakkoli to bylo divné, moje zvědavost přerostla v pevnou jistotu, že všechno dopadne dobře. A tento pocit se rodil z jakési vnitřní víry, z absolutní důvěry k Senseiovi. Dokonce ani nemůžu říct důvěry, ale spíš z nějakých skrytých znalostí mé duše o jeho Podstatě, která byla vyjádřena jen intuitivně, na úrovni pocitů.

Když se mám potopit, tak se potopím, pomyslela jsem si a udělala jsem nejdřív několik prudkých nádechů a výdechů. To samé udělal i můj první soupeř Žeňa. Připravila jsem se na start a na „tři“ jsem si nabrala do celého hrudníku co nejvíc vzduchu a současně s Žeňou jsem se ponořila do vody. Sensei mi položil ruku na hlavu do oblasti korunní čakry a zlehka zatlačil, myslela jsem, že je to proto, abych nevyplavala předčasně. Místo očekávané paniky jsem se naopak uvolnila a začala pomalu počítat podle Senseiovy rady do deseti. Snadno jsem tento úkol zvládla a rozhodla jsem se, že ještě pár sekund vydržím pod vodou, abych si připsala další body za čas. Ale když jsem začala znovu počítat, ucítila jsem, jak mě

pevné ruce, zřejmě Senseiovy, tahají z vody. Abych pravdu řekla, byla jsem i trochu našťvaná, mohla jsem přece ještě vydržet. Co je to ubohých deset sekund?! Vynořila jsem se a začala se hned rozčilovat, ještě jsem ani neotevřela oči:

„Proč mě taháte, jsem připravená, no tak... Ještě to vydržím...“

Když jsem se ale podívala na ostatní, nic jsem nechápala. Všichni stáli v jakémsi němém úžasu, dívali se na mě úplně jako na mimozemšťana, který přiletěl z jiného vesmíru. Žeňa a Stas už byli mezi ostatními a také v jakémsi podezřelém údivu nespouštěli oči z mé rozčilené osoby. Pomyslela jsem si, že se třeba ani nepotápěli, třeba se něco stalo. Jen Sensei zachoval stoický klid.

„To už stačí,“ usmál se Sensei dobrosrdečně. „I tak už jsi byla pod vodou deset minut.“

„Kdo?! Já???“ usmála jsem se, myslela jsem, že je to vtip.

„Už je to tak, ale v životě je možné všechno,“ pronesl Stas a poškrábal se na zátylku. „Ale je nefér, že toto ‚všechno‘ není přáno všem.“

„Vidíš, jak to všichni prožívají, hlavně někteří chlubílci,“ kývnul Sensei na Žeňu, který měl údivem otevřenou pusou a vykulené oči, buď smíchem, nebo ho opravdu něco šokovalo. „Teď bude někdo muset uklízet a vžít se na Popelky.“

Žeňa se zřejmě po těchto slovech vzpamatoval a komicky zaklapal zuby, vrátil čelist do patřičné polohy, k čemuž si dopomáhal rukou. Pak pronesl svým typickým legračním tónem:

„Uklízet – to ano! Ale co se týká změny orientace, takovou dohodu jsme neuzavřeli.“

Stas ho začal uklidňovat, čímž vyvolal novou vlnu smíchu.

„Popelka je, můj drahý, takový druh individuální pracovní činnosti, kdy musíš za minimální množství

času udělat maximální množství práce. A navíc gratis...“

„Gratis, gratis,“ parodoval ho Žeňa. „A ty se raduješ proč? Spolu jsme se potápěli, spolu budeme uklízet, Popelko číslo dvě.“

„E-e, to ne, podle personálních údajů je u nás Popelka jen jedna,“ namítl se smíchem Stas.

„A ty ses rozhodl, že mi budeš dělat macechu, něco jako inspektora na úklid. Bestie!“

Všichni začali vtipkovat a zároveň se tím dostávali ze svého strnulého stavu.

„Sensei, a cos to s ní udělal?“ jako první se zeptal Voloda.

„No, nic zvláštního, změnil jsem její vnímání času, její ezoosmos.“

„Ezoosmos? A co to je?“ zajímalo Viktora.

„Ále, někdy později vám o tom povím,“ mávnul rukou Sensei. „No co, sázka je vyřízená, pojďme dát tábor do pořádku...“

„...oddělit zrna od plev a kotlety od much,“ doplnil Senseiovu odpověď Stas.

„Ale to není možné, aby byla pod vodou deset minut!“ pohoršoval se Žeňa, podíval se na břeh a zřejmě se zhrozil, kolik práce ho čeká. „Bez vzduchu není možné tak dlouho přežít!“

Sensei rozčileně pronesl:

„Vy lidé, co jste už způsobili svou nevírou! Sám jsi to přece viděl, na vlastní oči.“

„No jo, ale možná měla pod vodou nějakou dýchačí trubičku. Je to podvod! Prostě jste to narafičili!“

Sensei unaveně nahnul hlavu a ušklíbnul se:

„Samozřejmě, že to je podvod! Obalamutili tě hned ten den, kdy ses objevil na světě.“

Všichni se zasmáli. Sensei se otočil a začal vycházet s Nikolajem Andrejevičem z vody.

„Pojďme, pojďme,“ doháněl Žeňu se smíchem Stas.

„Rozkaz, pane Obersturmbannführere, Frau mace-

cho,“ líně podal hlášení Žeňa, vzdychnul a jakoby smutně dodal: „A proč máme, my Popelky, takový psi život, každý den nás čekají veřejně prospěšné práce.“

Všichni ostatní se také pohnuli ke břehu. Vtom se spustila hotová slovní přestřelka od všech najednou. Ptala jsem se kamarádů, jestli jsem opravdu byla deset minut pod vodou. Ti ignorovali mé otázky a ptali se zase, jestli jsem opravdu neměla žádné doplňkové dýchací trubičky. Dá se říct, že hlahol byl větší než u racků, když jejich hody ohrožoval nezvaný host. V konečném důsledku stejně pořádně nikdo nic nepochopil.

Začali jsme uklízet tábor. I když Žeňa komicky vystupoval jako hlavní účinkující osoba v této individuální pracovní činnosti, hbitě se vyhýbal práci a jen vypadal, že aktivně pracuje. Zato celou skupinu tolik rozesmával svými kousky a vtípky, že jsme si ani nevšimli, jak jsme rychle a v příjemné atmosféře uklidili celý tábor. A když si z něj kluci začali utahovat, že ve skutečnosti vůbec nepracoval, Žeňa s vážným výrazem oznámil, že pracovat může každý hlupák, to nejdůležitější je podle něj profesionálně řídit proces. Za to mu všichni vřele poděkovali a přátelsky ho hodili do vody.

Po takovémto slavnostním ukončení pracovního nasazení jsme začali vyčíslovat ztráty. S tím, co nám zbylo, jsme se nemohli spokojit, a proto bylo rozhodnuto, že navštívíme trh. Vždyť tito „létající lupiči“ toho zřejmě moc nespořádali, ale samou radostí z toho, že mají velkou párty, na ostrůvku civilizace promíchali spoustu potravin, jako třeba kroupy s pískem, a to navíc tak pečlivě, jako by si tady udělali diskotéku a tančili až do padnutí.

Když jsme udělali seznam potravin, starší kluci se rozhodli, že pro ně zajedou autem na nejbližší trh. Ale Sensei navrhl, abychom nechali techniku odpočívát a trochu se protáhli, tedy malinko se proběhli podél

pobřeží. Námitky samozřejmě neměl nikdo. Ti, kteří měli velký hlad, se posilili suchary. Ostatní se rozhodli, že vydrží až do té doby, než dorazí jídlo, tím spíš, když Sensei říkal, že hladovění je někdy prospěšné.

Nejdřív se vypravili na expedici za potravinami Volod'a, Stas a Žeňa. Ale když se k nim přidal Sensei a vyslovil myšlenku o tréninku, tak jsme s Nikolajem Andrejevičem, Ruslanem a Andrejem také projevili přání proběhnout se spolu s nimi. A i když neměl být terénní běh nijak snadný, přesto jsem nemohla vynechat žádné dobrodružství se Senseiem. Pro mě to totiž nebyl jenom výlet, ale díky zajímavým Senseiovým myšlenkám hotová exkurze nejen do lidského světa, ale také do toho vlastního.

Jak Sensei slíbil, zorganizoval nám během cesty prvotřídní trénink s fyzickou zátěží. Zpočátku jsme lehkým, pomalým klusem běželi podél břehu, zastavili jsme se až za půl hodiny. Pak jsme se pod vedením Senseie rozcvičili. A znova běh, ale už zrychlený. Pak následovaly zdvihy, sklapovačky, běh ve vodě, překonávání terénních překážek. Dá se říct, že Sensei dal průchod své fantazii, díky čemuž se náš fyzický trénink změnil na jakési neobyčejné dobrodružství „mariňáků“. I když už o sobě namožené svaly dávaly vědět, jak jsme dosáhli hranic civilizace, cítili jsme obrovskou vnitřní radost, protože jsme to všechno dokázali překonat.

Rozhodli jsme se, že projdeme přes penzionáty, abychom si zkrátili cestu k trhu. Když jsme se dostali za plot z pletiva, který odděloval první penzionát od divoké přírody, vyšli jsme na břeh jako obyčejní rekreanti a už beze spěchu kráčeli podél pobřeží. Lidé jako obvykle trávili svou dovolenou ležením na písku, vyměnili tak sledování televize z pohovky za pozorování pestrobarevného davu rekreantů u moře. Veškeré jejich rozhovory, které jsme zaslechli, se týkaly každodenních problémů. Někdo si někomu na něco stěžo-

val, někdo někoho posuzoval, někdo si někoho dobíral. Stručně řečeno, život plynul v zaběhnutém stereotypu. Zpočátku jsme vnímali tuto zarážející propast mezi tím duchovním, o čem vyprávěl Sensei, a tím přízemně materiálním, o čem mluvili lidé. Ale pak, když se postupně dostali do takovéto davové atmosféry, sami se mimovolně nakazili jejím ne úplně čistým vzduchem.

Ani jsem si nevšimla, kdy se v mé hlavě objevily provokatérské myšlenky. Zřejmě maličkosti začaly postupně upoutávat moji pozornost. Někde se mihnuly krásné plavky a já jsem si pomyslela, jak by slušely mně. Na komsu jsem viděla krásné ozdoby, které jsem chtěla mít taky. Moje fantazie začala hned rýsovat obrázek, jak budu vypadat v tamtěch plavkách a s těmi ozdobami. A jen co jsem dala průchod podobným myšlenkám, hned se začala projevovat paní Závist. To nejdůležitější bylo, že jsem si toho všimla až tehdy, když už úplně ovládla mé vědomí, zatemnila svou nenasytností a nespokojeností i ty nejsvětější pocity. Co to dělám?! rozčílila jsem se na sebe. Životy cizích lidí si zkouším. To přece nejsem já! Měla jsem pocit jako bych sjela z kopce na sáňkách, které se hned změnilly na těžký vůz. A jak je teď mám vytáhnout na kopec?

Moje neveselé úvahy přerušil Andrej, který zřejmě také snadno podlehl Materiální podstatě.

„Teda, podívejte se, jaké mají ti kluci vypracovaná těla!“ nadšeně pronesl a ukazoval na opálené kluky, kteří hráli volejbal. Zřejmě to byla skupina kulturistů. „Podívejte na ty svaly...“

Z toho, jak se chlapci pohybovali, se dalo soudit, že nehráli normální volejbal, ale představení pro publikum. Chtěli ukázat své svaly z těch nejlichotivějších pozic. Samozřejmě tím upoutávali pozornost kolemjdoucích, kteří s neskrývanou závistí hleděli na jejich těla.

„Sensei, můžu se rychle vytrénovat, udělat si taky takové svaly?“

„Můžeš,“ jednoduše odpověděl Sensei. „A jaký to má smysl? Získáš jedno, ztratíš druhé. Když si natrénuješ takové množství svalů, tak ztratíš vytrvalost a rychlost. A co z toho budeš mít? Možná jen to, že se ukážeš před děvčaty.“ Andrej se trochu zarazil, jako by se Sensei strefil do jeho tajných myšlenek. „Viš, co je hlavním důvodem takového přání? Obyčejná lidská závist...“

Při těchto slovech jsem se zachvěla. Zrovna jsem na to myslela.

„...Ale to není jen tvůj problém, to je problém většiny. Kdybys věděl, o čem ve skutečnosti přemýšlejí lidé! Samá chamtivost, závist, snaha navzájem se trumfnout, aspoň maličko. Chtějí jen dosáhnout toho, aby vypadali před ostatními lépe, než jací ve skutečnosti jsou. Chápete, v čem je hlavní problém?! **Lidé chtějí vypadat důstojně nikoli před Bohem, nikoli před vlastním Svědomím, ale před druhými lidmi.** Kořenem všeho zla jsou lidské touhy. **Vždyť člověk si cení jen toho, v čem chce vidět hodnotu. A to, v čem hodnotu vidět nechce, to pro něj nemá vůbec žádný význam. Závist, nenávist, zatrpklost nerostou z vnějšího podnětu, ale z vnitřní pychy.**

Tak si vezmi třeba tyto chlapce, kteří ztratili spoustu času na to, aby si vytrénovali svá těla. Když si to tak uvážíme, bylo to úplně k ničemu. Ale jednou si vybrali roli kulturistů, tak ji hrají. A proč? Aby dosáhli nějakých duchovních cílů? Ne. Jen aby se vyčlenili z davu. Tito trénují svá těla, jiní se všelijak propichují, další se barví různými barvami. A dělají to jen proto, aby na sebe upozornili své kolegy na stejné rozumové úrovni a uspokojili tak svůj pocit velikášství. Obyčejná Materiální touha.

Lidé se chovají stejně jako třeba japonské opičky. Někteří jedinci tohoto druhu celý den sbírají oříšky, aby

během pěti minut rozházeli před celou smečkou a tak upoutali pozornost příbuzných. Jiní jedinci vybírají blechy z jelenů a dávají si je na sebe jen proto, aby jim pak příbuzní tyto blechy vybírali. A zase to všechno dělají jen z toho důvodu, aby upoutali pozornost smečky... Takže tyto svaly, cetky, móda a všechno ostatní – všechno je to jen k tomu, abychom na sebe upozornili. Je to stejné jako s těmi blechami z jelena na opici.

Člověk se od této opičky nijak neliší ve své materiální povaze. Ale ta je v něm ještě zesílena pocitem vlastního velikášství. Protože každý člověk, pokud je ničemný a nízký v duchovní oblasti, se začíná velebit ve svých myšlenkách a touhách, začíná se vyvyšovat nad ostatní. Bylo řečeno: ‚Tehdy budou poslední prvními a první posledními; je totiž mnoho povolanych, ale málo vyvolených.‘ Mnozí zakrývají své tajné materiální úvahy tím, že se vystavují zvnějšku, naoko se snaží o duchovno. Ale ve skutečnosti jen pod zámlkou realizují touhy Materiálna, uspokojují pocit vlastní důležitosti, velebí sebe a znovu se jen obyčejně a prázdně vytahují před ostatními lidmi. Ačkoli upřímnou, pravou Lásku k Bohu byste v jejich tajných úvahách hledali marně.

Křesťané by označili tato lidská přání za nástrahy Satana, který odvádí člověka od toho hlavního – od duše, od Věčnosti. Podívejte se na model dnešní civilizace. Celý svět je postaven tak, aby se člověk co nejvíce snažil získat něco, co domněle potřebuje k absolutnímu štěstí. **Celý svět obchoduje s iluzemi. Je utkán ze lži a jednotlivé nitky jeho sítě jsou upevněny na závisti.** Lidé sami vytvářejí iluze, přizívají je svými nečistými myšlenkami. Sami žijí v této iluzi a považují ji za naprostou skutečnost. Podvod Materiálna se bohužel odhaluje až před tváří Smrti. Ale pak už je příliš pozdě něco změnit.

Vždyť mládí proběhne jak jeden den, jako roz dová-
děný závodní kůň, který si vybojoval na svobodu. A ani

nestihnete natáhnout opratě a už přijde zralost. Ve zralosti se zastavíte a ohlédnete zpět. Začnete přehodnocovat životní cíle. Vaše úspěchy se vám už nezdají tak významné, už nestojí zato, aby se jim věnovalo tolik času a sil jako dřív. Objevují se nová přání a iluze, touha začlenit se mezi solidní lidi. A člověk začíná promýšlet nové způsoby, jak vystoupit z řady. Ani nemrknete okem a hned je tu stáří, ve kterém se už spousta věcí z prožitého života zdá být absolutně absurdní a úplně ztrácí svůj smysl. Společně se stářím se stále častěji začínají objevovat myšlenky na smrt, které nutí člověka zamyslet se nad tím hlavním – nad svou duší. Protože jsme stále blíž a blíž hranici, odkud jsme přišli na tento svět, abychom našli svou pravou podstatu a spasili svou duši. Ale místo toho, abychom dosáhli tohoto cíle, ztrácíme čas a síly kvůli prázdným iluzím. A najednou se začínáme zmlát, vymýšlet si nové iluze, konejšit se, že pokud se před smrtí pomodlíme, pak nám bude všechno odpuštěno. Ale vždyť se ve skutečnosti hodnotí celý život člověka.

Lidská hloupost nezná hranic. Pocit velikášství nutí lidi dělat špatné věci.“ Sensei se rozhlédl kolem a rozhodil rukama, smutně přitom pronesl: „Kdybyste slyšeli, na co myslí tito lidé, moji milí, zhrozili byste se! I když v podstatě, proč byste to měli poslouchat, pozorujte sami sebe. O čem tajně sníte.

Ještě nedávno, před perestrojkou, lidé přemýšleli o tom, že zachrání svět a vybudují komunismus, mám teď na mysli ideové lidi. A teď po perestrojce, na co myslí mládež? Na peníze, kapitalismus. Každý si představuje, že je milionář, Rockefeller a jemu podobní. Každý v myšlenkách rozhazuje peníze, sní o bohatství. Ti, kteří vydělávají, a taky ti, kteří nemají tuto možnost, všichni vyprávějí pohádky o tom, jací jsou v životě skvělí, předvádějí svoji jedinečnost. Proč? Protože ve svých hlavách pěstují egoizmus. V díle Michaila Jevgrafoviče Saltykova-Ščedrína, ruského satirika, k tomu-

to tématu najdete výstižná slova: ‚Není člověka nebezpečnějšího, než je ten, kterému je cizí to lidské, který je lhostejný k osudu rodné země, k osudu bližního, ke všemu, krom osudu mince, kterou pustil do oběhu.‘ A má pravdu.

Přílišné bohatství nepřináší velké štěstí a uspokojení. Člověk zbytečně ztratil roky života, podvedl spoustu lidí. Protože čestným způsobem velké peníze nemůžete vydělat. Všechno je založeno na podvodu a lži. Dejme tomu, že člověk vydělá velké množství peněz. Nemyslím tím čestně vydělanou mzdu, normální peníze na životní minimum, to nejsou žádné velké částky. Když je ale vydělá, žádné uspokojení z toho nemá. Zdá se mu, že něco chybí. Uvědomuje si, že musí získat moc k tomu, aby pokořil sobě podobné, aby se už sám nemusel vytahovat, dávat si na sebe blechy z jelena, a tak upoutávat pozornost celé smečky včetně vůdce. Aby už nemusel rozhazovat peníze jako ta opička oříšky, chce si přivlastnit celou tuto moc, sám se stát vůdcem. Tak se objevují vůdci stran, mocenských struktur, států. Pak zjistí, že mají moci málo. Co podniknou pak? Všechno pro to, aby ovládli svět. A tak začínají války, agrese, zotročování. Tak se rodí Napoleonové, Stalinové, Hitlerové a jim podobní. Podmaňují si území, rozšiřují hranice svého státu, ale uspokojení z toho stejně nemají. Proč? **Protože ať má člověk na Zemi jakoukoli moc, nebude nikdy spokojený, protože i s ní zůstává otrokem svých přání. Skutečná moc je moc nad sebou samým.**

V historii lidstva je spousta příkladů nesmyslnosti této cesty, takového globálního podvodu Materiálna. Jeden z nich je Alexandr Makedonský – člověk, který maximálně realizoval své ambice. Vybojoval obrovská území, vytvořil největší říši minulosti. A co z toho? Ve stejný den, kdy se stal Alexandr Makedonský vládcem světa, vzdálil se od všech a hořce plakal. Když jej vojevůdci našli, divili se tomu, protože ještě nikdy neviděli

svého plukovníka brečet. A to i přesto, že s ním byli v těch nejtěžších situacích při bojových výpravách. Alexandr byl příkladem odvahy. Dokonce i tehdy, když byla smrt přímo vedle něj, na jeho tváři nikdo nezpozoroval žádné známky zoufalství a beznaděje. Proto vojevůdce mučila otázka, co se stalo s tím, kdo pokořil celé národy. Zeptali se ho na to a Alexandr jim vyložil příčinu svého smutku. Jak se ukázalo, v okamžiku vítězství pochopil, že prohrál. Teď byl na stejném místě, kde si kdysi usmyslel, že ovládne svět. Až v tomto momentu si uvědomil, jak to bylo všechno nesmyslné. Dřív měl totiž cíl a cestu. Teď se už nemá kam posunout, není už koho dobývat. Řekl: „Cítím uvnitř sebe hroznou prázdnotu, protože jsem prohrál hlavní bitvu svého života.“

Sensei šel chvíli mlčky a pak znovu zopakoval:

„Takže ta nejvyšší moc je moc nad sebou samým. Vzpomeňte si na slova Lao-c’:

„Kdo zná druhé, ten je moudrý.

Kdo zná sebe samého, ten je osvícený.

Kdo přemáhá druhé, ten je silný.

Kdo přemáhá sám sebe, ten je mocný.“

„Ano, je složitě přemoci sám sebe,“ zádumčivě pronesl Nikolaj Andrejevič.

„Všechny složité věci jsou ve skutečnosti velice jednoduché. K tomu ale musíme nejdřív kontrolovat své myšlenky. Člověk se přece pořád chová podle své nálady, žije tím, co neustále těší jeho pocit velikášství. Je líný sledovat své myšlenky. Právě jimi ale prorůstá všelijaký plevel. Vždyť plevel si nemusíme předcházet a zahrnovat ho láskou, speciálně se o něj starat. Prodere se i bez vašeho vědomí.“

„A jak můžeme tento plevel zničit?“ bezradně vyhrkl Andrej.

„Jednoduše. Vezmeš ho a vyrveš i s kořenem. Copak nemůžeš začít kontrolovat své myšlenky hned teď? Ne. A z takových ‚teď‘ je poskládaný celý život. Žij ‚teď

a tady' a nepropadej iluzi, kterou ti rýsuje Materiální rozum. Vždyť ty máš svobodu volby! Tak si vybírej!“

Vcházel jsme zrovna na asfaltovou cestu ve stinné aleji.

„To ohledně moci je mi jasné,“ začal uvažovat Nikolaj Andrejevič a zřejmě o něčem přemýšlel. „Takže velkou spoustu peněz nemůžeme vydělat tak, abychom si uchovali Čest a Svědomí.“

„A proč by to nebylo možné?“ namítl Viktor. „V televizi dávali diskuzi u kulatého stolu za účasti velkých podnikatelů. Byli to normální chlapi.“

Sensei se na něj podíval a odpověděl:

„Nejsou to čestní lidé. Jsou to lháři a egoisti, kteří se bijí do hrudi a vyprávějí pohádky. Topit se v luxusu, být bohatý, když je kolem tolik hladovějících, chudobných a bez domova, a myslet jen na zvyšování svého zisku – to není důstojné jména Člověk. Prostě to není důstojné.“

„No, ne. Počkej,“ nemohl to Viktor pořád pochopit. „A čím se provinil bohatý podnikatel? Pokud je chytrý a ví jak vydělat peníze, dá se do toho a vydělává. A ten, kdo nechce pracovat, kdo je lenoch, alkoholik nebo někdo takový, toho by snad měl živit nebo co?“

„Nemusí ho živit. **Je naivní krmit rybami hladovějícího, protože je sní a zase bude mít hlad. Mnohem moudřejší je dát mu udici a naučit ho chytat ryby.**

Abyste to správně pochopili, nejsem proti bohatství, jsem proti bídě, jsem pro dostatek. Peníze mají určitý ekvivalent energie. A fyzikální zákony říkají, že pokud energie někde přibývá, pak musí také někde ubývat. Svět musí být spravedlivý a dostupný pro všechny. Ale když světu vládnou ďáblovi služebníci, mám teď na mysli zloděje, kteří se nazývají politikové, pak tu spravedlnost nikdy nebude. Proto je také odsouzený.“

„Zase mluvíš o spravedlnosti,“ šibalsky pronesl Žeňa. „Sensei, to už zavání komunizmem.“

„No, co naděláš? V dětství jsem dostal takovou výchovu, že mám teď komunismus nadlouho v krvi,“ v žertu odpověděl Sensei. „Ale když budeme mluvit vážně, zamyslete se sami. Teď se objevují oligarchové. Na úkor čeho bohatnou? Na úkor chudnutí lidu, na úkor toho, že prodávají naši Vlast. Copak jsou tak chytrí? Udělali něco pro lid nebo pro svou zemi? Proč je země tak chudá? A jak se mohou objevovat bohatí v chudé zemi? Jen v tom případě, pokud ji budou okrádat, okrádat ty, kteří jsou slabší než oni. A vy chcete říct, že jsou to úspěšní lidé, důstojní jména Člověk? A já říkám, že jsou to ďáblové služebníci, odsouzení k pecku.“

Vždyť tito oligarchové se dokonce zabývají vypočítavou dobročinností, aby se mohli vytahovat před ostatními. Myslíte, že jsou připraveni udělat nějaký zásadní krok ve svém životě a od kořene se změnit? Pochybuju. Vždyť bylo řečeno: ‚kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce.‘ Pro takové lidi je velice těžké odtrhnout své srdce od nashromážděného bohatství. To bylo i před tisícem let, i před dvěma tisíci lety, protože lidé se bohužel nemění. Vzpomeňte si na Bibli. Když k Ježíši Kristu přišel bohatý chlapec a zeptal se, co má dělat, aby dosáhl života věčného. Ježíš mu odpověděl, že pokud chce vstoupit do života věčného, musí dodržovat příkázání nezabiješ; nezesmilníš; nepokradeš; nepromluvíš křivého svědectví; cti otce svého a matku svou; miluj bližního svého jako sám sebe. Ale chlapec řekl, že všechno toto dodržuje od svého dětství. Co mu chybí? A na to mu Ježíš řekl: ‚Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, a rozdej to chudým; a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj Mne.‘ Když to ale chlapec uslyšel, odešel smutně, protože měl velký majetek. Ježíš řekl svým učedníkům: ‚Snadněji projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království.‘

Podvědomě cítí svou nicotnost a následky, které je čekají. Proto také stavějí chrámy, kláštery, snaží se

očistit v očích Boha. Hlupáci! Zapomněli na Písmo. Vždyť bylo řečeno: kostely, které byly postaveny zloději, jsou přístřeším pro Satana. Nestavějí domy pro Boha, stavějí ďáblovu skrýš. A pokud doufají, že jim budou odpuštěny hříchy, pak se pletou. Jen se jim to připočte k jejich hříchům. Proklínají tak nejen sebe, ale i své blízké, kteří využívají jejich dobra. Vždyť se ani nezeptali svých blízkých, jestli takovou obětí potřebují. Jestli jsou připraveni sdílet odpovědnost za jejich hříchy před Bohem.

Povím vám jeden příběh, který se odehrál v dávných časech, o tom, jak jeden zloděj a vrah potkal Mudrce, od základu změnil svůj život a stal se velkým člověkem. Kdysi dávno žil loupežník, který se živil tím, že okrádal a bez rozmýšlení zabíjel lidi, pokud projevíli odpor. V té době žil na světě člověk jménem Narada. Byl to básník a hudebník. Byl proslavený svou hlubokou moudrostí. Lidé jej měli rádi pro jeho dobré rady, veselou povahu, jeho žerty a kouzelnou hudbu, kterou hrál na svém nástroji.

Jednou se mudrc vydal do sousední vesnice. Cesta vedla přes les, ve kterém působil loupežník. Lidé tedy začali Mudrce přemlouvat, aby tou cestou nechodil, protože to bylo velmi nebezpečné. Narada se jen zasmál:

„Chci pohlédnout na toho, kdo ve vás plodí strach a dělá z vás zbabělce. Je to přece jediný člověk, ale dokázal zastavit pohyb po celé cestě.“

Když to Narada řekl, otočil se a šel do lesa, hrál cestou na svém nástroji veselé melodie. Zanedlouho loupežník uslyšel hudbu a vystoupil na cestu. Ke svému překvapení uviděl jen neozbrojeného člověka, který si, jak se zdálo, šťastně hrál svou píseň. Poprvé v životě v sobě pocítil nerozhodnost. Obrátil se tedy na hudebníka:

„Copak nevíš, že chodit po této cestě je nebezpečné?“

Narada nepřestával hrát, sešel z cesty a sedl si vedle loupežníka, který mezitím brousil meč. Když dohrál svou melodii, zeptal se jej:

„A co ty děláš v tomto lese?“

Ten mu odpověděl:

„Okrádám lidi. A tobě taky hned seberu tvé poklady.“

Mudrc mu řekl:

„Mé poklady jsou jiného druhu – duchovní. A byl bych šťastný, kdybych je mohl s tebou sdílet.“

„Mě zajímá jenom materiální bohatství,“ oznámil loupežník.

„Materiální, říkáš?“ zeptal se Mudrc, vzal hrstku půdy a rozptýlil ji po větru. „Je to jenom prach, iluze, která hned zmizí. Není to nic ve srovnání s duchovními hodnotami, které jsou věčné. Řekni, proč to potřebuješ?“

Ten odpověděl:

„Pro mou rodinu: moji matku, moji ženu, moje děti. Když jim nepřinesu peníze, budou hladovět. A já nic jiného dělat neumím.“

Mudrce zajímalo:

„A zeptal ses jich, jestli takovou oběť potřebují? Jestli jsou připraveni sdílet odpovědnost za tvé hříchy před Bohem?“

Poprvé ve svém životě se člověk, který si vydělával loupežnictvím, zamyslel.

„Nevím. Dřív jsem nad tím nijak neuvažoval.“

„Tak jdi a zeptej se jich,“ navrhl Mudrc. „A já tu na tebe počkám.“

A znovu začal hrát svou nádhernou melodii.

Loupežník to provedl tak, jak Mudrc řekl. Vydal se domů a zeptal se své matky. Stará žena mu na to odpověděla:

„Proč bych s tebou měla sdílet odpovědnost za tvé hříchy? Jsem tvá matka a ty jsi povinen mě živit.“

Jeho žena řekla:

„Kde je psáno, že bych měla odpovídat za tvé hříchy? Já jsem se ničeho takového nedopustila a jsem před Bohem čistá. Nevím, jakým způsobem vyděláváš na chléb. To je tvoje věc.“

Když se loupežník díval na tváře bezstarostných dětí, ani se jich na nic neptal. Schlíplý se vrátil zpátky k Mudrci:

„Nikdo se mnou nechce sdílet moji odpovědnost. Ať udělám pro rodinu cokoli, za všechno ponesu odpovědnost jen já. Zdá se, že jsem sám. Co mám teď dělat?“

Se smutkem pohlédl na bezúhonnou tvář Mudrce. Ten mu odpověděl:

„Sejmi masku zloděje a spal ji v plameni konání dobrých skutků. Vykup zlo, které jsi učinil. Změň sebe a staň se Člověkem.“

Z temného bludného lesa tento člověk odešel spolu s Velkým Mudrcem... Pak jej lidé začali nazývat Valmiki a proslavil se jako legendární básník, autor významné staroindické epické poemy Ramajana.“

Sensei se odmlčel. My jsme šli nějakou dobu mlčky, byli jsme pod dojmem vyprávěného příběhu. Když jsme ale procházeli kolem kavárny, Stas prolomil ticho a navrhl, abychom se zašli napít sodovky. Všichni se ochotně chytli této myšlenky, protože bylo docela horko. Jenom Sensei odmítl, řekl, že na nás počká na lavičce. Ukázal na lavičku ve stínu, na které seděl nějaký starší pár. Rozešli jsme se.

Rychle jsem vypila svoji sklenici sodovky a vyšla jsem na ulici, dokud ostatní uspokojovali svá udatná těla dalšími dávkami nápoje. Sensei seděl vedle starších lidí a o něčem si s nimi povídal. Mezitím z kavárny vyšel Nikolaj Andrejevič a společně jsme šli k Senseiovi, pozdravili jsme starší pár a začali jsme naslouchat jejich rozhovoru.

„...jeho modlitbami.“

„Je to dobrý člověk, otec Vasilij,“ souhlasil Sensei. „Udělal toho pro lidi spoustu.“

„Život tak rychle utekl,“ vzdychla stařenka. „Když se podíváme na mladé, ještě nedávno jsme taky byli takoví. Hlavní je, že duše necítí, že by bylo tělo staré.“

„Člověk v duši nestárne,“ poznamenal Sensei a doborosrdečně dodal: „Mladým závidět nemusíte. Vždyť oni teprve musí ujít celou cestu. Vy stojíte na prahu, stačí už jen zaklepat.“

„To je právě to strašné. Netrápí nás smrt, ale odloučení,“ smutně pronesla stařenka, ostýchavě si utírala slzy. „Vždyť my jsme s Ivánkem strávili padesát tři let vedle sebe, křivého slova jsme si neřekli.“ Dědeček zakýval hlavou. Stařenka jej s vděkem vzala za ruku. „A teď asi nastal čas, abychom se rozloučili. Z toho je má duše zarmoucená.“

„Váš smutek je zbytečný. K čemu je? Trápíte se kvůli tělu?“ Sensei rozhodil rukama, ukázal na mladý pár, který se procházel opodál, a s úsměvem pronesl: „Víte, pochopil bych, že v mládí, ale teď, proč se trápit?!“ Společně se zasmáli. „A duše... **Dokud v duši žije láska, pak je odloučení nemožné. Hlavní je vědět, že tohoto člověka miluješ. Jak bys ho mohl ztratit, když pro tvou duši opravdu tolik znamená, když Vzpomínky a Láska k němu nadále žijí v tobě samotném...**“

Z kavárny začali vycházet i ostatní, Sensei se zvedl z lavičky a začal se loučit se starými lidmi.

„Ach, velmi vám děkuji, tolik jste mě uklidnil,“ naposled zabědovala stařenka, jako by chtěla Senseiovi říct hned všechno, co měla na duši. „Je to tak, co nás může rozdělit? I kdybych odešla, i z druhé strany ho budu milovat, stejně jako tady. Nic se na našem citu nezmění.“

„Naprosto nic,“ řekl Sensei. „Tady jste žili spolu v okamžiku, tam budete spolu ve věčnosti. Měli byste se radovat, že se blíží věčnost. Tady jste v utrpení a mukách, tam získáte klid a útěchu.“

„Tak příjemně jsme si s vámi popovídali,“ dojatě zažvatlala stařenka.

„Taky jsem si s vámi rád promluvil.“

„Nevím, jestli se ještě setkáme. Každým dnem to přijde. Chtěla bych se samozřejmě vidět i s otcem Vasilijem, promluvit si ještě i s vámi. Tolik jste mě uklidnil. Na duši teď cítím takovou lehkost. Tak moc bych se s vámi zase chtěla setkat.“

„Nedělejte si starosti,“ laskavě pronesl Sensei, s jakousi vřelostí a něhou hleděl na starou paní. „Určitě se setkáme, budeme mít spoustu času na povídání.“

Když jsme se od tohoto staršího páru značně vzdálili a šli spolu s ostatními směrem k trhu, Nikolaj Andrejevič se zeptal Senseie:

„To jsou tví známí?“

„Ne,“ s úsměvem pronesl Sensei. „Prostě jen dobří lidé.“

„A ta žena, copak je nějak nemocná?“

„Ano. Bude žít už jen krátce.“

„A to jí nemohou nějak pomoci?“ starostlivě jsem se zeptala.

„Mohou. Ale pomoc takového druhu přinese jen škodu,“ odpověděl Sensei. **„Lidská existence je dočasná. Smrt přináší konec stáří a mukám, vysvobozuje od tíhy bytí. Pro milující duše je to odměna. Vždyť ve své podstatě se jinými nestáváme jen kvůli tomu, že opouštíme tento svět...“**

5

Nakonec jsme dorazili k cíli našeho putování, k místnímu trhu s potravinami. Před vchodem byly stánky, kde se prodávaly všelijaké čínské cetky, jako například přívěsky, propisky, hodinky a jiné spotřební zboží. Sensei se podíval na celý tento pestrobarevný sortiment a s trpkostí tiše řekl:

„Úplně ztratili úctu. Zavalují nás všelijakým haraburdím jako zemi třetího světa.“

Kluci si začali prohlížet všechno toto různorodé zboží. Stas vzal jakýsi čtvercový přívěsek v podobě hodin, stiskl tlačítko a tretka začala vydávat nepochopitelné zvuky, blikat a vyzářovat měnící se číslice.

„Jejda, co je to za hloupost?“ podivil se Stas.

„Úplně jako Geigerův detektor,“ zasmál se Nikolaj Andrejevič, který stál vedle.

„Co?“ protlačil se Žeňa mezi Stasem a doktorem. „Jaký detektor?“

„Geigerův,“ zopakoval Nikolaj Andrejevič. „Takový výbojkový detektor částic.“

Žeňa přenesl pohled na Nikolaje Andrejeviče s nevyslovenou otázkou. Stas ironicky přivíral oči a rozhodl se, že popožene myšlenkový proces kamaráda.

„Slyšel jsi o přístroji, kterému se říká dozimetr, vesničane?“

„Jo ták, to je přístroj k záření?“ napodruhé uhádl Žeňa.

„Je to přístroj k měření dávky záření,“ se smíchem pronesl Stas.

„No, vždyť to říkám.“

Žeňa nasadil vážnou tvář učence, vzal Stasovi blížící přístroj a začal si jej prohlížet.

„To jsou stopky,“ vysvětlila prodavačka. „Jen jsou... Hned vám dám jiné.“

Stas na ni mrkl a vesele prohodil, přičemž ukazoval na Žeňu:

„Nevšímejte si ho, prostě se jen dlouho učil, proto se trochu opozdil ve vývoji.“

Zasmáli jsme se. Žeňa zavrtěl hlavou a schválně nahlas pronesl speciálně pro Stase:

„Žádné křivdy si vůbec nepamatuju... budu si je muset začít zapisovat.“ Hned se obrátil na prodavačku a zeptal se: „Kolik stojí?“

Ta řekla cenu a chtěla rychle vyměnit tuhle polámanou věičku za jinou.

„Ne, ne, vezmu si tuto,“ zastavil ji Žeňa. „Někdo si od vás přece musí koupit tenhle zmetek, řekněme, se stoprocentní slevičkou...“

Pak se Žeňa nechal unášet takovými směšnými řečmi, které jsou typické pro zmlsané zákazníky, že jsme málem umřeli smíchy. Dokonce i náš psychoterapeut se po další Žeňově šaškárně, která se týkala slevy zboží, se zaujetím zeptal Stase:

„Je takový vždycky nebo jen občas?“

Ten mu odpověděl:

„Vždycky a občas taky.“

„No, tak to už je diagnóza,“ konstatoval se smíchem doktor.

Když spokojený Žeňa, který usmlouval cenu téhle cetky na kopějku, za vtipkování ostatních přistoupil k Senseiovi, uslyšel:

„A tobě není hanba brát lidem peníze?“

„No co? Ať se stydí, že nám strkají všelijaké tyhle krámy za takovou cenu.“ Pak se usmál svým podlézavým hollywoodským úsměvem a dodal: „Víš, Sensei, mé svědomí je křišťálově čisté...“ A při odchodu tiše dodal: „Vůbec ho totiž nepoužívám.“

„A v tom je ten problém,“ uzavřel Sensei, zatímco se ostatní smáli.

Zašli jsme na trh a začali nakupovat potraviny podle seznamu. Znuděný Žeňa přistoupil k jakémusi prodáváči, který očividně přijel z jižnějších krajů a prodával rajčata a okurky. Chlapec nasadil vážný obličej a podezřívavě se vyptával:

„Kde byla vypěstována?“

Prodáváč mu asi úplně nerozuměl a začal ze zvyku vychvalovat zboží. Otázky na původ zeleniny plynule přešly k otázkám na cenu, která byla značně přemrštěná. Ale to je jasné, u moře není nic levné. Zřejmě to nebylo ale jasné jen Žeňovi. Vžil se do role inspektora společnosti na ochranu spotřebitelských práv, vytáhl svůj „dozimetr“ a důležitě jím začal přejíždět křížem krážem kolem všeho zboží. „Dozimetr“ samozřejmě začal pištět a blikat, ukazoval na svém displeji nereálná čísla. Prodáváč překvapeně vykulil oči. Takovému jednání od vlezlého kupujícího, který se tu vzal kdoví odkud, v něm očividně zanechalo nepříjemný pocit.

„No tak, viděl jsi to, viděl?“ Žeňa rozhořčeně ukazoval údaje „dozimetru“ Stasovi, který stál zrovna vedle a s velkou námahou se snažil zachovat si vážný obličej. „Jen se podívej! Je to horší než v Černobylu! Na jakém jaderném polygonu jsi to vypěstoval?“ obrátil se Žeňa na prodáváče a podstrkoval mu údaje „dozimetru“. „Vidíš, dokonce i Geigerův detektor se zasekl. To musí být nějaká hrůza! Brzo nás budou krmit jaderným odpadem...“

Kvůli zmatku, který Žeňa způsobil, se začali otáčet lidé. Prodáváč se zmateně díval na detektor, pak na

zeleninu a usilovně se snažil pochopit, o co vlastně jde, začal se obhajovat, že má to nejkvalitnější zboží. A když už Žeňa vyhrotil tento případ do absurdity, prodavač sám snědl rajče před očima všech. Už ani tak nechtěl přesvědčit chlapce, jako spíš zástup zvědavců, že je jeho zelenina úplně bezpečná. Ale Žeňu to ještě víc vyprovokovalo a po prodavačově gestu začal vyprávět strašné příběhy o tom, jak působí radiace na lidský organizmus, přitom podrobně vyčíslil, co se v organizmu poškodí a přestává fungovat jako první (samozřejmě podle jeho názoru). Povídal takové nesmysly a tolik zvědavců shromáždil kolem sebe, že mu nakonec prodavač strkal zboží, dokonce i za nižší cenu, než je nákupní, jen aby se toho panikáře co nejdřív zbavil.

Mezitím jsme už sehnali část potravin. Stas a Žeňa přišli za námi a ukázali nám plnou tašku rajčat a okurek. Žeňa se přitom dál chlubil svými „úspěchy“ a navrhl, abychom všechny ostatní potraviny nakoupili za sníženou cenu. Na to Sensei jen opovržlivě zavrtěl hlavou:

„Vy, lidé... tolikrát jsem vám říkal...“

„No ne, Sensei, proč utrácet víc, když to můžu koupit za rozumnou cenu? Všichni tu obírají obyčejné lidi! Já, jako správný občan, nemůžu procházet kolem takové nehoráznosti jen tak. Chci na tom mít přiměřený podíl.“ Všichni znovu vybuchli smíchy a Žeňa se dál ospravedlňoval, lstivě se usmíval. „Já jim to přece nezávidím. Prostě když vidím obchodníka, v mém nitru vzniká neodbytný pocit spravedlnosti.“

„Jo táák,“ zasmál se Sensei. „Teď se tomu říká takhle?“

„Jo,“ kývnul se smíchem Stas. „Přičemž tenhle jeho neodbytný pocit spravedlnosti se u něj objevuje ve dvou podobách: zjištěné a nezištěné. Zjištěná je tehdy, když chce, aby ,to měl on‘. A nezištěná je tehdy, když chce, aby, to neměli ostatní.“

Sensei beznadějně mávnul rukou směrem k Žeňovi a Stasovi a pronesl:

„Dělejte si, co chcete.“

Nikolaj Andrejevič jim dal seznam a peníze. Naše skupinka se rozdělila. Část šla spolu s Žeňou, aby se pobavila při jeho nákupech potravin. Sensei, Volod'a, doktor a já jsme se s nimi předběžně domluvili, kde je budeme čekat, a šli jsme ke břehu.

Nebe bylo bez mráčků. Ospalí rekreanti chodili líně ulicemi sem a tam, schovávali se před horkem ve stínu stromů. Vydali jsme se k domluvenému místu. Složili jsme tašky s jídlem a sedli si na volnou lavičku ve stínu velkého stromu. Nikolaj Andrejevič se rozhodl, že nebude ztrácet čas zbytečně, a začal se Senseie vyptávat.

„Sensei, tys nadhodil zajímavé téma, když jsme sem šli... Celou dobu jsem na to myslel... No, dobře, bohatství nám při našem povolání a navíc v naší zemi nehrozí,“ z legrace řekl doktor. „Ale pokud budeme mluvit vážně, co má člověk dělat? Všichni říkají, to je špatně, to je špatně, ale jak je to dobře? Jak žít?“

„Žádný člověk v podstatě nežije svůj skutečný život. Vybírá si takový životní styl, který se mu líbí, a hraje svou roli, většinou ne jednu.“

Tak například ty teď hraješ roli studenta, snažíš se, stejně jako na přednášce, položit otázky, proniknout do podstaty mých odpovědí. Potom se přepneš do role psychoterapeuta, pokusíš se analyzovat má slova. Ale ve skutečnosti je to jen hra, nic víc. Protože ty sám víš moc dobře, o čem mluvím. Musíš jen nahlédnout hluboko do své duše.

Stejným způsobem se chová každý člověk. Každý jen něco hraje. Jednomu je blízká role doktora, jinému se líbí role drsného speciálního agenta a třetímu opraváře aut. Někdo si vybere roli alkoholika, někdo zloděje, někdo kariéristy a někdo člověka, který se urazil na život. Ale ať bude kýmkoli, ve skutečnosti je

to jen jeho role. Tolik se do ní vžije, že si myslí, že je to ve skutečnosti jeho pravý život. Shakespeare měl pravdu – celý svět je jen divadlo.

Člověk, stejně jako každý herec, zůstává nespokojen se svojí rolí a sní o nové, ve které by měl mnohem důležitější úlohu. Ale ať dosáhne čehokoli, zdá se mu, že tu hlavní roli ve svém životě zatím ještě nesehrál.

Když hraje toho, koho si vymyslel, například chudého, nemocného, bohatého, zdravého, zámečníka nebo kosmonauta, je jedno koho – pořád sní o jiné roli. Snaží se působit jako prezident, oligarcha, statečný zachránce, bojovník za spravedlnost nebo někdo jiný... **A po celou tu dobu pouze jen sní, utěšuje se těmito pohádkami. Nebylo by lepší přestat snít a zvolit si roli hodnou jména Člověk?**“

„Máš na mysli světce, lámu nebo koho vlastně?“

„Ať už je to láma, svatý nebo prostě čestný, dobrý člověk, říkej tomu, jak chceš. **Já tomu říkám jednoduše – role hodná jména Člověk. A stát se tím, kým máš být. Když budeš usínat, abys byl klidný, že je tvoje svědomí čisté. Když budeš umírat, aby ses nemusel stydět za své myšlenky a činy. A když pak předstoupíš před Boha, jak říkají křesťané před Boží Soud, abys měl co říct. Aby miska vah s dobrými skutky byla plná a ta se špatnými skutky prázdná. To je to, co znamená být Člověkem.** A to nejen navenek, ale také, a to je nejdůležitější, uvnitř tebe. Udělej si pořádek ve své hlavě. Přestaň snít o špatných, hloupych a prázdných věcech. Mysli víc na Boha, myslí na duši. Pokud máš volný čas – využij ho k užítku duše, modli se, medituj, zabývej se duchovními záležitostmi. **Protože život je příliš krátký. A je nám dán pro to, abychom dokázali Bohu, že jsme hodni jména Člověk...**“

Sensei vyprávěl jednoduše a srozumitelně. Jeho slova byla naplněna takovou upřímností, takovým

soucitem, silou a dobrotou, že se ve mně dokonce mimovolně ozval ‚lotosový květ‘ a rozléval příjemné teplo po těle. A na duši mi začalo být tak dobře, jako bych si strhla všechny nepoužité masky, a tím se odhalila moje skutečná Podstata. A z neznámého důvodu jsem právě v tomto svobodném stavu opravdu chápala to, o čem mluvil Sensei. Nevycházelo to ale ze slov, nýbrž z mé duše.

Chvilku jsme seděli mlčky a pozorovali mořskou krajinu. V této neobyčejné atmosféře, která se vytvořila díky Senseiovým slovům, se zřejmě nikomu nechtělo říkat nic dalšího. Všechno bylo překvapivě jasné a jednoduché. Tento klid narušili až kluci, kteří se vrátili z trhu.

„Podívejte se, kolik jsme nakoupili všelijakých dobrot!“ spokojeně pronesl Žeňa, rozhodil rukama a ukazoval plné tašky, které nesl on i ostatní. „Proč jste tak smutní?“

„Jen se tak díváme,“ řekl Sensei, zahleděný do dálky na moře.

Žeňa se také ze zvědavosti podíval tím směrem. Zrovna po moři uháněl člun. K němu bylo připevněno lano, jehož konec držela dívka na vodních lyžích.

„Hm, to je ale nádherná holka!“ uznale řekl Žeňa, myslel si, že jde o tohle.

„Tak, tak,“ promluvil Sensei. „Vyprávěl jsem jim o tom anekdotu a oni začali být smutní.“

Žeňa se zarazil:

„Co je to za anekdotu, že jim je smutno?“

„Jednou tak sedí dva rybáři na břehu řeky. Před nimi jezdí krásná dívka na vodních lyžích. Jeden říká druhému: ‚Představ si, že teď spadne a začne se topit. Skočím za ní do vody a zachráním ji. Vytáhnu ji a budu dělat, že jí dávám umělé dýchání, ale ve skutečnosti ji budu líbat a objímat.‘ Jen co to řekl, dívka spadla a začala se topit. Rybář se hned vrhá do vody. Potopí se a vytáhne ženské tělo. Začíná dávat umělé dýchání,

líbat ji a objímat. A pak přijde ke kamarádovi a říká: ‚Viš, co nechápu? Tamto byla krasavice a tohle je nějakká šereda.‘ A kamarád se na něj úkosem podívá a říká: ‚Jo, jo... A tamta měla vodní lyže a tahle má brusle.‘

Pod stromem se ozval obrovský výbuch smíchu. Jen Žeňa se lehce pousmál a pak se zaraženě zeptal:

„Nepochopil jsem, proč tam byly brusle? Byla přece na vodních lyžích.“

Všichni jsme z toho padli na zem, nesmáli jsme se už ani tak anekdotě jako Žeňovi. Chlapec se snažil ututlat svou nevědomost a rychle svedl vtipkování na svá dobrodružství na trhu. K povídání se připojili i očití svědkové, doplňovali další podrobnosti. Když už jsme se dost nasmáli, došli jsme k závěru, že pouštět Žeňu na tento trh je už nebezpečné. Nadělal tam se svým „dozimetrem“ takový rozruch, že jestli sem bude chtít jít někdy příště, dokonce i bez této věčičky, určitě pocítí na svých kostech všechny „následky“ svého vtipkování.

Rozdělili jsme potraviny do tašek tak, aby je mohli nést všichni. A když jsme už chtěli vyrazit na zpáteční cestu, Žeňa se najednou hlasitě rozesmál:

„Aháá! Takže tamta v bruslích se tam válela od zimy!“

To už byla ta poslední kapka. Náš smích jednoduše přerostl do hysterie. Dokonce i kolemjdoucí, kteří se na nás dívali, se začali usmívat, nakazili se vlnou dobré nálady, i když nechápali, v čem vlastně vězí příčina takového všeobecného smíchu.

Protože jsme byli naložení potravinami, obcházelí jsme penzionáty delší, ale pohodlnější cestou. Když jsme míjeli další budovu, Žeňa se pořád rozhlížel a pak se nečekaně zastavil. Postavil tašky na cestu a začal horečně prohledávat své kapsy, které mu módní designéři v hojné míře „nalepili“ jak k jeho košili, tak i ke kraťasům.

„Ale kde ho mám?“ zaraženě mumlal chlapec.

Protože Žeňa zůstal trochu pozadu, někteří z nás se také zastavili, čekali na něj.

„A, tady!“ nakonec radostně vykřiknul a vytáhl jakýsi zmuchlaný papírek.

„Copak, to si schováváš na mimořádnou životní situaci?“ zasmál se Voloďa, když pozoroval, jak se chlapec snaží narovnat pokrčený papír.

„Jo, jo, na nadpozemskou,“ z legrace mu to vrátil Žeňa.

Popadl své tašky a dohnal Senseie.

„Sensei, podívej se, jaký jsem uškubl na trhu inzerát. Je to hotový chvalozpěv o Vládci vesmíru a celé Země...“

Chlapec držel tašky v rukou a podal papír.

Sensei si ho vzal, proletěl očima, zasmál se a vrátil mu ho.

„Takového ‚dobra‘ je kolem plno. Podívej se tam... Tam to visí taky, i tam, támhle...“

Ze zvědavosti jsme otáčeli hlavy spolu s Žeňou tím směrem, kam ukazoval Sensei. A opravdu. Všude visely inzeráty napsané velkými písmeny: „Velký senzibil, ctěný Mistr mezinárodní třídy, mocný mág a čaroděj, jehož jediným pohledem se vyléčilo mnoho lidí, Vitalij Jakovlevič... na základě nekonečných proseb provede další léčebnou a ozdravnou seanci, která nemá ve světě obdoby. Začátek seance...“ A dále bylo napsáno zitéřejší datum a nepřiměřeně vysoká cena za lístky.

Když jsme se dívali na množství vylepených inzerátů, znovu jsme se dali do smíchu. Dokonce i na kontejneru, kolem kterého jsme procházeli, se také skvěl takový papírek.

„Tfu!“ rozčileně si odplivnul Žeňa. „A já jsem se jak nějaký hlupák tahal s touhle tíhou v kapse až od trhu.“

Znovu zmuchlal papírek, nadhodil si ho a odkopnul, jako by to byl nějaký míček.

„Proč tu děláš binec?“ dobrosrdečně mu vynadal Sensei. „Čistota myslí začíná od tvé vnější kultury

a spořádanosti. Jdi a zvedni ten papírek, vyhoď ho do koše.“

Tentokrát se Žeňa, i přes své běžné výmluvy, zachoval zcela nečekaně, zřejmě chtěl zpestřit svůj neúnavný humor. Znovu položil tašky a ochotně se rozběhl k papírku. Když ho zvedl, ještě několikrát „zametl“ rukou to místo na cestě, kde papírek ležel. A pak jako opravdový basketbalista hodil zmuchlaný papírek do kontejneru, úplně jako míč do koše. Když takto vstřelil koš, se spokojeným výrazem strojeně rozhodil rukama:

„Jaký papírek? Žádný papírek tu nebyl. To se vám jen zdálo. Sluníčko teď hodně pálí. Všechno to byla jenom fata morgana.“

„No, no,“ se smíchem pronesl Stas. „A ty jsi zase džin z lampy.“

Znovu jsme se zasmáli. Žeňovi se zřejmě zalíbila tato nová myšlenka a řekl:

„A proč ne? Můžete mít jakékoli přání, budu tak hodný a s radostí to vyplním,“ zamrkal a vesele dodal, „když si samozřejmě vezmeme v úvahu současný hospodářský plán a samoobsluhu.“

„Jakou samoobsluhu?“ Stas s úsměvem promluvil. „Myslíš to tak, že si sami budeme něco přát a sami si to za své náklady splníme?“

„Teď jsi na to kápl!“ poplácal ho Žeňa po rameni a vracel se pro své tašky.

Zasmáli jsme se a Andrej řekl:

„Já mám jedno přání – rychle se přesunout na výběžek spolu s potravinami.“

„To je jednoduché,“ odpověděl Žeňa, který nás dohnil se svým nákladem: „Pro má kouzla není nic nemožného. Ke splnění tohoto přání máme dvě možnosti.“

„Oznamte nám, prosím, váš rozsáhlý plán, ó, velký džine,“ legračně navrhl Stas.

„První varianta: teď sebou rychle hodíme a s tímto nákladem v podobě těžkých tašek poběžíme do tábora.“

„Ó, to ne!“ hned jsme zaúpěli.

„A ještě v takovém horku,“ zanaříkal Andrej.

„No, to je mi ale kouzlo!“ zasmál se Ruslan.

„A druhá varianta?“ zajímal se s úsměvem Stas.

„Druhá varianta kouzla bude možná, pokud použijeme rozum. Co je hlavní při přesouvání?“

„Voloďův kopanec!“ se smíchem se vyjádřil Andrej.

Všichni se znova zasmáli, když si vzpomněli na Senseiův vtip z rána.

„No, to se rozumí pro některé jedince,“ dál hrál svou úlohu Žeňa. „Přemýšlejte ještě!“

„Křídla!“ vykřikl Ruslan.

Žeňa mlasknul a s nafoukaným pohledem řekl:

„To je tak pro ptáky, kteří létají ve vysokých výškách. No tak, přemýšlejte!“

„Kola,“ z legrace pověděl Stas, když viděl projíždějící auto.

„No, Stasi, ty taky něco bereš,“ Žeňa kopíroval táhlý hlas narkomana a mávnul rukou. A vesele dodal: „Když budete přemýšlet pořádně, pak to neznamená, že odjedeme úplně. No tak? Víc variant nemáte? Vy jste teda ale! Hlavní je, jak říkal náš drahý Sensei, zaměstnat rozum užitečnou věcí.“ A naklonil hlavu směrem k Senseiovi, který se smál spolu s námi, a zeptal se: „Říkám to správně?“

„Správně, správně,“ kývnul Sensei.

„Tak vidíte, já si přednášky narozdíl od vás všech pazatamu... teda zapamaju. Ach jo, za-pa-ma-tu-ju,“ nakonec artikuloval chlapec, „velmi rychle.“

„Samozřejmě, kam se na tebe hrabeme, ty jsi prostě unikát,“ ironicky poznamenal Stas.

„No, kdo by o tom pochyboval!“ samolibě oznámil Žeňa a vypjal hrud. „Ať jsem, jaký jsem, ale jsem džin!“

„A co nám tentokrát navrhnete, Abdurahmane Abdurahmanoviči?“ s ironií v hlase zahučel Voloďa.

Ale jak se zdálo, Žeňa si dál spokojeně užíval svou hru slov:

„Trpělivost, můj příteli, trpělivost. Takže, čím můžete zaměstnat svůj rozum tak, aby čas uběhl rychle a nepozorovaně? Humorem! Takže poslouchejte anekdoty...“

Po další dávce Žeňových anekdot, když nás z toho jeho kouzla už bolely pusu i břicha, se Nikolaj Andrejevič rozhodl, že přeruší tento nekonečný smích a využije čas racionálněji. Takticky převedl řeč na věčná témata o člověku a cestách jeho duchovního hledání. A Sensei nám při svém vyprávění vylíčil jednu legendu.

6

Kdysi dávno jeden Poutník ztratil sám sebe. Náhodou se ocitl na poušti a nebyl si schopen vzpomenout, kdo doopravdy je, kde je a kam má jít. Všude, kam se Poutník podíval, byly písky a nekonečné písečné duny. Nevěděl, kde začínají a kde končí. Slunce nemilosrdně spalovalo jeho kůži. Vítr vířil rozpálený vzduch.

Poutník ušel dlouhou cestu, až najednou uviděl suché trní. Pomyslel si, že on sám je také trním, a sedl si vedle něho. Ale náhlý závan větru trní odvál z místa a to se s lehkostí kutálelo a zanechávalo na písku své stopy. Pomyslel si, že když se trní pohybuje, tak to znamená, že ví kam. Pokud zanechává stopu, znamená to, že mu ukazuje cestu. A tak ho Poutník následoval. Ale vítr se utišil a trní se zastavilo. Nový závan větru ho hnal opačným směrem. Poutník ho opět následoval, až narazil na vlastní stopy. Nakonec přišel na stejné místo, kde začínal svou cestu. A Poutník si uvědomil, že je trní mrtvé a vítr si s ním jen hraje. Pochopil, že je nesmyslné běžet za mrtvým, suchým trním, které v sobě nemá žádný život. Teď už jej ovládají jen přírodní živly. Vzal trní do rukou, ale to ho bolestivě bodlo. Byl překvapen, že

dokonce i mrtvé je schopno způsobit bolest. Zlostně ho odhodil pryč.

Poutník pokračoval v cestě. Šel dlouho. Mučila ho žízeň a hlad. Ale šel dál. Když pak uviděl letícího velkého ptáka, pomyslel si, že on sám je také ptákem, a běžel za ním. Uvažoval, že pokud tento pták letí tak vysoko, pak vidí dále než on. Určitě zná cestu, která ho přivede na místo, kde by mohl uhasit svou žízeň a utišit hlad, kde by konečně našel klid a zbavil se všeho utrpení. Poutník radostně běžel, opěvoval rychlý let ptáka a těšil se, že se jeho sny vyplní.

Mohutný pták letěl krásně a rychle. Poutník za ním běžel, jak rychle jen mohl. Byl dost unavený, ale pokračoval v běhu, doufal, že bude zachráněn. Pták začal slétávat na nejbližší písečnou dunu. Poutník zrychlil. Předpokládal, že od jeho snu ho dělí jenom malý okamžik. Když vyběhl na písečnou dunu, s hrůzou se zastavil a byl šokován. Před jeho očima se totiž odkryla celá pravda. Hejno ptáků trhlo na kusy mrtvé tělo a nenasytně hltalo shnilé maso. Poutník se znechuceně otočil a šel pryč. Pochopil, že je pro ptáka pouhou potravou.

Poutník pokračoval v cestě. Slunce ho po celou dobu nemilosrdně pálilo. Vítr vířil horký vzduch. Mučila jej nesnesitelná žízeň a hlad. Síly ubývaly. Všude kolem byl jen nekonečný písek a modrá obloha. Najednou Poutník uviděl hada. Ten se pohyboval jistě a beze spěchu, jako by dopředu znal svoji cestu a užíval si každý okamžik. Hada vyzařoval klid a i přes velké vedro z něj byl cítit chlad. Poutník si pomyslel: Pokud nikam nespíchá a vyzařuje takový chlad, pak určitě ví, kde je pramen. Pokud ho budu následovat, tak najdu místo, kde se ukryju před sluncem a uhasím svou žízeň.

Poutník následoval hada. Cítil, že se k němu síly zase vracejí. A Poutník si pomyslel: Možná, že jsem

Fragment kresby Anastasie Novych
Kontinuum

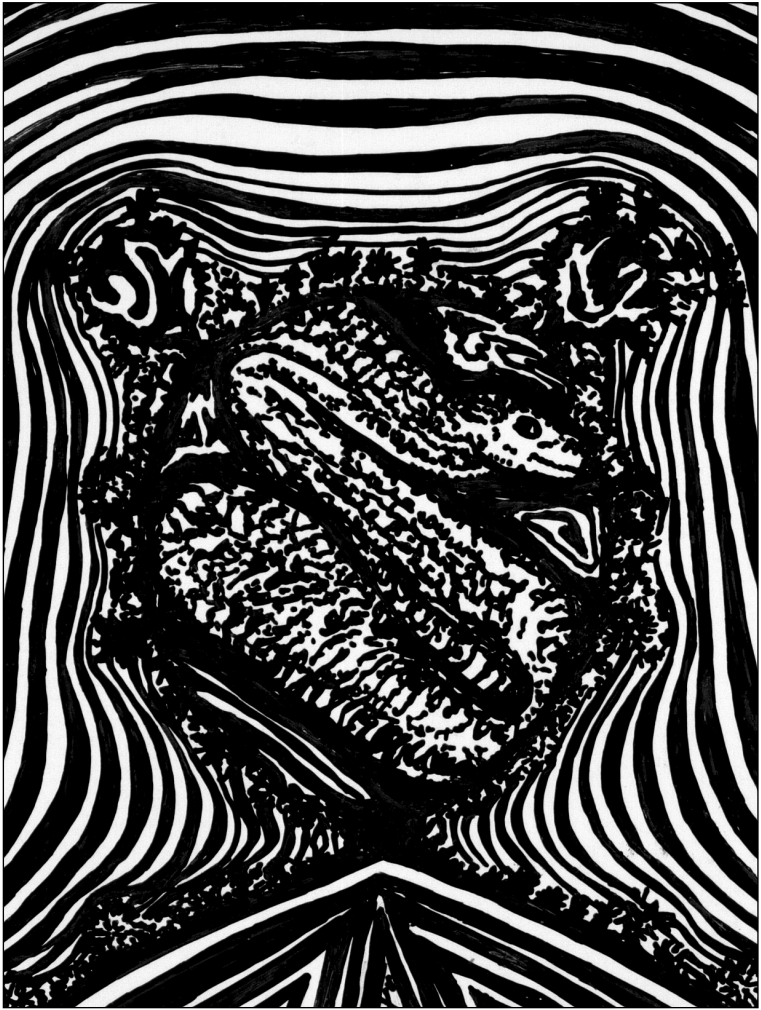
had? Ale v ten moment se had zastavil a otočil se k němu. Poutník uviděl, že had má zuby plné jedu. Jeho tělo se otrásló strachem a neslo ho pryč. Zastavilo se až tehdy, když se svalilo do horkého písku. Zlobil se sám na sebe, že nedokázal odolat strachu, protože jen jeden krok ho dělil od spasení. Jeho tělo ho zradilo. Myslel si přece, že jeho tělo je právě on sám.

Poutník s obtížemi vstal a pokračoval pouští. Putoval pod žhavým sluncem a vzpomínal na chlad a klid hada. Úzkost ho ovládla. Najednou uviděl slabé mihnutí nějakého stínu. Myslel si, že je to prelud, přízrak hada. Ale stín se objevil znovu. Podíval se zblízka a uviděl ještěrku. Zdálo se mu, že z ní také vyzařuje chlad. A pomyslel si: „Jestliže z ní vyzařuje chlad stejně jako z hada, tak možná ví, kde je pramen.“ Běžel za ní a snažil se nezůstat pozadu. Ale ještěrka se pohybovala obratně a rychle. Když už byl Poutník dost vysílený, ještěrka se zahrabala do písku. Snažil se ji vykopat, ale nebyl ji schopný najít. Ale i když ztratil ještěrku, nebyl naštvaný. Koneckonců to nebyl had, ale pouze neklidná ještěrka, která hada připomínala jen náznakem. A celá její podstata je jen pouhé pobíhání.

Poutník vstal a bezcílne pokračoval ve své cestě pouští. Byl zklamaný z těchto setkání, naštvaný na své neposlušné, hladové tělo. Byl unavený z tohoto marného putování, nesmyslného utrpení, nenaplněných nadějí, prázdných starostí a nekonečného zklamání, lži a iluzí této pouště.

Bylo nesnesitelné horko. Tělo sténalo a trpělo žízni a hladem. Ale Poutník už si toho nevšiml. Pokračoval v cestě, co mu síly stačily. Nakonec byl tak vyčerpaný, že upadl do rozžhaveného písku, a nebyl schopen pohnout ani prstem. Jen oči stále ještě pozorovaly nekonečný prostor jasné oblohy,

Fragment kresby Anastasie Novych
Kontinuum

která se spojovala s bezbřehými písečnými dunami. Poutník přesunul svůj pohled na množství zrněk písku, která byla před jeho tváří. Každé zrnko bylo jiné. Ale v celkové hromadě písku byly tyto rozdíly nepatrné. Vítr si s nimi snadno pohrával.

Poutník si pomyslel: „Jsem stejný jako toto zrnko písku. Nevím, kdo jsem. Když ale existuji, pak to znamená, že mě Někdo stvořil. A pokud mě Někdo stvořil, znamená to, že to byla Jeho vůle. Takže moje bloudění je jen součástí Jeho úmyslu. A tato poušť je jen místo pro ztělesnění Jeho vůle. Všechno, co se mi stalo, se muselo stát. Protože hlavním smyslem není vnější pohyb, ale vnitřní podstata. Když zemřu, co se změní? Tato zrnka písku nepotřebují můj život. Ale proč mě tedy stvořil? Jaká škoda, že jsem ztratil hada...“

Poutník upadl do bezvědomí. Probudilo ho jasné světlo. Přimhouřil oči a přikryl je rukou. Zdálo se mu, že se světlo trochu ztlumilo. Pak dal Poutník ruku pryč a uviděl, že je už tma. Před ním plápolal oheň, vedle něj seděl Vandrovník a vařil jídlo. Poutník se ho zeptal:

„Kdo jsi?“

„Hlavní otázkou je, kdo jsi ty“, uslyšel odpověď.

„Nevím,“ řekl Poutník. „Šel jsem tak dlouho, že jsem zapomněl, kdo jsem.“

Vandrovník mu podal džbán plný vody a řekl:

„Dlouho tě trápila horka pouště. Uhas žízeň z mého pramene.“

Poutník si vzal od Vandrovníka s vděčností džbán a začal nenasytně hltat vodu. Životodárná vláha se rozlévala po jeho celém těle. Zdálo se mu, že nikdy v životě neochutnal tak lahodnou vodu. Když Poutník uhasil svoji žízeň, vrátil džbán Vandrovníkovi a zeptal se:

„Kde jsi našel tak studenou, čistou vodu upro-

Fragment kresby Anastasie Novych
Kontinuum

střed pouště? Její chuť mi připomíná křišťálově čistý horský pramen.“

Vandrovník se usmál a pronesl:

„Nemohu ti slovy popsat, kde se nachází tento pramen. Neboť poznat ho může jen ten, kdo v něm přebývá. Slovy se nedá předat zkušenost.“

Poutník se zamyslel a zeptal se:

„Proč se slovy nedá předat zkušenost?“

Vandrovník odpověděl:

„Vypil jsi vodu a získal jsi zkušenost. Kdybych ti předtím líčil, jak je tato voda dobrá a skvělá, pochopit a ocenit její chuť můžeš jen tehdy, když ji ochutnáš. Jen ty si můžeš určit, jaká je to voda. Jen ty můžeš pochopit a prožít ten pocit vody, když se jí tvé rty dotýkají, když naplňuje tvá ústa a vlévá se do tvého těla. A tato zkušenost je jen tvá, protože každý pije svou vodu. Ale i když jí vypiješ spoustu, znovu pocítíš žízeň. Jen pokud se staneš pramenem, navždy utišíš svou žízeň.“

„A jak se můžu stát pramenem?“

„Staň se sám sebou, svou Podstatou. Život a smrt jsou jako jednotná řeka. V této řece proudí Podstata. V pohybu získává to, co nikdy nepomíjí. Nikdo nemůže skutečně ocenit divokou řeku, pokud nevstoupí do jejích vod, protože pro něj tato řeka představuje budoucnost. Nikdo nemůže vstoupit do jedné řeky dvakrát, protože představuje minulost. Existuje jen pohyb řeky, protože ten představuje přítomnost. Každá voda dříve nebo později dosáhne svého pramene a změní se v něj, vrátí se k prvotní čistotě.“

Poutník byl překvapen takovou moudrou odpovědí a zeptal se:

„Odkud toto všechno o vodě víš?“

„Byl jsem pramenem její vláhy,“ následovala odpověď.

Vandrovník mu nabídl jídlo a řekl:

Kresba Anastasie Novych
Skutečnost

„Tak dlouho jsi se trmácel pouští. Utiš svůj hlad, ochutnej mé jídlo.“

Poutník vděčně přijal jídlo od Vandrovníka a začal jej s požitkem hltat. Zdálo se mu tak chutné a syté, že takové ještě nikdy v životě neokusil. Když se Poutník nasytil, zeptal se Vandrovníka:

„Jak to, že je tvé jídlo tak chutné? Takové jsem v životě neochutnal.“

„Měl jsi hlad. Strava je jen potěšení pro tělo. Nasytí tělo, ale neutiší touhu. Ti, kteří ji považují za nejvyšší blaho, si nemohou pomoci a hromadí ji. Ale když ji budeš hromadit, zkazí se. Strava dává jen dočasné uspokojení. Je užitečná jen pro údržbu těla, ve kterém přebývá Duch.“

„Ale jak je možné, že jsem se z malého množství tvého jídla nasytil tak jako nikdy předtím?“

„Protože tato síla, která dělá z jídla to, jaké je, nemá konce ani začátku. Je koncem nekonečného a mezi bezmezností. Ale samotné jídlo je konečné, je omezeno uvnitř sebe sama.“

Poutník se zase podivil:

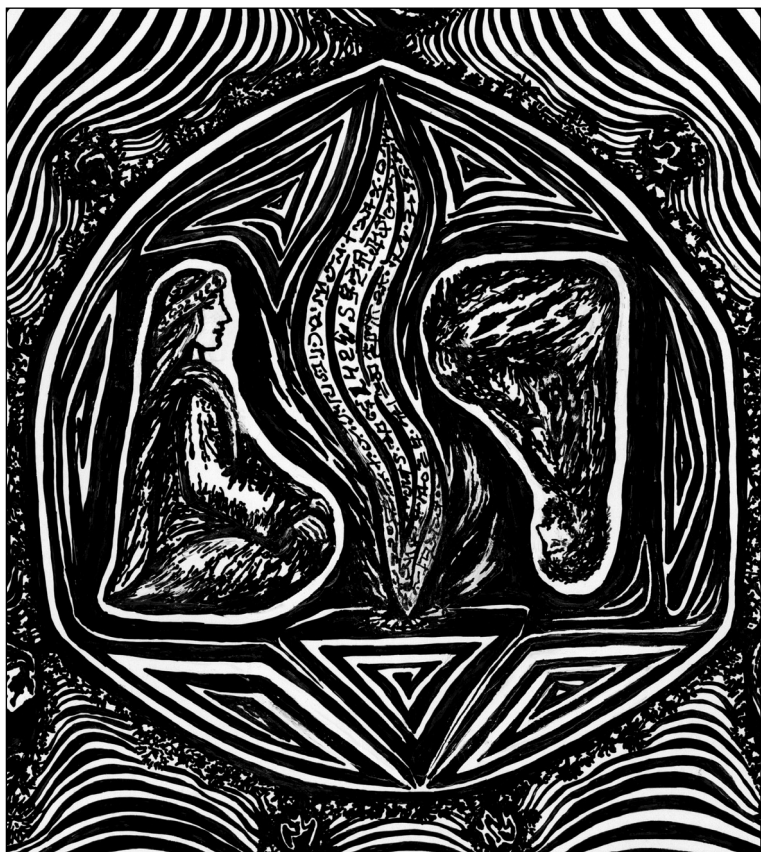
„Odkud víš všechno tohle o jídle?“

„Byl jsem kuchařem tohoto světa.“

Když Poutník utišil hlad a žízeň, všiml si svého oblečení. Bylo omšelé a roztrhané. Začal se stydět za svůj vzhled.

Vandrovník to zpozoroval a řekl:

„Nemáš se proč stydět za svůj oděv. Oděv je jen pouhou součástí jednotného procesu utváření a rozkladu. Není nic hloupějšího, než vyhovovat rozmarům svého oblečení. Vždyť to, co je jeho podstatou, tě uzavírá do úzkého prostoru, vzdaluje od světa a způsobuje pochyby a strach, které vznikají tímto odcizením. Nutí tě, abys existoval kvůli jeho formám a vnější iluzi, kterou vytváří pro ostatní, tlačí tě k tomu, aby ses o něj stále

Fragment kresby Anastasie Novych
Kontinuum

více staral. Vždyť každá forma má svá pravidla. A pravidla jsou jen souhrnem kontrastů.

Tvůj oděv má hranice. Je proměnlivý. Máš na výběr a nemusíš jej nosit. Ale když obnošíš jedno oblečení, tak si oblékáš druhé. Pokud neboříš hranice, pak je tragické honit se za nekonečným.“

A Poutník se znovu podívil:

„Odkud víš tohle všechno o oblečení?“

„Byl jsem krejčím tohoto světa,“ následovala odpověď.

Poutník se ohlédl:

„Řekni mi, jak jsem se sem dostal?“

„Přišel jsi,“ odpověděl Vandrovník.

„Ale já si pamatuji jen horko a písek.“

„A co jsi viděl?“

Poutník začal vzpomínat:

„Viděl jsem suché trní, které proháněl vítr. Nechávalo na písku stopu. Šel jsem za ním, myslel jsem si, že mi ukáže cestu. Ale vítr změnil jeho směr. Vrátil jsem se zpět. Zjistil jsem, že nemá smysl běžet za mrtvým, suchým trním, protože v něm není život. Ale trní mě píchlo, když jsem jej zvedl. I když bylo mrtvé, pořád způsobovalo bolest.“

„Potkal jsi mrtvé trní, které se nemůže projevit jinak než svými trny. Mrtvé brání mrtvé. Mrtvé se nepromění v živé proto, že existuje život, a živé se nestane mrtvým proto, že existuje smrt. I smrt, i život jsou na něčem závislé, existuje něco, co je spojuje,“ řekl Vandrovník.

Poutník pokračoval:

„Viděl jsem velkého ptáka. Letěl vysoko. Běžel jsem za ním. Myslel jsem si, že mě zavede tam, kde bych mohl získat pokoj a zbavit se strádání. Opěvoval jsem jeho let a radoval se ze snu. Ale pták mě zavedl k hejnu stejných ptáků, kteří jedli mrtvé, shnilé tělo.“

Vandrovník mu odpověděl:

„Je hloupé opěvovat toho, kdo v tobě vidí jen svou budoucí potravu. Lákala tě výška jeho letu. A tys jej následoval, myslel jsi na svůj prospěch. Ale cílem ptáka v letu bylo úplně něco jiného. I když se vznáší vysoko nad pouští, krmí se jejími oběťmi. Pták, který se živí mršinou, se přece nezajímá o přeměnu svého jídla‘. Protože jeho podstatou je hniloba. Podvedl jsi sám sebe. Uviděl jsi realitu a tvé iluze se rozplynuly. Ale tvá realita je také iluze. Velký pták byl jen pouhým stínem, ve kterém se ukrývá podstata věcí. Věci přece mají tu vlastnost, že se rodí v Beztvarém a vrací se k Nízkému.“

Putník řekl:

„Viděl jsem hada. Vyzařoval z něj klid a chlad. Pomyslel jsem si, že ví, kde je pramen. Šel jsem za ním. Ale had se ke mně otočil. A já jsem uviděl jeho zuby, které byly naplněné jedem. Moje tělo se začalo trást strachem a odneslo mě pryč. Vždyť jsem předpokládal, že moje tělo jsem já. Ztratil jsem hada, ale celou dobu jsem na něj myslel.“

„Ten, kdo spoléhá na vnější věci, ten může jen předpokládat. Ten, kdo spoléhá na vnitřní, ten získá pravé znalosti,“ řekl Vandrovník. „Tělo je prach. Jeho podstatu tvoří jen a jen prach. Mohl jsi získat Moudrost věčnosti. Stačilo, abys udělal jediný krok. Ale strach ze smrti prachu byl silnější. Prach unikl. Tys zůstal ve smutku, protože Duch vždy tíhne k věčnosti. Moudrost věčnosti není možné pochopit tímto prachem, protože ten ji změní na pouhou hloupost. Útěk před strachem nepřinese spasení. Zbavit se strachu uvnitř sebe znamená získat dokonalost. A dokonalost umožňuje udělat krok směrem k hranici. Protože pouze na hranici si uvědomíš počátek Moudrosti.“

Poutník zavzpomínal dále:

„Viděl jsem ještěrku. Myslel jsem si, že je to přízrak hada. Zdálo se mi, že od ní jde chlad. Snažil jsem se ji dohnat. Ale běžela rychle a hbitě. Zaryla se do písku a já jsem ji nemohl najít. Ale to mě nerozladilo. Vždyť to byla pouze neposedná ještěrka, ale ne had.“

Vandrovník poznamenal:

„Přízrak, který se podobá Moudrosti, se jen zdá být Moudrostí. Prázdný zmatek je začátkem nepokoje. Kdo chce vypadat jako Mudrc, aby se chlubil před ostatními, ten se bude smutně zmítat v samotě, snít o slávě. Ale jeho podstatou je prázdnota pod pláštěm Ega. Když znalost přichází od neznalosti, pak otázky neberou konce.“

Poutník řekl:

„Viděl jsem slunce, nekonečné nebe. Viděl jsem bezbřehé pouštní duny. Viděl jsem velké množství různých zrněk písku. Ale všechny pohromadě byly nerozpoznatelné. Vítr určoval jejich směr.“

Na to mu Vandrovník odpověděl:

„Nebe a slunce provádějí změny. Mohou přetvářet tak, aby všechno živé odpovídalo své přirozenosti. Nebe a slunce znásobují plné a ničí prázdné. Poušť provádí pohyb v klidu. Je mrtvá, ale je schopná vytvářet preludy, aby všechno živé sváděla svými iluzemi. Poušť ničí plné a plní prázdné. Když jsou zrnka písku pohromadě, tak následují pohyb písku, proto živly určují jejich směr.“

A Poutník se přiznal:

„Pomyslel jsem si, že jsem stejný jako toto zrnko písku. Vždyť nevím, kdo jsem. Ale když už existuji, tak mě Někdo stvořil. A když mě někdo stvořil, pak to byla Jeho vůle. Pak je tedy mé toulání na tomto světě jen součástí Jeho úmyslu. Pokud zemřu, co se změní? Vždyť tato zrnka písku nepotřebují můj život. Ale proč mě tedy On stvořil?“

„Aby ses stal Člověkem,“ zazněla odpověď.

Kresba Anastasie Novych
Kontinuum

„Stát se Člověkem?!“ podivil se Poutník. „Ale co je můj život?“

Vandrovník pronesl:

**„Kámen, který spadl do písku –
to je šelest zrněk písku.
Vlnobítí – to je šelest zrněk písku.
Tvůj překotný běh,
stopa do písku – to je šelest zrněk písku.
Život je pouhým krokem,
A léta v něm jsou jen šelestem písku.“**

Poutník se zamyslel a znovu se zeptal:

„Ale co to znamená?“

„Přišel jsi tam, kam ti už od narození bylo dáno přijít,“ vyslovil Vandrovník. „Otázka zní, co pro tebe bylo přirozené. Dosáhl jsi zralosti v tom, co se stalo tvým osudem. A odejdeš tam, kam ti smrti bude dáno. Smrt je jen začátkem života. Život je pouze následovníkem Smrti. Příchod života není možné odmítnout. Odchod z něj není možné zastavit.“

Poutník chvíli mlčel a pak nadšeně vykřiknul:

„Stát se Člověkem?! Už jsem si vzpomněl! Hledal jsem Cestu, abych se stal Člověkem!“

Na to mu Vandrovník odpověděl:

„Hledal jsi jen cizí stopu, a nikoli vlastní cestu. Cizí stopa se nepodobá té vlastní. Stopy se objevují tam, kde jsou zanechány. Ale ony samy nejsou tím, kdo je zanechá. Když jsi šel po cizích stopách, hnal jsi se za vnějším obrazem, neřídil ses jejich vnitřní podstatou. Ale každý jde po takové cestě, která odpovídá jeho pravým snahám. Poušť časem smyje všechny stopy svým pískem, aby nový Poutník nedělal stejné chyby jako ten před ním. A to je důvod, proč je důležitá vlastní zkušenost. Aby ses stal Člověkem, musíš pokračovat svou vlastní cestou.“

Stopa člověka má jen malé místo v nekonečné Poušti. Ale nehledě na to může člověk vystoupat tam, kde ještě nikdo nebyl. A když jde tam, kde ještě nikdo nebyl, je schopen jít daleko a získat hodně. Poznání jeho rozumu není velké, ale člověk, který se svěřuje Neznámu, je schopen dojít k Tomu, Kdo jej stvořil.“

A Poutník se zeptal:

„A kdo je Ten, Který mě stvořil?“

Vandrovník pronesl:

„Můžeme Jej vnímat, ale ne vyjádřit. Můžeme k Němu dojít, ale ne mu porozumět. Můžeme Jej milovat, ale ne jej obejmout. Můžeme Jej pochopit v Začátku, ale ne poznat do konce. Protože On je Ten, Který stvořil všechno. Protože On je Ten, Který tvoří svou Vůli.“

„Odkud o Něm všechno tohle víš?“ podivil se Poutník.

„Jsem Jeho Hlas a Sluch,“ zazněla odpověď.

„Ale kdo jsi? Řekni mi své jméno.“

„Jméno je pouze stín oděvu, ale toho mám spoustu. Podstata je jen jedna – Bódhisattva.“

7

Potom, co nám Sensei pověděl tuto legendu, jsme šli mlčky. Všichni, a to včetně mě, jsme byli pod silným dojmem toho, co jsme slyšeli. Snažili jsme se vyznat se nejdřív v sobě, ve své volbě životní cesty. A když jsme už přicházeli k táboru, Andrej se zeptal Senseie:

„A Bódhisattvové navštěvují jenom Východ?“

Sensei se zasmál:

„Proč? Bývají všude včetně Rusi.“

„Opravdu?“ užasnul Andrej. „I na Rusi? Copak byli i ruští bódhové? Nikdy jsem o tom neslyšel. Sensei, pověz nám o tom něco...“

Všichni oživilí, zřejmě taky hořeli touhou slyšet víc podrobností. Ale Sensei se podíval na „strážce“ našeho tábora, kteří nás přišli přivítat, a jen řekl:

„Později, večer...“

„Když večer, tak večer,“ pomyslela jsem si a upřela jsem svůj pohled na Taťanu, která mi mávala.

V táboře na nás už dlouho čekali. Vybalili jsme tašky a povyprávěli kamarádům o našich dobrodružstvích a oni nám zase o těch svých. Jak se ukázalo, mí kamarádi se také nenudili. Během jejich odpočinku se rozmlsaní racci pokusili provést opětovný útok. Kosťa, který se zmaloval jako nějaký indián, se roz-

hodl, že za každou cenu s Jurou chytanou aspoň jednu kořist, která bude sloužit jako názorný a odstrašující příklad pro ostatní. Nastražili prý past v rákosí u břehu. Ale jejich plán se změnil na komický příběh, ve kterém dva kluci z města málem způsobili infarkt ušlechtilému ptáku tím, že se znenadání objevili s řevem, zběsilými pokřiky a potřeštěným vrískotem na břehu a honili ustrašené hejno opeřenců. Takže, jak řekl Kořta, svými metodami z civilizace v divoké přírodě naši „indiáni“ neulovili nic víc než peří a ptačí výkaly.

Když jsme si poradili s obědem, šli jsme dovádět do vody. Hráli jsme dlouho vodní pólo. A když už se polovina naší skupinky rozplácla na písku a hrála si svá těla, Stas a Žeňa se rozhodli, že si zaplavou s potápěčskými přístroji. Něco z toho ale nefungovalo, a tak odložili přístroje a rozhodli se, že se budou potápět starým dobrým způsobem – s maskami a šnorchem nedaleko od břehu. Kořta a Andrej zkoušeli své síly ve vytrvalostním plavání do dálky. Taťána a já jsme se plácaly na mělčině. Pro naše bojácné ženské povahy bylo plavání do dálky dobré jen tehdy, pokud jsme aspoň občas cítily pod nohama mořské dno.

Když se Andrej a Kořta poměrně dost vzdálili od břehu, Slávek, který se opaloval na písku, začal nečekaně křičet jejich směrem a mával rukama:

„Žraloci! Žraloci!“

„Proč tak křičíš?“ rozčílil se z legrace Ruslan, který ležel opodál na písku. „Kořta a Andrej ti na to neskočí.“

„Ale tam jsou opravdu žraloci, jen se podívej!“ zběsile křičel Slávek už na něj.

Slávek vypadal opravdu zděšeně. Taťána a já jsme v mžiku zaujaly vertikální polohu ve vodě, kdy jsme pod sebou cítily spásné dno, začaly jsme natahovat krky a dívaly se na moře. Ale nic tak nebezpečného jsme neviděly, a znovu jsme stočily pohled na znepo-

kojeného Slávka. Voloďa a Viktor, kteří se opalovali na písku, se nadzvedli a s neskrývaným úsměvem se zahleděli do dálky.

„Ale jdi, Slávku!“ pronesl s úsměvem Voloďa. „Jací můžou být v tomhle moři asi žraloci? To snad ani není moře, spíš jenom kaluž. Kde by se tu vzali takoví dravci, když tady kolem pořádné ryby ani nejsou?“

„Je to tak, žraloci! Jsou to opravdu žraloci!“ odpovíral Slávek jako ohraná deska. „Podívejte se támhle! Podívejte se!“

Když jsem se podívala tím směrem, kam ukazoval Slávek, tak jsem si opravdu všimla, jak se v dálce velmi rychle přibližovaly ke břehu dvě černé ploutve, pravidelně se ztrácely mezi vlnami. A pohybovaly se zrovna směrem k Andreji a Kostovi, kteří nevnímali výkřiky Slávka a klidně plavali ve vodě, zřejmě si nevšimli nebezpečí. Ale když jsme s Taťánou vyděšeně spustily sirénu svými zvučnými ženskými hlasy, Andrej a Košta zmateně otáčeli hlavy sem a tam, hledali příčinu naší paniky. Andrej si jako první všiml ploutví, které se k nim blížily, a rychle plaval ke břehu. Košta zřejmě nezaregistroval zdroj nebezpečí, ale nechtěl pokoušet osud a spěchal, aby dohnal Andreje.

Bouřlivé výkřiky způsobily rozruch v celé naší skupince. A i když bychom podle pudu sebezáchovy měli okamžitě vyběhnout z vody, Sensei a starší kluci naopak ignorovali tento vnitřní signál a šli rychle do vody, dívali se při tom do dálky. My jsme je doběhli do „bezpečné vzdálenosti“, a zastavili jsme se. Bylo by ostudné, kdybychom úplně vyběhli z vody, když v ní ještě zůstali naši kamarádi.

Sensei se vydral dopředu jako první, ale pak zpomalil. Usmál se a pronesl naším směrem:

„Děláte zbytečnou paniku. Vždyť to jsou delfini!“

„Delfini?!“ nepopsatelně jsme se podivili, znovu jsme se zahleděli na blížící se ploutve ve tvaru trojúhelníku.

Sensei se s úsměvem vydal vstříc nečekaným hostům. Košta a Andrej, kteří si zřejmě všimli, jak k nim Sensei spěchá, ještě více zrychlili své pádlování a jako střely proletěli kolem něj, usilovně zabírali rukama i nohama. I když ve skutečnosti tam, kde plavali, bylo vody už jen po pás. Vertikální polohu zaujali až tehdy, když jejich ruce a nohy začaly hrabat písek na mělčině. Zřejmě se ještě nevzpamatovali z šoku, rychle se zvedli, chystali se vyrazit ke břehu, ale najednou za sebou uslyšeli smích naší skupinky.

„Co tu tak stojíte?!“ zmateně pronesl Andrej, utíral si z obličeje vodu a nechápal, proč ještě nejsme na souši.

Chlapec se ještě víc podivil, když viděl, že Sensei jde pořád do větší hloubky.

„My jsme nejedlí,“ odpověděl za všechny Žeňa a sundával si potápěčskou masku. „Máme zvýšený koeficient směšnosti. A taky se špatně vaříme. Po takových, jako jsme my, může klidně dojít k zauzlení střev. Je to stejné, jako když někdo spolkne mořského ježka a pak ho trápí koliky po celý zbytek života.“

„Tak my taky nejsme moc jedlí,“ Andrej začal přicházet k sobě a blížil se k ostatním. „Podívej se, jací jsme vyzáblí.“ A přitom ukazoval na třesoucího se Koštu.

„Ne, to ne,“ namítl Žeňa. „Viděl jsem, s jakou rychlostí se za vámi hnali. Takže to znamená co? To znamená, že se v této otázce gastronomická kritéria dravců zřejmě neshodují s vaším názorem o vlastní osobě.“

Rozesmáli jsme se. Utrápení kluci se k nám připojili, snažili se pochopit, co se změnilo během jejich bleskového přesunu. A když jsme jim vysvětlili, že jsou to delfini, podivili se stejně jako my.

„A proč za námi tak pádili?“ zeptal se Košta, kterému ještě pořád malinko cvakaly zuby.

„A proč jsi od nich tolik uháněl?“ položil zase otázku se smíchem Viktor.

„Oni tak pádili, proto jsem i já uháněl.“

„Asi si s tebou chtěli hrát,“ vyložil svou verzi Stas.

„Výborná hra. Ještě teď se mi klepou nohy.“

„A jak jsi vůbec poznal, že takovou dálku uplavali jen kvůli tobě?“ pronesl Volodža svým hlubokým hlasem a pozoroval Senseie.

Přestali jsme vtipkovat a s neskrývanou zvědavostí jsme soustředili své pohledy na Senseie.

Dva černí delfini s kontrastními černobílými pruhy na bocích plavali sice rychle, ale pak se velmi prudce zastavili doslova pár metrů od Senseie. Sensei taky přerušil chůzi. Voda mu už sahala po prsa. Jeden z delfinů jaksi směšně vystrčil hlavu z vody, úplně jako člověk, a legračně zakýval hlavou, pootvěřel tlamičku a vydával srandovní zvuk. Připomínalo to cvrčka střídavě se štěkáním. Druhý delfin byl menší, choval se opatrněji. Byl k Senseiovi otočený bokem, nespouštěl z něj oči, jako by si jej pozorně prohlížel. Sensei opatrně plácal dlaní po vodě, jako by vyklepával nějaký rytmus. První delfin přestal vydávat zvuky a se zaujetím naklonil tlamičku. Bylo zřejmé, že se mu to líbilo, protože se ponořil a vyplaval u Senseie na vzdálenost natažené ruky. Sensei k němu přiblížil svou dlaň a něžně zvíře pohládl po čele. Delfin připlaval ještě blíž, odvážně nastavoval svoji tlamičku, aby jej Sensei mohl pohládit. Ale ten místo toho lehce nabral vodu do dlaní a hravě ji šplouchl na zvíře. Delfin vesele plácnul do vody, dal se na útěk a ponořil se. Za několik okamžiků nečekaně vyhodil ocas za Senseiem a hlučně plesknul po hladině, polil ho proudem vody. Pak následovalo něco jako hra na honěnou se Senseiem, ve které se postupně střídaly role pronásledovatelů. Ke hře se rychle připojil i druhý delfin.

Když jsme se dívali na tyto vodní hrátky, všechen náš strach z těchto přátelských zvířat mizel. Začali jsme se přibližovat k Senseiovi, hořeli jsme touhou účastnit se této hry. Ale abych pravdu řekla, zpočátku jsme přicházeli k těmto mořským tvorům s obavami.

Kresba Anastasie Novych
Harmonie sfér

Není to legrace, že taková mohutná těla plavala vedle nás? A nejen těla, ale bytosti s rozvinutým intelektem, pokud uvážíme Senseiova slova, že mozek delfina váží přibližně 1800 gramů, tedy více než u některých lidí. Nejsou to mimozemšťané, kteří si žijí svým životem, paralelnímu k našemu, tady, na naší planetě, v naší době? Ale když se podíváte na jejich „věčný“ dobrotivý úsměv, zlehka přimhouřené veselé oči, jen těžko uvěříte, že vám mohou způsobit bolest.

Delfini kroužili kolem nás. Ačkoli to byli zástupci divoké přírody, bylo zvláštní, že se nás nebáli. Dokonce se nechali pohladit, i když jen tehdy, pokud byl Sensei vedle nás. Někdy nám v přestávkách mezi hrou na honěnou dovolili, abychom se jich dotkli, zato Senseiovi s radostí nastavovali břicho, aby je na něm poškrabal. Zvlášť pak delfin, který byl trochu větší. Mimochodem, Nikolaj Andrejevič si jako první z nás všimnul, že má zacelenou ránu na boku, malinko pod hlavou. Bylo to přesně na tom místě jako u delfina, kterého jsme „pohřbívali“ ráno v moři.

„Ale! Není to náhodou náš starý známý?“ překvapeně a nadšeně se Nikolaj Andrejevič podíval na Senseie, když si všiml této shody.

Sensei se jen záhadně usmál.

„Ale ne, to je jiný delfin,“ pronesl s pochybami Ruslan. „Copak se můžou rány tak rychle zahojit?“

„Kdo ví?“ pokrčil rameny psychoterapeut, s lišáckým úsměvem pohlédl na Senseie. „Prostředí je tu zvláštní... Vždyť tamten měl taky na stejném místě dávno zahojené šrámy. Tam, podívej se...“

Na černém hřbetu zvířete byly dobře patrné bílé pásy, vypadaly jako od zubů obrovského hřebene.

„Je to určitě náš delfin!“ usmál se spokojeně Volodja. „Bojovník! Taky jsem si tehdy všiml těch stop.“

„To mu udělali rybáři?“ zeptala jsem se Senseie.

„Ne. To jsou stopy po zubech příbuzných. Začal projevovat svou vzdorovitou povahu už v mládí.“

„Ale ne, to nemůže být on. To není stejný delfin,“ přesvědčoval nás a nejspíš i sebe Ruslan. „Všichni tihle delfini mají prostě stejný výraz.“

„Křivdiš jim,“ s úsměvem namítl Sensei. „To jenom pro nevíšmavého člověka se delfini zdají úplně stejní. Ale ve skutečnosti delfini nemají, stejně jako lidé, stejnou fyziognomii. Každý je nějak jedinečný a liší se od sebe navzájem podle výrazu tlamičky, postavy, tvaru hřbetních ploutví.“

„Ano?“ pronesl Ruslan a snažil se pozorněji prozkoumat delfina.

Mezitím někoho napadlo přinést míč. Ten se tolik zalíbil hravým delfinům, že došlo k hotové rvačce, jen aby ho dostali, a to za velmi komických situací. Zvlášť si to slíznul Žeňa. „Označovaný“ delfin si už při prvním seznámení nijak chlapce nezamíloval. Pořád se mu snažil nastražit malé nepříjemnosti. Zkoušel před ním třeba schválně plesknout ocasem, aby ho pocákal. A když Žeňa plaval blízko Senseie, tenhle delfin se do něj snažil strčit a odrazit ho od Senseie. Kvůli tomu se chlapec začal rozčilovat:

„Sensei, proč ke mně plane takovou vášní?“

„No, jak proč?“ usmál se Nikolaj Andrejevič, který plaval vedle něj. „Přece jsi jej chtěl pohřbít zaživa, zakopat do písku!“

„Já?!“ zatvářil se Žeňa jako nevinátko. „Ale to ne?! Já mám rád přírodu...“ Mezitím delfin vyskočil z vody nedaleko Ženi a hlučně žuchnul zpátky, polil Žeňovi hlavu pořádnou náloží vody. Měli byste vidět chlapcovu tvář po této nečekané sprše. Vypadalo to tak, jako by někdo Žeňu poplival od hlavy až k patě, a navíc tím nejdržejším způsobem. Chlapec rozčileně dokončil svůj proslov a křičel za delfinem, který se ponořil: „Přece říkám, že mám rád přírodu!“ Když si setřel vodu z tváře, dodal: „No, skoro úplně ji mám rád, s výjimkou některých zjevů.“

Všichni se zasmáli a Sensei jej s úsměvem upozornil:

„Podívej, delfini jsou jako sloni, jsou schopní pamatovat si urážku velice dlouho.“

Když se ale jednalo o míč, který Žeňa vzal delfinům, aby je trochu pozlobil, „označkový“ delfin zaujal výhružnou pozici. Rozčíleně zavrtěl hlavou ze strany na stranu a široce rozevřel tlamičku, ukázal své kuželovité zuby, které nebyly o nic horší než zuby tygra. Pak následovalo ostré cvakání. Nevěstilo to nic dobrého. Chlapec hned pustil z rukou míček, nechtěl už víc pokoušet delfinovu trpělivost a rychle uháněl ke břehu. A za ním byla slyšet hotová smršť zvuků, která se velmi podobala Žeňovu jízlivému smíchu, jenž předtím neopatrně předvedl před delfiny. Nemohli jsme uvěřit tomu, že jsme slyšeli takový zábavný „chechot“ delfinů. Sensei k tomu poznamenal, že delfini jsou schopni kopírovat různé zvuky. A opravdu, když jsme plavali vedle nich, slyšeli jsme toho hodně: od zvuku podobného vrzání nenamazané branky po zvuky podobné lidskému smíchu a dokonce i pištění komára.

Byli jsme vyčerpaní dlouhým koupáním a vylezli jsme z vody hned za Senseiem. Delfini ještě dováděli, hráli si s míčkem a pořád dál ho odnášeli na moře. Mávli jsme nad tím rukou, rozhodli jsme se, že jim necháme tento malý dárek na památku. A tak s ním také odpluli na otevřené moře.

8

Den, který by byl nabitý tolika událostmi, jsme ještě nezažili. Po úžasné vodní „rozcvičce“ jsme jednoduše vypnuli a usnuli hlubokým spánkem. Probudili jsme se až navečer, když slunce zašlo za horizont. Vedro konečně ustoupilo. Kolem bylo ticho, moře klidné. Prostě pohoda.

Ti z nás, kteří se probudili jako první, nasbírali klestí a dříví na večerní táborák. Pak společně připravili večeři. A když už jsme měli za sebou všechny ty každodenní povinnosti a uvelebili se u táboráku u naší oblíbené činnosti – pití čaje, na nebi se už objevily první hvězdičky. Rádi jsme sedávali v těsném přátelském kruhu, čekali jsme jako vždy na tolik zajímavé a pro nás užitečné Senseiovo vyprávění. Nejdřív jsme si povídali o běžných věcech, ale pak Volodža stočil řeč na „věčná témata“.

„Sensei, tys slíbil, že nám povíš o ruském Bódhi-sattvovi,“ připomenul.

„Tak když už jsem to slíbil,“ pronesl Sensei, na chvíli se odmlčel a pak se zeptal: „Slyšeli jste o svatém Agapitovi?!“

Někteří z nás zavrtěli hlavami.

„Ne,“ odpověděl za všechny Viktor.

Mně se jméno Agapit zdálo nějak známé. Začala

jsem lovit v paměti, kde jsem ho jen mohla slyšet, protože to nebylo tak dávno.

„Agapit, Agapit,“ zamyšleně pronesl Nikolaj Andrejevič, zřejmě mu to také něco připomínalo. „Moment... A není náhodou nějak spojený se starým lékařstvím?“

„Se starým ruským lékařstvím,“ upřesnil Sensei. „Byl to jedinečný mnich Kyjevo-pečerského kláštera, který se věnoval lékařství v 11. století. Zvěst o jeho schopnosti vyléčit těžké nemoci se rozšířila daleko za hranice Kyjeva. Ale to není to nejdůležitější z jeho života.“

Sensei se odmlčel, kouřil cigaretu. Najednou mě, jak se říká, osvítilo a uvědomila jsem si, kde jsem mohla slyšet toto jméno. O Agapitovi vyprávěl známý mého strýčka. Stalo se to tehdy, když jsme byly s maminkou na návštěvě u strýce Viktora v Moskvě, během mých vyšetření na moskevské klinice.

„Já vím, kdo to je!“ nadšeně jsem pronesla k velkému překvapení mých kamarádů. „Můj strýček v Moskvě má dobrého známého. Je to vědec, který byl členem vědecké skupiny, zkoumající ostatky svatých z Pečerského kláštera. Vyprávěl, že tam prováděli jakési biochemické, rentgenologické, bakteriologické a ještě... už si nepamatuji, jak se tomu vědecky říká... Zkrátka jakési výzkumy, které umožňují sestavit zevnějšek a stavbu těla člověka z kostí...“

„Morfologické a antropometrické,“ napověděl mi Nikolaj Andrejevič.

„Přesně ty,“ už jsem se k němu bezprostředně obracela o pomoc a pronesla jsem: „A ještě tamty..., když zjistí, kdo měl jakou nemoc...“

„Etiologické.“

„Ano,“ kývnula jsem. „Takže díky těmto výzkumům sestavili pravou podobu některých pečerských svatých z Blízkých jeskyní, a to včetně zevnějšku Agapita. Navíc jeho ostatky vyvolaly mezi vědci hotové pozdvižení. Všechno to začalo tím, když vědci zjistili, že

Agapitovy ostatky vylučují cosi nepochopitelného. Nebylo to ani záření, ani pole, prostě neznámý druh energie. Pak prováděli různé experimenty. Vedle Agapitových ostatků se měnila dokonce i struktura vody, květiny rostly rychleji, dokonce pak byly odolnější a ‚zdravější‘. Dále objevili jakési obranné prvky proti účinkům radiace. A dokonce i v místnosti, kde se ostatky nacházely, bylo odhaleno cosi, co velmi silně bakteriologicky ovlivňuje vzduch. Obyčejná voda, která určitou dobu stála vedle Agapitových ostatků, měnila své vlastnosti. A při dalších experimentech na zvířatech a lidech měla tato voda léčebný účinek, lidem se rychleji hojily rány, zdolávali různé nemoci a nemocná zvířata se rychle uzdravila. To nejdůležitější ale je, že byla objevena jakási zvláštní cykličnost ve ‚vyzařování‘ ostatků. V určitých dnech se toto ‚pole‘ ostře zesilovalo, a to mnohonásobně. Dá se říct, že se chovalo tak, jako by patřilo živému organismu... Tak!“

Když jsem pověděla všechny informace, které mi byly známy, odmlčela jsem se.

„To je super!“ hvízdnul Andrej.

„Co byste chtěli,“ řekl Sensei, „Agapit byl Bódhisattva.“

„Počkej,“ pronesl psychoterapeut, „on přece patřil ke křesťanskému náboženství. A Bódhisattva, to je spíš buddhistický Východ.“

„Už jsem ti kdysi vysvětloval prvotní význam slova Bódhisattva, vzpomínáš? Toto slovo pochází ze Šambaly. Bódhisattva patří Bohu stejně jako člověk. Náboženství a členění víry je jen záležitostí lidí, kteří obchodují s Božím jménem.“

„Dobře. Pak tedy jiná otázka. Pokud byl Agapit bódha a když vezmeme v úvahu úroveň jeho znalostí... Proč je tedy za zakladatele Kyjevo-pečerské lávry, tohoto prvního duchovního centra na Staré Rusi považován Antonij, a nikoli Agapit, který žil v jeho době?“

Sensei se zasmál.

„Spíš bych řekl, že Antonij žil v době Agapita... A co se týká tvé otázky, zapomněl jsi na jeden malý detail. Bódhisattvové málokdy vystupují jako vůdčí osobnosti lidské společnosti, pokud to není spojeno s nějakým určitým úkolem, jako tomu bylo například u bódhy Issy. Obvykle jsou to jejich učedníci a následovníci. A Bódhisattva zpravidla zůstává pro širší veřejnost neznámý.“

„A proč?“ podivila se Tašana.

„Když uvážíme, že se Bódhisattva nemíchá do lidských záležitostí, může jen poradit, co má lidstvo dělat, aby bylo lepší a duchovnějši. A samotná proměna je jen otázkou volby a je v rukou samotných lidí, tedy například jeho učedníků a následovníků.“

„Chceš říct, že Antonij byl Agapitovým učedníkem?“ uhodl Nikolaj Andrejevič.

Sensei přikývnul. Doktor se zamyslel a pak se zmateně zeptal:

„Jak tedy vzniklo tvrzení, že Agapit byl Antoniovým učedníkem? Vždyť se to na něčem muselo zakládat?“

„Základ, jak říkáš, byl jen verzí církve, která zase vycházela z takových knih jako například Knihy otců...“

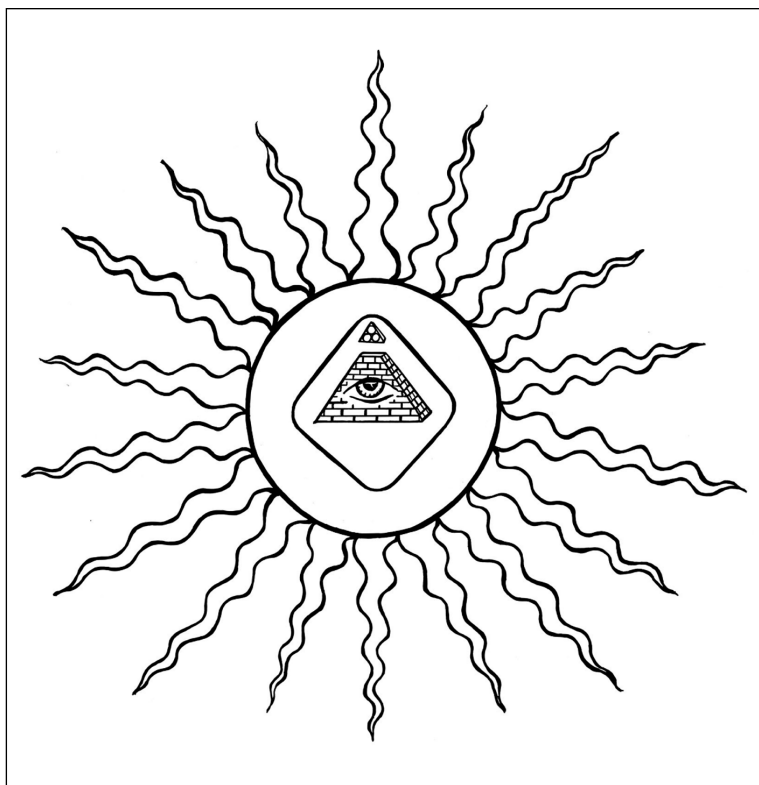
„Knihy otců?“ zeptal se Voloďa.

„Ano. Je také označován jako Kyjevo-pečerský paterik. Je to kniha o životě a působení svatých otců pečerských, která byla napsána ve 13. století. A také podle zápisků mnicha Pečerského kláštera Nestora Letopisce Legendy... nebo například podle knihy Pověst dávných časů, kterou znáte ze školy.“ Sensei udělal pauzu, podíval se na náš mladý kolektiv a dobrosrdečně pronesl: „Pokud jste se samozřejmě ve škole učili a neodpykávali jste si jen čas od zvonění do zvonění.“

„Ale ne, pamatujeme si, pamatujeme,“ pochlubil se Košťá. „Dokonce i znám datum, kdy byla napsána.“ A s důrazem pronesl: „1113-1115 po narození Krista.“

Všem se na tvářích objevil úsměv.

„Správně,“ poznamenal Sensei. „Takže za určitou

Fragment kresby Anastasie Novych
Agapit

dobu po skutečných událostech, s ohledem na tehdejší politickou situaci ve státě a také preference a sympatie mezi vyšším duchovenstvem.“

„No, ano,“ řekl jízlivě Viktor. „Pak se máme vyznat v tom, kdo měl pravdu. Jak se u nás říká, když si u soudu vyslechnete dva svědky ohledně jedné a té samé dopravní nehody, ztrácíte důvěru v historiky.“

Zasmáli jsme se a Košta k tomu dodal ještě vtípek.

„Když se zeptali Bernarda Shawa po jednom z jeho projevů: ‚Co k tomu říká historie?‘ Ten odpověděl: ‚Historie, sire, bude lhát jako vždy‘.“

„Ale proč hned tak kategoricky,“ namítl Sensei, zatímco se ostatní smáli. „Jednoduše každý člověk vysvětluje minulost podle vlastního vnímání. A vlastní vnímání závisí na stupni jeho duchovnosti a osobního zájmu a tím také trpí objektivita. Když dáte za úkol deseti lidem, aby popsali jednu a tutéž událost, můžete si být jisti, že se toho každý chopí po svém. Například politik ji popíše tak, jak se mu to ve světle událostí jeho doby zdá výhodně. Lékař ji popíše v souladu s lékařskými názory. Obyčejný člověk pak z běžné, každodenní pozice a bude zdůrazňovat ty momenty, které jsou zajímavé pro jeho osobu. Tak vzniká různá historie. Ale v každé z těchto historií můžeme zachytit hlavní nitku proběhlých událostí. Jak se říká, je nutné dívat se na podstatu.“

„Vlastně máš pravdu,“ souhlasil Nikolaj Andrejevič. „Ve spoustě případů je pohled na současnou historii jednostranný, a to už nemluvím o vzdálené, téměř zapomenuté minulosti...“

„A když vezmeme v úvahu, že se bohužel lidé nemění, lépe řečeno nechtějí se měnit...“ se smutným tónem pronesl Sensei.

„...historie se pak opakuje,“ uzavřel jeho myšlenky Nikolaj Andrejevič.

„I když je to velice smutné.“

Sensei se zamyšleně zadíval do ohně. Nastalo krát-

ké mlčení. Rozhodli jsme se, že nebudeme rušit svými otázkami rozhovor mezi „mistry“.

„Tak jak to bylo ve skutečnosti před tisíci lety?“ velice zajímalo Nikolaje Andrejeviče.

„To je samozřejmě dlouhá historie...“

„Nemáme naspěch,“ odpověděl za všechny Volodě, usadil se pohodlněji na svém místě a připravil se na vyprávění.

„Když teda nespěcháte,“ stejným tónem mu odpověděl Sensei, „tak poslouchejte... Povídání o životě Bódhisattvy Agapita na ruské zemi musíme začít příběhem o Antonijovi. Pak pochopíte proč...“

Byl teplý letní večer. Kolem zavládlo naprosté ticho. Mořské vlny sotva slyšitelně pleskaly o břeh, vedly nás svým monotónním melodickým zvukem do tunelu času, do vzdálené minulosti, a jakkoli je to zvláštní, ta se nám vzdálenou vůbec nezdála.

„Antonij se před přijetím do mnišského stavu jmenoval Antipij. Narodil se v Černigovském kraji, v Ljuběči, v roce 983, pět let před příchodem křesťanství na Rus, v době, kdy v hlavním městě Kyjevě vládl Vladimír I. Svatoslavič.“

„Není to náhodou ten, kterého označovali v ruských pověstech jako Červené Slunce?“ přidal se Kostě.

„Je to on, vnuk kněžny Olgy a kyjevského knížete Igora,“ upřesnil Sensei a pokračoval: „Doba, kdy byl Antipij mladý, byla bouřlivá. Zrovna se formoval starý ruský stát, spojovaly se východoslovanské kmeny. Na jihu a západě se vedly války se sousedními zeměmi. A vodu čerily také vnitřní rozbroje, vzájemné boje mezi různými náboženskými skupinami. V té době se už aktivně, takříkajíc ‚výnosem shora‘, nahrazoval velký počet pilířů pohanství za nové křesťanské kánony. Přičemž z obou stran se věc vyhrotila ‚na nože‘. Zkrátka obyčejný chaos nebo, jak se dnes říká, ‚šilná doba‘.“

„No jo, neboli – ani nepříteli bych nepřál, aby se

narodil v době změn," řekl Voloda svým hlubokým hlasem.

„Přesně tak. I když Antipiovi se to podařilo...“

„Stejně jako nám všem,“ tiše dodal Viktor.

„Dá se říct, že mládí měl Antipij ‚veselý‘. Probíhající události napomohly tomu, že se začal snažit, aby se vyznal nejen v tom vnějším, ale v prvé řadě hlavně sám v sobě. A nechtěl se jen vyznat, ale vyznat se do hloubky. Mnozí lidé tehdy věřili v Boha. I on cítil, že Bůh existuje. Ale proč se kolem děly takové nepokoje? Jak mohl Bůh dopustit takové zlo? Byly to jakési nesmyslné konflikty, zbytečné prolévání krve. Trpěli lidé, trpěly jejich děti, řádily nemoci, bída, smrt. Antipij měl možnost vyslechnout si zastánce různých náboženství. Všichni učili víře ve svého Boha, uctívání Jeho a modliteb. Ale paradoxní bylo to, že jim všem chyběla ta čistá víra, kterou hlásali. Sami nedělali to, co vyžadovali od ostatních. Antipij nedůvěřoval lidem, kteří přicházeli s mečem a přitom vyprávěli o Bohu. Na druhou stranu mu nedávaly pokoj myšlenky, proč je kolem tolik trápení, nesmyslně se prolévá mnoho krve, když nás Bůh miluje? Jak může Bůh dopustit takové velké utrpení?

Otázek bylo spousta, ale jak to tak bývá, v takovém proudu myšlenek se neobjevila ani jedna kloudná odpověď. Až jednou vyslechl od jednoho poutníka, který se u nich zastavil na nocleh, zajímavý příběh. Tento poutník mu pověděl o životě Ježíše Krista. Antipij byl užaslý. Vždyť lidé zabili Syna samotného Boha. Proč tehdy všemocný Bůh tyto lidi nezastavil? Proč nezasáhl, když jeho vlastního Syna mučili hříšníci a Jeho tělo umíralo na kříži? Ale když Antipij pochopil, že podstata spočívá v lidské volbě, volbě každého člověka před tváří Hospodinovou, pochopil, že příčina chaosu, který kolem vzniká, nespočívala v Bohu, ale v samotných lidech, ke kterým patří i on.

Toto zjištění natolik změnilo jeho osobní názory na

život, že začal jinak pohlížet nejen na dávno minulé události před tisíci lety, ale také na současnost. Upřímně si zamiloval Krista, protože mu byl blízký ve svých strádáních. Antipij si zcela upřímně, opravdově zamiloval Boha a zamyslel se nad tím, kým vlastně je před tváří Boží?

Antipij byl také ohromen tím, že na světě žijí lidé, kteří skutečně zasvětili svůj život Bohu. Poprvé v životě uslyšel od poutníka, že na hoře Athos, co je v zemi Řecké, existuje svaté místo. A že tam žijí lidé odlišní, jiní než všichni. Opouštějí tento všední svět a odcházejí do ústraní kvůli Bohu, aby se k Němu modlili pro spásu své duše. Nosí černé oděvy. A skládají tři sliby: poslušnosti, celibátu a chudoby. A tito lidé jsou označováni jako ‚mnichové‘.

Antipij zahořel touhou stát se ‚mnichem‘ a přebývat v modlitbě k Bohu. Jen nevěděl, ani kudy se jde na tuto horu v zemi cizí, Řecké, ani jak se má správně modlit k Bohu tak, aby jej vyslyšel. Tehdy se Antipij začal obracet k Bohu prostřednictvím svých prostých, upřímných slov a prosil Jej, aby mu poslal moudrého učitele, který by jej naučil modlitbě pravé, takové, která povede ke spáse duše. Jeho přání bylo tolik silné, tak vytrvale na to myslel a upřímně prosil Boha nejeden měsíc a nejeden rok, a to mu nakonec přineslo ovoce.

Stalo se to v zimě, když začínal den dvanáctého února podle starého kalendáře (juliánského) nebo dvacátého pátého února podle nového kalendáře (gregoriánského, který teď používáme). Té noci nemohl usnout, znovu přemýšlel o Bohu. Tolik se pohroužil do svých myšlenek, že se k Němu začal obracet jako milující syn ke svému vlastnímu Otci, prosil Jej o modlitbu pro spásu duše, jak jen mohl. Intuitivně vycítil, že může Boha prosit jen o duchovní záležitosti a nikoli o ty pomíjející, zemské. A prosit je třeba upřímně, s čistou vírou v duši. Když Antipij znovu v myšlenkách

oslovoval Boha, najednou v jeho hrudi vzplál nepřirozený oheň. Zdálo se, že se oheň zesiloval každou vteřinou. Nakonec už byl tolik silný, že to bylo nesnesitelné. Antipij se rychle obléknul a vyšel ven.

Na mrazu mu bylo mnohem lehčeji. Vál chladný, vlezlý vítr. Sněžilo. Antipij se rozhodl, že se schová před nečasem do nedalekého stohu sena. Pozoroval ze svého úkrytu běsnící přírodní živel, cítil v hrudi silný žár a začal se s ještě větší upřímností obracet k Bohu. Tolik se pohroužil do těchto proseb, že zapomněl na počasí i na místo, na čas kolem sebe. Zaplavil jej neobvyklý pocit, že je blízko Bohu, blízko nejmilejší a srdci nejdražší Bytosti, a z toho mu bylo na duši překvapivě lehce a dobře.

Už svítalo. Vítr náhle utichl. Přestal padat sníh. Na horizontu se přes olověné mraky začaly probíjet první sluneční paprsky a oživovaly svou hrou třpytivého světla oslepující bílý prostor. Najednou Antipij uviděl nedaleko sebe zvláštního starce v černém oděvu. Prošedivělé rusé vlasy a bělosněžná bradka lemovaly jeho zvláštní tvář. Lehký, přívětivý úsměv zdobil jeho ústa. A neobyčejné oči, které pronikaly do samotné duše chlapce, vyzářovaly hluboký soucit a věčnou dobrotu.

Stařec se začal přibližovat, nepozorovaně a neslyšně našlapoval bosýma nohama po sněhu. Bylo zvláštní, že Antipij slyšel jeho přívětivá slova, melodický hlas, který laskal sluch, i když stařec vůbec neotvíral ústa. Zastavil se velmi blízko a Antipij ucítil něžné, voňavé aroma, které z něj vycházelo. Nečekaně začala ze starcovy hrudi vystupovat modrobílá koule. Její světlo bylo neobyčejně čisté a jasné, ale přesto neoslepovalo a neřezalo do očí. Naopak, přitahovalo k sobě pohledy svým měkkým svitem a okouzlujícími modrými tóny. Mezi tímto proudem čistého světla se začala objevovat svítící zlatá písmena, která se postupně změnila na celistvý text. Antipij brzy pocho-

pil, co tam bylo napsáno, protože už mu v hlavě začal znít melodický hlas starce se slovy modlitby o spásu duše: **„Otče můj Pravý! V tebe Jediného věřím a modlím se k tobě, Pane, jen za spásu duše své. A buď vůle Tvá svatá...“** Pak začalo být Antipijovi na duši tak dobře a tak klidně, jako by na něj skrze tuto modlitbu obrátil Bůh svou pozornost a nabídl svému dítěti pomocnou ruku.

Když mu stařec předal modlitbu, přikázal mu, aby šel do Cařihradu...“

„Do Cařihradu?“ zeptal se nesměle Slávek, sice nechtěl přerušovat Senseie, ale mučila ho zvědavost. „Kde to je?“

„No, to je současný Istanbul v Turecku, nachází se na obou březích zálivu Bospor mezi Evropou a Asií, a ten spojuje Černé a Marmanské moře,“ zcela odpověděděl na otázku Sensei, asi proto, aby nevznikaly další dotazy ohledně geografie.

„No, to ho poslal daleko,“ dodal Koša. „A proč zrovna Turci?“

„Sám jsi Turek,“ zpražil ho Andrej, který byl našťvaný, že ještě i Koša vstoupil se svými otázkami do takového napínavého vyprávění a narušil jeho průběh. „Vždyť jsi teď slyšel, že to tehdy byl Cařihrad.“

„Á-á-á, takže tam byli Rusové?“ neuklidňoval se Koša, snažil se dojit až k samotné podstatě.

„Ne. Prostě v té době tak Rusové označovali Konstantinopol – hlavní město tehdejšího Byzantského impéria,“ trpělivě vysvětlil Sensei.

„Konstantinopol?“ radostně pronesl Koša, oči vidně se rozhodl obhájit a rychle zadrmolil: „A není to náhodou na počest vladaře Konstantina, který vytvořil křesťanské náboženství?“

„Přesně podle něj. Na počest římského vladaře Konstantina.“ A jen co Koša otevřel pus, aby se zeptal na další otázku, Sensei ho předběhl. „Na počest římského vladaře, protože toto město od roku 330 naše-

ho letopočtu bylo hlavním městem Římského a potom od roku 395 do roku 1453 také Byzantského impéria. Bylo založeno v roce 659 před naším letopočtem a označovalo se jako Byzance.“

Když Košta dostal takovou vyčerpávající odpověď, hned se ztišil, tím spíš, že ho Andrej zlehka štouchnul do boku, dal mu najevo, aby mlčel. Sensei pokračoval dál ve svém vyprávění:

„Takže stařec mu přikázal, aby šel do Cařihradu a odtud na Svatou horu, kde mu Bůh umožní setkání s Tím, v Kom skutečně přebývá sám Duch Svatý, a Ten bude jeho Pochodeň na cestě k Bohu. Když to stařec řekl, zmizel. Znovu se zvedl vítr. Nebe se zatáhlo a zase začalo silně sněžit. Ale Antipij už nevěnoval pozornost rozběsněným žvlům. Byl šťastný a rozhodnutý, že splní příkaz starce, jehož dobrotivá tvář se vtiskla do jeho paměti na celý život. Toto vidění bylo pro celý jeho další osud klíčové. Dá se říct, že od této chvíle, chvíle jeho osobní volby, se Antipijův život zcela změnil.

Celý týden byl Antipij ve zvláštním stavu nadšení duše, bez ustání opakoval modlitbu, kterou mu předal stařec. Jako by byl samotný Bůh vedle něj a nevěslovně obšťastňoval duši svou přítomností. Právě tehdy v Antipijovi vznikl nový pocit k Bohu, který se nedal s ničím porovnat. A poprvé pochopil, co to je opravdová Boží láska. Tento pocit se ani trochu nevyrovnal jeho předchozím myšlenkám na Boha, naivním srovnáváním s obyčejnými lidskými emocemi, které mezi lidmi jsou. Bylo to cosi vyššího, co nelze popsat lidskou řečí. Bylo to právě To, z čeho se duše radostí chvěla a byla nadpozemsky šťastná.

Ale přesně za sedm dní od nezapomenutelného setkání se tento neobyčejný pocit Přítomnosti vytratil, v paměti zůstaly jen příjemné vzpomínky na skutečné božské pocity, při kterých duše jásala. Antipij se bez rozmýšlení vypravil a vydal na dalekou cestu, aniž by

pořádně věděl, jakým směrem má jít. Ale jak se říká, všechny cesty vedou do Říma. A Antipije zavedly do Cařihradu. Cesta nebyla snadná. Antipij si ale neustále opakoval modlitbu pro spásu duše, kterou slyšel od starce, a cítil, že mu pomáhá sám Bůh. Zázrakem se zachraňoval před nebezpečím na svých cestách a také měl neskonale štěstí jak na pocestné, tak na dobré lidi, kteří mu ukazovali jeho cestu, dávali mu milodary a poskytovali dočasný nocleh.

Když se Antipij konečně dostal do Cařihradu, tedy do Konstantinopole, dlouho se procházel po hlavním městě. I když bylo město krásné, všechno v něm bylo cizí: cizí jazyk, cizí lidé, cizí zvyky. Strávil tam několik dní, než potkal poutníka, který měl také namířeno na Athos.“

Najednou si Volodča zdvořile odkašlal a pronesl:

„O Athosu jsem slyšel. Ale abych pravdu řekl, ani nevím, kde se nachází,“ roztáhl rty do hloupoučkého úsměvu a dodal: „Zřejmě to nebude ‚nebezpečná zóna‘ planety.“

„Přesně tak,“ usmál se souhlasně Sensei a začal vysvětlovat. „Pokud se podíváme na dnešní mapu, pak se Athos nachází v současném Řecku. Je to úzký hornatý poloostrov, přesněji řečeno východní výběžek poloostrova Chalkidiky v Egejském moři. Je zakončen horou Athos, která má výšku něco přes dva kilometry. Právě díky ní získal poloostrov své jméno.“

„Jo, v zeměpise máme očividně mezery, a ty jsou bílé jako sníh,“ usmál se Viktor.

„To nic, napravíme to, když jsou ‚bílé‘,“ dobrosrdečně pronesl Sensei a vyprávěl dál. „V době, kdy na toto místo přišel Antipij, už byl Athos uznán jako nezávislý mnišský stát, i když jen formálně. Administrativně byl totiž podřízený byzantskému vladaři. Fakticky se ale řídil podle vůle Prota, starce, kterého si všichni vážili a každoročně volili k moci ze všech tamních klášterů. Na Athosu už tehdy stály takové kláštery

jako například Veliká lavra, Protaton, Moni Ivron. Ale Antipie tam hned nepřijali.

Tehdy se Antipij na radu starého mnicha usídlil v jedné z jeskyní, která se nacházela na osamělém místě v jihozápadní části ostrova. Musím poznamenat, že celé dva roky, které prožil v jeskyni, byly pro něj i přes bídnost stravy nejlepšími roky na Athosu. Byl šťastný, že se konečně dostal na Athos, jak mu kázal stařec v jeho vidění. Byl šťastný, že se mohl vroucně modlit k Bohu modlitbou, která mu byla předána ve zjevení, žít pro to a být s Ním o samotě uprostřed této nádherné přírody. Ve dne navštěvoval mnišské chrámy, učil se nový jazyk a životní řád mnichů. A po večerech se usilovně modlil, většinou v modlitbě vyprovázel západ slunce a vítal brzký východ. Až po dvou letech jej přijal opat jednoho z klášterů a Antipij byl zařazen mezi mnichy, dostal nové jméno Antonij, na počest velebného Antonie Velikého Egyptského, který vedl zbožný život a žil dlouhou dobu v jeskyních v samotě.

Antonij vnímal opata tohoto kláštera jako ‚Pochoď, o které mluvil stařec ve zjevení. Opat zase, jak přísluší jeho duchovnímu titulu, začal učit Antonije mnišskému životu. Za několik let Antonij dosáhl takového duchovního růstu, tak se ‚vypracoval ke ctnosti‘, že mnozí využívali jeho duchovních sil. Dokonce i mniši žasli nad takovým rychlým upevněním jeho ducha a vůle. Jednou měl opat vidění, že Antonij bude mít podíl na vzestupu křesťanské víry na Rusi, že je Antonijovi souzeno přichystat Obydlí pro samotného Ducha Svatého. Opat to vnímal jako znamení a rychle ho poslal na Rus, do Kyjeva.

Antonijovi bylo tehdy asi třiceti let. Když se dostal do Kyjeva, navštívil kláštery, postavené řeckými mnichy, kteří přišli, aby Křtili Rus spolu s metropolitou Michaelem. Ale nechtěl zůstat ani v jednom z těchto klášterů. Začal obcházet hornaté místní okolí. Nako-

nec našel menší jeskyni, kterou kdysi vykopali varjagové a usídlil se v ní. Ale nežil tam dlouho. Hned po smrti knížete Vladimíra přešla moc na Svatopluka, znovu začalo krveprolití a pronásledování. Antonij se vrátil zpátky na Athos, kde žil až do stáří v usilovných modlitbách.

I když žil Antonij v souladu s řádem kláštera, přece jen oslavoval vlastní svátek radosti duše. Antonij si všiml, že každý rok v den památného zjevení zvláštního starce začal od nejčasnějšího rána pociťovat neobyčejný přísun sil. Znovu se vracel do stavu duševního nadšení, který cítil po zjevení. Trvalo to přesně týden a pak znovu mizelo. Antonij začal vnímat tyto dny jako zvláštní svátek vlastní duše. Během tohoto týdne se snažil odejít do ústraní, nepřijímat stravu a ještě usilovněji se modlit k Bohu. A výsledek byl ohromující. Tento mimořádný pocit vnitřního nadšení se mnohonásobně zesiloval a každým rokem byl stále silnější.

Když pak Antonij studoval církevní literaturu, stále častěji docházel k závěru, že se mu v tomto památném vidění zjevil samotný Archanděl Gabriel – zvěstovatel radosti a spasení, první posel a služebník Božské všemohoucnosti a Božských tajemství, i když to bylo z církevního pohledu zjevení poněkud zvláštní.

Nejdůležitější události v duchovním životě Antonije ale začaly, když mu bylo něco přes šedesát let. Jednou se mezi bratry začala šířit zvěst, že by klášter měla poctit svou návštěvou nějaká tajemná osoba. Podle informací starších se opravdu připravovali k příchodu nějakého důležitého duchovního vůdce. Jak později Antonij vyprávěl přímo Agapitovi, myslel si tehdy, že se očekává příchod nějakého velmi váženého duchovního starce. Jaké bylo jeho překvapení, když namísto starce uviděl mladého světlovlasého muže příjemného vzhledu, se světlými rusými vlasy. Zvláštní byly i jeho pronikavé oči, které navzdory jeho věku zářily jakousi hlubokou moudrostí a duchaplností. Ale nejvíce Anto-

nije udivilo to, s jakým rozechvěním a hlubokou úctou přistupovali někteří starci z Athosu k tomuto mladému člověku. Nemohl pochopit, proč byl jeho pobyt na tomto místě zahalen rouškou jakéhosi neproniknutelného tajemna. Kdo je ten, jemuž starší prokazují tolik úcty a věnují mu takové uznání a pozornost? Nezdálo se, že by to byl mnich, ale pronášel tak duchauplné a moudré proslovy, že jej dokonce i ti nejmoudřejší vždy poslouchali. A nejen to, ukázalo se, že tento mladík byl člověkem velmi vzdělaným, hovořil plynně několika jazyky. Antonije obzvlášť potěšilo to, že tento uctívaný host pocházel z ruské země a, jak se později ukázalo, věděl hodně o Kyjevu a jeho okolí. Tento mladý muž se jmenoval Agapit.

I když ho dokonce Antonij poznal osobně, zpočátku si stále nemohl zvyknout na to, jak prostě se mladík vůči němu chová, nehledě na důležitost jeho osoby na Athosu a úctu starců. Ale snad nejvíc ho udivila jednoduchost a jasnost, s níž Agapit vysvětloval duchovní filozofování svatých otců. Výklad učení Krista byl Antonij schopen poslouchat celé hodiny, protože Agapit mluvil tak jednoduše a srozumitelně, uváděl příklady a podrobnosti, jako by se sám účastnil těchto tisíc let starých událostí. A tato vyprávění přiměla Antonije znovu a znovu číst dostupnou duchovní literaturu.

Během doby, po kterou Agapit pobýval na Athosu, se s ním Antonij velmi spřátelil. Nehledě na Agapitovo mládí disponoval značnými znalostmi, mimo jiné také v oblasti medicíny. A o část těchto znalostí se podělil s Antonijem. Agapit také, řečeno současným jazykem, vynikal ve fyzice, chemii, ve znalostech přírodních jevů, pak také v různých oblastech lidského života – ve filozofii, politice, náboženství. Debatovat s ním na různá témata byla prostě radost. Tyto rozhovory navíc zanechávaly v duši jakýsi nevysvětlitelně příjemný pocit.

Fragment kresby Anastasie Novych
Agapit

Antonij se spřátelil s Agapitem nehledě na jejich značný věkový rozdíl. A díky tomuto přátelství Antonij odhalil zcela novou ohromující stránku Agapitovy osobnosti, když byl zasvěcován do tajemství prapůvodní nauky – Učení Bílého Lotosu. Právě z Agapitových úst se Antonij poprvé dozvěděl o někdejší lidské civilizaci Alt-Landy, o podzemním Chrámu Lotosu, vybudovaném tehdy na území Kyjeva, o břemenu, které Ježíš Kristus předal Ondřeji Prvnímu povolánému na tato území. Agapit mu pověděl velmi mnoho a mnohému ho naučil.

Po nějaké době se museli rozloučit. Agapit měl jet do hlavního města Byzance a odtud dál na Východ. Ale slíbil, že se s Antonijem ještě setkají a „předpověď“, že se setkají na zemi kyjevské, na místě, označeném ještě za dob Alt-Landy.“

„Copak je tam opravdu označené místo?“ zajímalo Kosťu, zřejmě chtěl slyšet pokračování příběhu.

„Samozřejmě,“ odpověděl Sensei. „Zmínku o tomto místě můžete najít dokonce i v evangeliu podle Ondřeje Prvního povoláného...“

„Ondřeje Prvního povoláného?!“ oživil Andrej, jako by až teď uslyšel toto jméno.

„A kdo to je?“ líně se zeptal Ruslan a škrábal se na boku.

Sensei se zasmál, když se na něj díval, a pronesl:

„Ondřej byl jedním z nejbližších Ježíšových učedníků. Byl mezi prvními, koho Ježíš během svého působení v Palestině přijal mezi své žáky.“

„A... copak existuje evangelium podle Ondřeje?“ podivil se Nikolaj Andrejevič. „Četl jsem Bibli. O Ondřeji jsem slyšel. Ale o Evangeliu podle něj... To si nevybavuju. Možná, že tahle kniha prostě jen nebyla zařazena do Bible? Vždyť kolik je tam evangelií – čtyři, pět?“

„Čtyři,“ odpověděl Sensei, na chvíli se odmlčel a pak dodal: „Podle Matouše, podle Marka, podle Lukáše a Jana. I když ty také byly napsány...,“ ale nedo-

pověděl to a pokračoval: „V Bibli opravdu není evangelium podle Ondřeje. Do Bible nebyla zahrnuta všechna evangelia, ale jenom ta, která byla vybrána císařem Konstantinem a jeho pomocníky ke splnění těch úkolů, které si stanovili. Ostatní evangelia byla prostě zavržena, protože se v nich ani zdaleka nemluvalo o tom, co pro ně bylo potřebné a výhodné. A dokonce i ta, která vybrali, byla pořádně zredigována v souladu s okolnostmi nové doby a s upevněním křesťanství jako státního náboženství.

Od roku 364, kdy byl Nový zákon potvrzen, a před prvním vydáním Bible, byl text také několikrát redigován. Navíc také nepřesnosti v překladu sehrály svoji roli. Vždyť Bible byla napsána v hebrejštině, z nepatrné části také v aramejských jazycích, a Nový zákon pak v řečtině. Takže první tištěná kniha, vydaná v roce 1455, se už značně lišila od té, která byla redigována v roce 364. Dále pak úpravy, které byly následně zaneseny. Následkem toho máme to, co máme. Nicméně i tak se k lidem dostalo velmi mnoho cenného a potřebného,“ zdůraznil Sensei. „Když budeme zase mluvit o evangeliích, pak kromě těch, která byla kanonizována církví, existují desítky apokryfických evangelií.“

Ruslan svrástil obočí a vážně se zeptal:

„A co to je apo... apo... no, ta... kritika?“

„Apokryfy jsou díla, která církev nebo kněžstvo neuznává za posvátné knihy. Slovo ‚apokryf‘ pochází z řeckého ‚apokrytos‘, což znamená ‚tajný‘, ‚důvěrný‘. A původně se vztahoval k dílům jedné ze skupin křesťanů, kteří se označovali jako gnostikové a snažili se zachovat si své učení v tajnosti.“

„Ano, ano,“ kývnul Nikolaj Andrejevič. „Mimochoodem, četl jsem, že v roce 1946 byla na jihu Egypta objevena celá knihovna s díly křesťanů gnostiků.“

„Přesně tak,“ potvrdil Sensei. „Právě tam mezi ostatními knihami našli takzvané evangelium podle

Tomáše, Filipa, evangelium Pravdy, apokryf Jana. A ještě dříve byly na papyrech v Egyptě nalezeny úryvky z neznámých evangelií, přičemž byly napsány v různých verzích...“

„Tak to má být, taková nemilá skutečnost pro kněze!“ zachechtal se Žeňa. „Tihle kněžáčci to nepři- znají, ale všichni je nacházejú a nacházejú. Je to až běda s tím starým ‚škvárem‘.“

Sensei i ostatní se zasmáli.

„Ještě je problém v tom, že se apokryfy dělí na ‚do- volené‘ a takzvané ‚odvolané‘. ‚Odvolané‘ texty se sa- mozřejmě snažili zničit. Mimochodem první oficiální seznam ‚odvolaných‘ knih byl sestaven ve Výcho- dořímské říši v 5. století našeho letopočtu. Samozřej- mě, že se po takovém ‚vandalizmu‘ k potomkům dosta- ly jen názvy a citáty, které ve svých dílech uvedli kře- sťanští spisovatelé z 2.–4. století, kteří polemizovali s těmito knihami... Mimochodem, je to jako vždy,“ pokrčil rameny Sensei.

„Ano, je to smutné,“ pronesl Nikolaj Andrejevič. „To už je úděl lidského rodu. A proč ji museli ničit? Tak by knížka někde ležela a zůstala by ležet, dokud by nepřišel její čas. A pak by ji třeba potomci posta- vili před objektivní soud.“

„Víš, o co jde?“ začal vysvětlovat Sensei, „některé z těchto knížek měly opravdovou hodnotu, protože odrážely pravé Učení Ježíše v takové podobě, v jaké ji kázal. Proto nenechávaly lhostejnou žádnou lidskou duši, protože pravé Učení Ježíše dělalo lidi opravdově svobodné od všech obav tohoto světa. Začali chápat, že tělo je pomíjející a duše je nesmrtelná. Lidé přestali být rukojmími a otroky iluze materiálního světa. Chápali, že je nad nimi jen Bůh. Uvědomovali si, jak krátký je život a dočasné podmínky, do kterých je zahrnuto jejich současné tělo. Věděli, že tento život, ať už bude dlou- hý jakkoli, zůstane pouhým okamžikem, ve kterém přebývá jejich duše. Chápali, že každá pozemská moc,

ať už politiků nebo náboženských struktur, je pouze vládou nad těly. Vládci se sklánějí před svým ‚bohem‘, kterému je dána moc na Zemi a nad její matérií, ale ne nad duší. Protože duše patří pouze pravému a jedinému Bohu. A první následovatelé Ježíše, kteří kázali Jeho Učení (nikoli náboženství, kterým se stalo později), už neměli strach z tohoto života. Začínali cítit a chápat, že Bůh je přímo vedle nich, nejbližší a nejdražší ze všech a On je věčný... Tato pravá lidská svoboda velice strašila moc bohatých. Proto začali sbírat a pečlivě přetvářet písemné prameny o Ježíšově Učení, které už v té době existovaly. Když si vybrali potřebné informace, na kterých pak vystavěli nové náboženství, zničili toho velmi mnoho. V tomto náboženství už získávali moc bohatí, jak se říká, shora dolů.

Proto mnohé písemné prameny, ve kterých se uváděla pravá Ježíšova slova, prostě nebyly zaneseny do sborníků ‚nové ideologie pro masu‘. Ale nehledě na všechna vědomá nedopatření, pletichy a egoistické ambice lidí, kteří byli v různé době u moci mezi náboženskými elitami, tyto písemné prameny existovaly a existují!

Takže v evangeliu podle Ondřeje je řečeno, že potom, co lidé Poncia Piláta zachránili Ježíše po ukřižování, mluvil Ježíš s Ponciem Pilátem a právě na jeho prosbu se rozhodl odejít na Východ. Před odchodem rozdělil mezi apoštoly oblasti, kam má kdo jít a zvěstovat Učení.“

„A to si apoštolové tahali nějaký los, kam má kdo jít?“ poznamenal Nikolaj Andrejevič.

„Ne, los jako takový neměli. To už si lidé domýšlejí. Apoštolové... Mimochodem slovo ‚apostols‘ se z řečtiny překládá jako ‚vyslany‘. Takže učedníci, vyslanci Krista, byli lidé zcela různí a samozřejmě se odlišovali jeden od druhého stupněm svého duchovního rozvoje. Ježíš mezi ně rozdělil různé oblasti s odpovídajícími národy a kmeny, vycházel přitom

z duchovní zralosti samotných vyslanců. Kdo byl silnější, tomu byla přidělena složitější místa nebo zvláště důležité oblasti pro budoucí duchovní zrození lidstva. A ti slabší měli přiděleni jednodušší území. Obecně lze říct, že každý dostal úkol podle svých sil.“ Sensei se odmlčel a pak pronesl: „Bylo to pro lidské duše příliš důležité, jak tehdy, tak i pro budoucnost, aby šíření Jeho Učení svěřili obyčejnému losu lidského rozumu...”

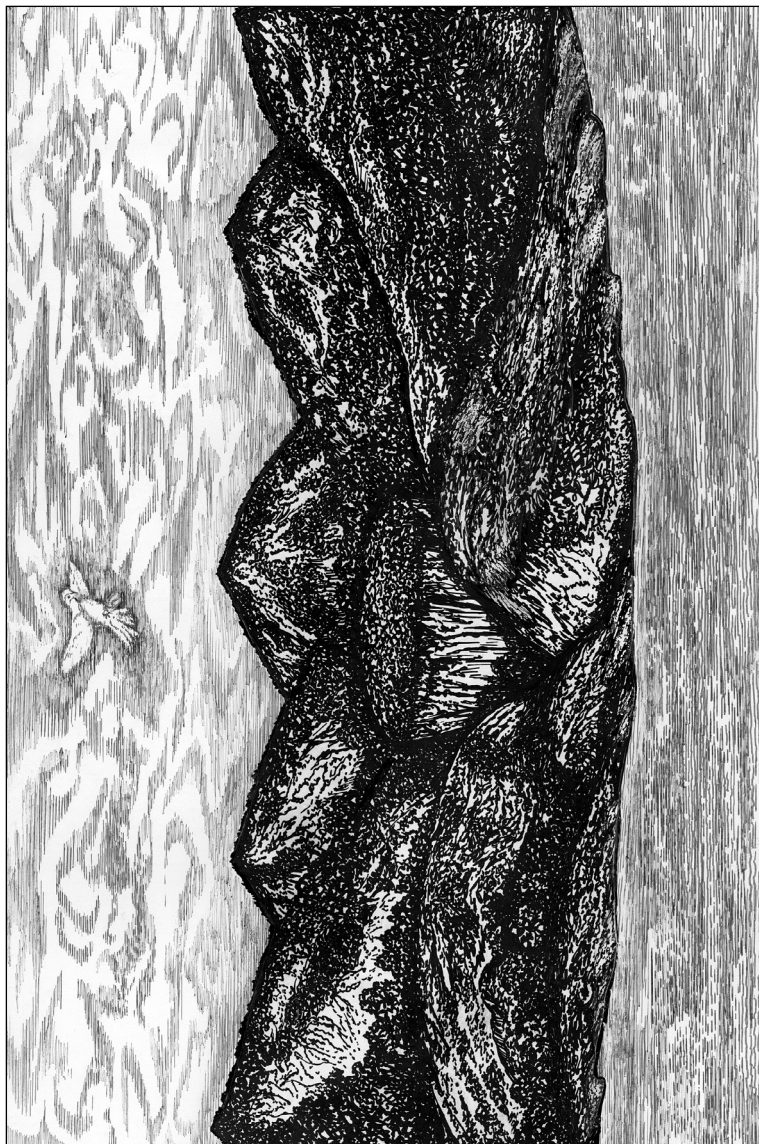
Ondřeji jako jednomu ze silných učedníků Kristus určil, aby s kázáním obešel Frakii, Skifii, Sarmatii. Ale hlavní bylo, aby došel do Borisfenských hor (ke břehům Dněpru na území dnešního Kyjeva) a blahoslavlil tam ta území, na která za tisíc let sestoupí samotný Duch Svatý a vytvoří tam své Obydlí. Ježíš dal Ondřejovi semena lotosu a poručil mu, aby je zasadil do této země jako dar Duchu Svatému. Jeho slova byla hádankou jak pro samotného Ondřeje, tak pro ty, kteří se následně setkali s touto informací. Málokdo chápal, proč mu dal Ježíš právě semena lotosu, dokonce i když byla tato semena pouhým symbolem.“

„To je fakt, proč?“ podivil se Andrej.

Sensei se jen záhadně usmál, vyhnul se přímé odpovědi a pronesl:

„Jakékoli semínko je v první řadě... no, aby to bylo srozumitelnější, řeknu to obrazně – je to ‚mikročip‘, který má obrovskou paměť. Je schopno nést kód nejen budoucí rostliny, ale i obrovské množství jiných informací. Někdy jindy vám to popíšu podrobněji. Navíc tato semena byla v rukou samotného Ježíše, Syna Božího. A ještě to byla navíc semena lotosu, která si uchovávají klíčivost po tisíciletí... No, a teď si udělejte svůj závěr.“

Sensei se odmlčel. Seděli jsme, dívali se na něho a tupě se snažili pochopit tyto ‚závěry‘, k čemu to tehdy vlastně došlo. Andrej se zřejmě snažil na své myšlenkové úrovni smotat dohromady rozpletené klubko otázek a zeptal se:

Kresba Anastasie Novych
**Místo, které ukázal Ježíš
Ondřeji Prvnímu povolánému**

„Copak Ondřej našel to místo, které mu popsal Ježíš?“

„Snadno,“ prostě pronesl Sensei. „V ‚Blahém zvěstování, řecky se označuje jako euangelion, Ondřej popsal nejen pravý život Ježíše, ale také svou cestu během plnění poslání. A tam zrovna zmiňuje, že když se dostal do těch míst u řeky Borisfena (jako Borisfen dříve označovali Dněpr), hned toto místo poznal, protože Ježíš jej, jak se ukázalo, popsal s naprostou přesností. Zdálo se, že Ježíš dobře znal tyto hory, i když se nikdy nezmínil o tom, že by tam pobýval.“

„Copak On tam byl?“ zajímalo Juru.

„Vždyť je to Syn Boží,“ s úsměvem odpověděl Sensei. „A Bůh je všude.“ Udělal pauzu a pokračoval ve vyprávění: „Dá se říct, že evangelium podle Ondřeje bylo zavrženo proto, že se nijak nehodilo k fazoně nového náboženství. A to hlavně ze dvou příčin. Zaprvé bylo příliš volnomyšlenkářské a pravdivé, protože v něm byla zdokumentována skutečná Ježíšova slova, jak se říká, z první ruky. A samotný styl vykládání Ježíšova Učení byl velice jednoduchý, moudrý a srozumitelný. Ondřej také popisoval podrobnosti ze skutečného života svého Učitele, psal o tom, že byl Ježíš v mládí na Východě, co se zase neshodovalo s církevními dogmaty. No, a kromě toho také zmínka o lotosovém semínku zavedla jejich cenzorský um do slepé uličky. Vždyť to už zavánělo takovými náboženstvími jako například buddhismus, hinduizmus. Nikomu se nechtělo míchat do svého vlastního náboženství tak zřejmou cizí symboliku. Takže i to bylo dalším kamenem úrazu, předmětem sporů a rozepří mezi těmi, kteří rozhodovali, v jakých ‚barvách‘ musí být vytvořena ideologie tohoto náboženství. Proto také odstranili evangelium podle Ondřeje Prvního povoláného, jak se říká, sejde z očí.“

Samozřejmě existovaly také další verze evangelia podle Ondřeje Prvního povoláného, které kolovaly mezi různými ranými skupinami křesťanů, ale to už

byly hlavně zápisy následovníků Ondřeje o samotném Ježíšově Učení.“

„A co se stalo s tímto evangeliem podle Ondřeje? Copak ho zničili?“ zajímalo Andreje.

„Samozřejmě se o to snažili,“ usmál se Sensei, zřejmě si v tu chvíli vzpomněl na nějakou směšnou příhodu. „Ale jak se říká, takové věci se ve vodě neutopí a v ohni neuhoří, dokonce i tehdy, když si to hloupost lidská velice přeje... Ale to je jenom tak, drobnosti života... Ondřej První povoláný splnil příkaz Učitele a o mnoho let později došlo na Ježíšova slova. V těchto místech vzniklo město Kyjev – ‚matka měst ruských‘, hlavní město sjednocení Slovanů – Kyjevské Rusi. A na místě, kde Ondřej ‚položil‘ lotosová semena, tisíc let poté se snesl samotný Duch Svátý v lidském těle a založil tam své Obydlí.“

„To tam opravdu sestoupil Duch Svátý v lidském těle?“ zeptal se znovu Košta.

„No, jednodušeji řečeno, přišel Vladyka Šambaly v těle Agapita.“

„Samotný Vladyka Šambaly?“ užasl Andrej.

Sensei se zasmál.

„Ano, musí navštěvovat lidský svět, abych tak řekl ze služební povinnosti, a to aspoň jednou za dvanáct tisíc let. V případě důležitých lidských událostí pak i častěji, třeba i každých tisíc let, zvláště pak v počátečních a závěrečných etapách každé civilizace.“

Jen co Košta otevřel pusou, aby se na něco zeptal, Sensei na něj pohlédl a předběhl ho s odpovědí:

„Tím myslím ‚civilizace‘ v chápání Šambaly... Ale to už jsme se trochu odklonili od tématu. Vrátime se k těm zvláštním událostem, které se odehrály tisíc let od působení Ježíše... Když Agapit odešel z Athosu, za několik let dostal opat znovu zprávu od Boha. V jeho vidění se mu zjevil samotný Archanděl Gabriel a nařídil mu, aby poslal Antonije na Rus. Bylo to v roce 1051.

Tentokrát, když byl Antonij v Kyjevě, už neob-

cházel křesťanské kláštery, i když v každém z nich by neodmítli ubytovat ctěného starce z hory Athosu. Antonij šel cíleně na to místo, kde se náhodou zastavil poprvé, když navštívil Kyjev, a kam se měl podle Agapita vrátit před svým odchodem. Usídlil se na kopci vedle Dněpru, ve stejné jeskyni. A začal tam žít, čekal na Agapita a stále se modlil k Bohu, zvláště pak tou modlitbou, která jej provázela od mládí. Nehledě na to, že měl často nouzi ve stravě, i tak se každý den zabýval fyzickou prací, prohluboval jeskyni, přece jen byl znovu opravdově šťastný. A to proto, že pobýval o samotě s Bohem jako tehdy, v dávném mládí, když žil v jeskyních na Athosu.

Nejdřív se o něm dozvídali místní obyvatelé. Antonij začal být slavný tím, co jej naučil na Athosu Agapit – svými zázraky, darem prozřetelnosti, léčením pomocí modliteb. A lidé se k němu obraceli: jedni kvůli léčení, jiní pro požehnání, další s přáním, aby s ním mohli zůstat a pracovat na svém duchovním růstu. Takže když přišel Agapit, Antonij už obýval jeskyni s několika dalšími lidmi, které stařec na jejich vlastní žádost přijal do řádu jako novice. Ti společnými silami rozšířili a prohloubili jeskyni a vybudovali si tam cely, ve kterých žili.

Antonij s velikou radostí přivítal svého starého přítele. Když ostatní viděli, jak se stařec chová k Agapitovi uctivě, také k němu projevovali velký respekt. Agapit nepřestával udivovat Antonije svou záhadnou, do značné míry tajemnou osobností. Po příjezdu Agapita do Kyjeva byl Antonij svědkem jeho tajného setkání s Jaroslavem Moudrým. Agapit předal knížeti čtyři cenné rukopisné knihy a tři manuskripta do jeho knihovny. Tři z těchto knih byly ozdobeny drahými kameny. Kdežto čtvrtá kniha, ačkoli vypadala prostě, byla velmi starodávná. Antonij byl ohromen. Vždyť každá kniha byla skutečným mistrovským dílem a měla hodnotu celého jmění. Pokud jde o manuskripta... Dokonce

jeden z manuskriptů měl v té době nesmírnou hodnotu. Dovolit si tak skvostný, opravdu královský dar mohla pouze osoba přinejmenším ‚modré královské krve‘. A nejen to tehdy Antonije překvapilo. Především také způsob, jak přirozeně se k sobě chovali! Jaroslav s ním hovořil, jako by ho dávno znal, počínali si jako staří a dobří přátelé, a to i přes jejich značný věkový rozdíl a vysoké společenské postavení Jaroslava.

Po tomto památném setkání Antonij, otřesený tím, čeho byl svědkem, urychleně nabídl Agapitovi, aby se postavil do čela společenství, které vedl. Jenže Agapit si přál ponechat vše tak, jak to je, a zůstat prostým mnichem. Požádal Antonije, aby nikomu neprozradil, že se setkal s Jaroslavem. Chtěl být přijat do řádu jako novic, aby nevynikal mezi ostatními bratry.“

„No, tak to jo!“ vyhrkl Košta. „Byl přece Bódhisattva! A chtěl být prostým mnichem?!“

Sensei se na něj upřeně podíval a zřetelně pronesl:

„Pro Bódhisattvu je jakákoli moc jen prázdné slovo. Bódhisattva slouží jedině Bohu. Narozdíl od lidí ví, co je to být ‚tady‘ a být ‚tam‘.“

Košta se trochu zarazil a zahanbeně pronesl:

„No ne, jak jsem myslel... Že...“ a najednou zřejmě našel vhodný důvod, „že Člověk přece musí někdy odpočívat. Všechna práce je jenom práce. Vždyť jak je mi známo, prostí mnichové v té době tvrdě pracovali.“

Na to mu Sensei odpověděl:

„Pro Bódhisattvu takový odpočinek, jak jej vnímají lidé, neexistuje. On ví, co to je čas a umí si jej vážít. Agapit byl samozřejmě vlivnou, silnou osobností. Vědomě se ale zřekl moci, vedení bratrů a zasvětil celý svůj volný čas skutečné pomoci lidem. Mimochodem později, když se počet bratrů zvýšil, předal Antonij vládu Varlaamovi, sám pak následoval Agapitova příkladu a stal se prostým mnichem.“

„A jak pomáhal Agapit lidem? Léčil je?“ zajímalo Voloďu.

„Ano. Agapit byl, kromě svých dalších předností, vynikajícím lékařem. Díky svému srdečnému a starostlivému přístupu k nemocným získal nebývalou slávu a úctu mezi lidmi daleko za hranicemi Kyjeva, a to i přesto, že téměř nikdy nevycházel za brány kláštera. Stal se jedním z nejslavnějších lékařů 11. století. Lidé mu říkali ‚Léčitel od Boha‘. Dokázal vyléčit i velmi těžké nemoci, na které si nikdo z tehdejších lékařů netroufal. Třeba už jen historicky známý fakt, kdy Agapit vyléčil smrtelně nemocného černihovského knížete Vladimíra Vsevolodoviče Monomacha. Lékař, známý pod jménem Armén, který byl považován za nejlepšího aeskulapa mezi bohatými lidmi, nemohl knížeti nijak pomoci. Kdežto Agapitovi stačilo, aby předal knížecímu poslovi ‚zázračný lektvar‘ připravený za pronášení jeho modlitby a Vladimír Monomach se uzdravil během několika dní. Později kníže přišel do jeskyní Pečerského kláštera, aby Agapitovi poděkoval, přinesl mu hodně drahých dárků a zlata. Jenže Agapit odmítl přijmout tyto dary jak z rukou knížete, tak z rukou bojara, kterého kníže později poslal svým jménem. Agapit totiž stejně horlivě a bezúplatně léčil jak prostý lid, tak i boháče, za což byl nazýván Agapitem Lékařem Nezištným. Přirozeně, že to vyvolávalo obyčejnou lidskou závist, hraničící se zlobou, zejména u Arména a jiných lékařů. Ale když už zmiňuji samotného Arména, ten si nakonec uvědomil, kým ve skutečnosti Agapit byl. A právě díky tomu se Armén později stal mnichem Pečerského kláštera.“

„Tak on si navíc nebral za své léčení ani peníze?!“ znovu užasl Koša. „A jak tedy Agapit žil?“

„Skromně. Duchovním úsilím.“

Sensei se usmál a řekl: „Jeho cela vyvolávala lítost dokonce i u zlodějů. Protože jediné, co v ní bylo cenné, byl sám Agapit, jeho zkušenosti a znalosti.“

„A co jedl, ducha svatého?“

Sensei se zasmál.

„Ne. Sám sebe, jakožto ducha svatého, jist skutečně nemohl.“

„Tak to ale není nadlouho..., za chvíli by natáhl bačkory.“

„No, dřív nebo později, každý z nás natáhne bačkory,“ možná z legrace, možná vážně řekl Sensei. „V tom smysl nespočívá.“

„No, to je jasné... Ale přece by tyto peníze nekradl, vydělával je počestnou prací. Tím spíš, že mu je lidé sami přinášeli. Proč si je nebral?“

„Víš, o co jde? Agapit učil mnichy, jak mají opravdově sloužit Bohu. Říkal, že pojmy ‚zlato‘ a ‚mnich‘ jsou neslučitelné. Člověk nemůže sloužit dvěma pápám současně – buď bude sloužit Bohu nebo pozemskému bohatství, čili ďáblu. Třetí možnost není. Za veškeré své činy mnich očekává na onom světě pravou odměnu pouze od Boha, nikoli od lidí tady a teď. **Zlato pošpiňuje duši a pokouší mysl. Je to věc nízká, po níž mnozí prahnou, ale ve skutečnosti je jen pomíjivý klam. Pravou hodnotu nachází mnich v upřímné modlitbě za svou duši. Nikoli o sytost břicha a zdraví těla byste se měli starat. I když se teď najdete do sytosti, dříve nebo později stejně budete mít hlad. I když budete mít pevné zdraví, dříve nebo později vaše tělo stejně zemře. Ale duše je věčná. A jen ona si zaslouží skutečnou péči.** Jak říkával Agapit, mnich se modlí z celého srdce za všechny lidi, smysl mnišství je však ve službě Bohu a v tom, aby si vymodlili spásu pro svou duši.“

Sensei se odmlčel. Nastalo ticho. Ale brzy jej narušil zamyšlený hlas Viktora:

„To zdaleka nedokáže každý...“

Ale najednou do úvah chlapce vpadl Košta se svými rozumovými závěry.

„Takže Agapit byl slovy dnešního jazyka lidovým léčitelem?“

Na to mu Sensei s úsměvem odpověděl:

„No, když použijeme dnešní jazyk, pak byl Agapit spíš akademikem. Jak už jsem říkal, vynikal nejen v oblasti medicíny, ale ovládal také jiné disciplíny. Mluvil několika jazyky. Bez sebemenších potíží četl v originále traktáty antických a starověkých římských autorů. Překládal knihy do slovanského jazyka. Pro knihovnu Jaroslava Moudrého přeložil nejen staroegyptské manuskripty, ale také knihy z Východu, které si přivezl s sebou. Později Agapit také pomáhal..., nebo, přesněji řečeno radil Svatoslavovi během sestavování ‚Sborníku roku 1073‘, kde kromě článku encyklopedického charakteru byly podrobné lékařské informace. Zejména způsoby rozpoznávání nemocí, různé rady ohledně přípravy a použití léčivých rostlin, informace o fyziologii a anatomii člověka. Tato kniha pak dlouho sloužila jako studijní materiál.

Agapit samozřejmě vštěpoval kulturu a touhu po poznání také mnichům. Některým předával znalosti z oblasti medicíny. Jiným ve volném čase pomáhal porozumět odborným knihám. Četba knih ve volném čase byla mimochodem poté zanesena do stanov kláštera jako povinná. Právě z jeho iniciativy byla vytvořena knižnice Kyjevo-pečerského kláštera.“

„Knižnice?“ zeptal se Ruslan na slovo, které ho tolik tahalo za uši svým stářím.

„Ano. Dnes se říká knihovna.“

„Ááá...“

„Takže některým zvláště nadaným mnichům Agapit pomáhal ovládnout umění léčitelství,“ pokračoval Sensei ve vyprávění. „Základem výuky byly zvláštní modlitby vyslovené v určitém stavu vědomí, zpravidla nad jídlem nebo pitím. Díky tomu se tato tekutina, která byla poté používána jako lék, naplnila silou a byla podána nemocnému k vnitřnímu nebo vnějšímu užití. Jednoduše řečeno se Agapitovi učedníci učili měnit nejen fyzikální parametry kapaliny, ale také strukturu molekul tím, že využívali potřebné infor-

mace. Neovládali samozřejmě všechny detaily procesu probíhajícího v mikrosvětě molekulární struktury tekutiny a nevěděli, jak tento proces ovlivňuje makro objekt. Ale ani to nepotřebovali. Mniši jednoduše využívali obecné znalosti, které jim dával Agapit, stejně jako například my dnes využíváme elektrinu. energii elektrického proudu používají lidé denně, ale dosud vlastně nikdo neví, co to je.

Tak například Agapitův učedník Damien měl výborné schopnosti pro léčení lidí, zejména dětí, prostřednictvím pomazání olejem elaiionem.“

„Čím, čím?“ zeptal se Slávek znovu, zřejmě nerozuměl.

„Elaionem.“

„A co to je?“

„Elaion je olej z olivového stromu. V křesťanském náboženství existuje zvláštní obřad, tak zvané svěcení ealionu, což je obřadní tajemství prováděné nad nemocným sedmi kněžími, a pokud tato možnost není, pak jen jedním knězem. Jinak je označováno také jako soborování olejem. Podstata tohoto obřadu spočívá v tom, že jsou nad nemocným pronášeny určité modlitby a je pomazán posvěceným olejem. To se provádí sedmkrát.“

„A proč právě sedm kněží a sedmkrát?“ zeptal se Andrej.

„Označuje to sedm kvalit životní síly, síly Sedmi Archandělů, kteří jsou prostředníky mezi Bohem a lidmi. Jednodušeji řečeno, sedmi Bódhisattvy. Užívání oleje k takovým účelům, je to velmi stará metoda léčby, v jejímž základě jsou právě ty znalosti, o nichž jsem vám vyprávěl, neboli schopnost člověka ovlivňovat okolní svět prostřednictvím kapaliny. Proto se s něčím podobným můžeme setkat v různých náboženstvích a při rituálech různých národů světa.“

„Ano,“ vydechnul Nikolaj Andrejevič. „Lidé pomalu ztrácejí podstatu, zůstává jim jen její vnější podoba.“

„Bohužel,“ pronesl Sensei. „Kdysi lidé věděli, co dělají. Teď jen napodobují vnější formu těchto znalostí. Když se třeba zaměříme na jedno z tajemství křesťanství – Křest, které vyjadřuje příslušnost člověka k danému náboženství. Dnes je to složitý slavnostní obřad, jehož základem je trojí ponoření člověka do svěcené vody, četba modliteb, pomazání elaiem, olejem miro. Ale často dokonce ani ti, kteří provádějí tento obřad, nevědí, jaká za vši touto vnější podobou stojí obrovská síla. Dokonce ani samotní věřící skutečně nedoceňují a plně si neuvědomují právě působení této získané vody.“ Na chvíli se odmlčel a pak dodal: „No a samotný obřad omývání novorozenců vodou nevznikl v křesťanství hned, ale mnohem později, vzhledem k utváření a zdokonalování křesťanské obřadnosti.“

Kořeny Křestu sahají hluboko k předkřesťanským kultům. Takové vodní obřady byly prováděny také v mnohých náboženstvích starého světa, která se zase zakládala na pověrách předků o ‚očistné‘ síle vody. Ale smysl praktiky Křestu, která byla zpočátku lidem předána, je mnohem hlubší a sahá až za hranici toho vodního živlu, který zvnějšku vidí lidé.“

„Zajímavé, zajímavé, a v čem je teda její smysl?“ spěšně se zeptal Nikolaj Andrejevič, kterého stejně jako nás zaujalo téma rozhovoru.

„Smysl původní praktiky Křestu spočívá v ponoření člověka do hloubky jeho vědomí do samotné duše. Pro slovo ‚křest‘ existuje řecký výraz ‚baptisma‘, což znamená ‚ponoření‘. Vzpomínáte si, ráno jsem zmiňoval praktiku ponoření u jogínů, kterou označují za Pránájámu. Ze současného pohledu jsou to dvě úplně rozdílné praktiky, mezi nimiž lidé svou ctižádostí vytvořili propast. Ve skutečnosti jsou jak Křest, tak i Pránájáma a ještě řada jiných praktik a obřadů, spojených s vodou, pouze vzdálené ozvěny pravých znalostí a starých praktik, které už lidé sami přizpůsobili pro široké masy. Základem prvních znalostí

byly praktiky, které měnily stav lidského vědomí a přiváděly ho na určitou frekvenci, díky níž člověk rostl duchovně a přistupoval jako vyžralá bytost k Bohu. Ve skutečnosti tedy díky těmto praktikám poznával pravou realitu. Věděl, co dělá a kam jde.

Kdysi dávno byla praktika ponoření předána lidem a byla určena pro ty, kteří už byli v určité etapě duchovního rozvoje. S její pomocí se člověk dostal do změněného stavu vědomí a měl možnost ponořit se do svých nejutajenějších hlubin, kde se mohl spojit s Bohem. Samozřejmě tam nebyl prostor pro žádnou Materiální podstatu, protože byl spojen jenom s podstatou Duše. Tato praktika zprostředkovávala tajemství skutečných znalostí, tedy těch, které nelze vyjádřit slovy, protože bylo získáváno od částičky Boha – vševědoucí Duše.“

„Ano, mnoho cenného jsme časem poztráceli,“ smutně poznamenal Nikolaj Andrejevič. „Často vůbec nechápeme, co děláme a proč to děláme. Připisujeme všechno tradicím, uklidňujeme se tím, že to tak má být, tak se to dělalo od počátků, zdá se, že pouze platíme daň za zvyky našich předků.“

Sensei se usmál a pronesl:

„Ale jestli se podíváme na podstatu věci, pak je lepší tohle než to, aby byly úplně zapomenuty. Protože dříve či později se najdou lidé, kteří přece jen dojdou k podstatě.“

„Dřív jsem nevěnoval pozornost takovým momentům,“ znovu pronesl Nikolaj Andrejevič. „Ale teď jsi povídal o Křtu a já jsem si vzpomněl na jeden rozhovor s mým někdejším pacientem. Je věřící, dá se říct až fanatik, vykládá každé slovo církve doslova. Takže při jednom ze sezení mi popisoval ideologii obřadu Křtu u křesťanů. Já sám jsem pokřtěný, i když v dětství. Ale tohle jsem slyšel poprvé v životě. Podle této ideologie se jen ten, kdo přijímá křest, očistí od prvotního hříchu spojeného s narozením člověka, a nikdo jiný. Že až po

křtu se člověk stává členem církve, získává její výhody, kterými je život Věčný. Údajně před Křtem v sobě člověk nese ďáblovo znamení, není tedy oddělen od Satana. A poté, co absolvuje tento proces, je z jeho srdce vyhnán Satan a navždy zůstává vně člověka. A že díky Křtu se člověk může zbavit všech hříchů a dále se jich nedopouštět. Copak je to možné?“

„Samozřejmě že ne. Křest má bezesporu sílu. Ale pro obyčejného člověka je to jen podnět k duchovnímu probuzení. Ale to jej nezabavuje Materiální podstaty, což je v křesťanství označováno jako Satan. Člověk je v těle Materiálním. Rozum člověka je rozumem Materiálním. A to nejde jen tak odhodit nebo se toho zcela zbavit. Takové myšlení se dá přirovnat k tomu, když se člověk, který jede v autě, snaží přesvědčit sám sebe, že v něm nejede, ale prostě letí vzduchem.

Dokonce i Bódhisattvové, kteří se rodí v lidském těle, jsou pokoušeni Materiálním a sváděni vším lidským. Třeba například Ježíš, Syn Boží, který se narodil v lidském těle. On se také nevyhnul tomuto údělu. Čtyřicet dní bojoval se Satanem, tedy jednodušeji řečeno ‚přikoval‘ své Materiálno ‚na řetěz‘. Ale i to pak ‚štěkalo‘ a ‚kňouralo‘ celý život, dávalo o sobě vědět. I když byl Ježíš Velkou Duší, nacházel se v hmotném těle. A s tím nic nenaděláš. Takový je Zákon. Taková je lidská přirozenost.“

A najednou Košta s úsměvem vyhrkl:

„Vzpomínám si, jak mě křtili ve čtvrté třídě. Kněz se nás na něco ptal a my jsme mu sborově odpovídali. A pak nám řekl, ať se otočíme na západ, foukneme a plivneme ze všech sil na Satana. To jsem si dobře zapamatoval, protože jsem tehdy nabral všechny své sliny a tak jsem se snažil...“

Zasmáli jsme se a Sensei řekl:

„Procházel jste jedním z obřadů Křtu – zapovězení nečistých duchů a zřeknutí se Satana.“

„To jo, všechno to chápu,“ zasmál se Košta, který svými úvahami napodoboval Nikolaje Andrejeviče. „Ale proč jsme měli plivat?“

„Má to v sobě symboliku. Tímto plivnutím křesťan ukazuje, že se nebojí Satana a jeho úkladů, protože mu Bůh poskytne potřebnou ochranu,“ vysvětlil Sensei. „Dá se říct, že se tak vyjadřuje krajní pohrdání Satanem.“

„No, to je mi kultura, úplně jako ve středověku,“ zasmál se Košta.

„Kultura s tím nemá nic společného. Lidé se přece nemění. Jací byli, takoví i zůstali.“

„A proč jsme se otáčeli na západ?“

„Západ byl v pravoslaví vždy spojen se silami, které stály proti Bohu. A když se křtěný člověk při tomto obřadu otáčí na západ, pak to pro církevní představitele znamená, že se tak bezprostředně zříká Satana a sděluje mu to přímo ‚do očí‘. A pak se otáčí k oltáři na východ. Tato světová strana spojuje člověka s Hospodinem.“

„No, pokud vezmeme v úvahu, že někde tam se nachází Šambala, pak mají v něčem pravdu,“ poznamenal Volodža, udělal pauzu a pronesl svým hlubokým hlasem: „A co se týká Západu, tak taky.“

„Vzpomínám si, že tehdy ještě kněz četl modlitby v církevní slovanštině,“ zavzpomínal Košta. „I když musím připustit, že jsme polovině slov nerozuměli. Pak nás pokropili vodou, čímsi namazali. Á! Ještě nám ustříhli prameny vlasů, my jsme je zabalili do hmoty z vosku a dávali do vody. A proč takové složitosti?“

„Až vyrosteš, pak to pochopíš,“ poznamenal Viktor. Sensei se smutně usmál a pronesl:

„Tak vidíte, tyto obřady jsou pro některé jen pouhým představením a pro jiné přehodnocením života.“

Košta po těchto slovech ztichl, Nikolaj Andrejevič využil chvíle, znovu se obrátil na Senseie a připomenul povídání se svým pacientem.

„Při rozhovoru s tamtím člověkem ještě zaznělo i to, že se jen pokřtěný člověk dostane do ráje a nepokřtěný člověk tam v žádném případě přijít nemůže, nemá na něj vliv blahodatě svatých tajin ani svaté obřady. Za něj se prý nesmíme modlit, nesmíme na něj vzpomínat ani za života, ani po smrti. Nesmíme jej dokonce ani pohřbit podle křesťanských zvyků. A po křtu se už prý všechno tohle provádět může. Takže se zdá, že nepokřtěný člověk pro Církev vůbec neexistuje?“

Sensei pozorně vyslechl Nikolaje Andrejeviče a pak mírně řekl:

„No, jak bych to... pro Církev daného náboženství možná neexistuje. Ale pro Boha jsou všichni lidé Jeho dětmi! Člověk se od osmého dne po narození, jen co se duše usídí v těle, stává Jeho ‚dítětem‘, člověkem s malým písmenem. A jestli se bude moci stát Člověkem s velkým písmenem a přistoupit k Bohu jako vyzrálá bytost, to už závisí na něm samotném, na jeho vůli a volbě.“

„Duše člověka přichází do těla osmý den po narození?“ zeptal se znovu Ruslan.

„Ano.“

„A před tím je to dítě kým?“

„Prostě živý organizmus, jako jakékoli jiné zvířátko,“ odpověděl Sensei. „A zase narážíme na to, že tyto znalosti jsou ztraceny, zůstala jen tradice od pradávna. Na Rusi se mimochodem dosud zachovaly ozvěny znalostí o tom, že duše přichází osmý den po narození. Tehdy často vybírali jméno dítěte v závislosti na tom, kterému svatému je zasvěcen osmý den života dítěte. Dřív se třeba vůbec neslavili narozeniny, ale jen svátky, tedy dny svatého, na jehož počest byl pojmenován člověk. To proto, abychom neopěvovali svou pýchu, ale pamautovali na to, proč lidé přicházejí na tento svět a čím jméno nosí... A vůbec tradice dávat jméno dítěti osmý den po narození přišla už ze starozákonních dob...“

„Takže dneska slavíme narozeniny své Materiální

podstaty?!" udělal si svůj závěr Žeňa. „Říkal jsem si, proč se lidi v den svých narozenin tak přejídají a opíjejí, úplně jako prasátka, až k prasknutí! A navíc i dárků chtějí víc a čím dál dražší. Takže tu se ukazuje celá ta naše prasečí podstata!“

Všichni se rozesmáli.

„Ne, musíme zamezit takovémuto rozmazlování,“ dál přemýšlel chlapec. „Takže, Stasi, na další narozeniny k tobě přijdu o týden později, bez dárků, jenom se svíčkou. Protože tvé duši mé dárky jen škodí a tvou Materiální podstatu jen krmí a krmí, každý rok v něm probouzejí chuť velkého prasete...“

Stas neváhal a odpověděl mu s ještě rozumnějším návrhem ohledně svých narozenin. Na to kamarád okamžitě reagoval anekdotou. A celá skupinka se válela smíchy po zemi z té jejich šaškárny. Později, když se uklidnili, Nikolaj Andrejevič pokračoval ve svých úvahách nahlas.

„Kam se jen podíváš, samé formality, a žádné znalosti. Jak se říká, nakonec se dohrabali až k ‚pokroku‘... Rozumím tomu, pokud je obřad Křtu prováděn dospělému člověku, pak mu z psychologického hlediska pomáhá získat jistotu ve svých silách, nějak ubezpečit sebe sama, obrnit se aspoň takovým způsobem před vlastním strachem, naladit se na dobro, zavazovat se k životu v souladu s mravními kritérii lidstva. To je všechno jasné. Ale proč bychom měli dělat tak kategorický rozdíl mezi pokřtěnými a nepokřtěnými lidmi? A jestli se člověk například narodil v rodině, ve které se každý z rodičů hlásí k rozdílné víře? Těmito svými omezeními a kategorickými rámci přece dohánějí člověka k vnitřnímu konfliktu.“

„A co bys chtěl? Náboženští činitelé jsou také jen lidé... Jak se říká, nemůžeš se dostat do ráje jednoho náboženství, aniž bys přišel do pekla ostatních.“

„Hmmm,“ protáhl Nikolaj Andrejevič. „Neboli všichni se musí něčím živit.“

„Přesně tak,“ pronesl Volod'a hlubokým hlasem. „Každý sní o tom, aby zahnal cizí berany do svého stáda.“

Zasmáli jsme se. Sensei pronesl:

„Když ale budeme mluvit vážně, nehledě na celé to náboženské pozlátko, pro obyčejného člověka jsou všechny tyto obřady svěcení vodou celkem důležité, protože mu dodávají odvalu k tomu, aby udělal první krok k Bohu. Vždyť všechny tyto obřady svou vnější podobou, komplikovaností a nepochopitelností přivádějí člověka do zvláštního stavu transu. Přičemž do něj vstupuje jak člověk, který obřad provádí, jak i ti, kteří se jej účastní. A pokud se myšlenky všech přítomných skutečně soustředí na modlitby k Bohu a nerozptylují se nějakými svými materiálními problémy, pak to vyvolává duchovní sílu, kterou získá každý z účastníků v podobě vzestupu svého agathodemonu. Pro obyčejné lidi je to skvělé! Aspoň takto mohou být upozorněni na to, že ve světě existuje nejen materiální existence a že v podstatě nepřicházejí na tento svět jen kvůli tomu, aby se stali ponížným otrokem Ega.

Takže člověk skrze obřad získává naději, která slouží jako podnět k víře. A ke hlavnímu obřadu už dochází skrze víru. Chápete, v čem je ten rozdíl? Duchovní člověk má dostatečně silnou víru a vůli, aby v sobě změnil stav vědomí a pracoval na duchovních praktikách, ale obyčejnému člověku se nedostává ani základní víry ve své síly, potřebuje podívanou, masovost, aby se na pět minut odtrhnul od materiální existence a ujistit se, že jsou i nějaké vyšší hodnoty.“

„A proč na pět minut?“ zeptal se Ruslan.

„Protože po všech těchto dojmech a pozitivních zážitcích přijde domů a tam ho čekají samé problémy materiální existence. A jeho vědomí se vrací do normálního koloběhu. Vždyť se nezvládne jen silou vůle změnit k lepšímu, k duchovnější stránce, spíše shazuje všechny své vnitřní problémy na vnější.“

„Takže čisté znalosti na lidi nepůsobí?!“ udělal nečekaný závěr Nikolaj Andrejevič.

„Přesně tak, i když to zní paradoxně,“ souhlasil s ním Sensei. „Čisté znalosti pro lidi nejsou působivé. Kvůli jejich jednoduchosti je můžou jen stěží pochopit. Není tu místo pro žádné vizuální show, jasné dojmy, emocionální a stresové pocity. A co chtějí lidé v první řadě? Chléb a podívanou, protože to většinou odpovídá hodnocení podstaty života.“

Lidé si sami komplikují život. A to se netýká jen obyčejných lidí, kteří žijí svými pozemskými starostmi. Existují někteří jedinci, kteří se snaží jít duchovním směrem, dělají první krůčky, na své cestě získávají první znalosti. Ale místo toho, aby na sobě začali pořádně pracovat, uplatňovat tyto znalosti, osvojovat si cestu a jít dál, ztrácejí roky, studují jejich vnější podobu a vidí smysl jen v tom, že je ovládají.“

„Jak jako?“ nepochopil Jura.

„No, je to stejné, jako by měl třeba člověk čokoládu a místo toho, aby ji prostě snědl, jede nejdřív do Ameriky a pět let se tam učí rozbalovat vnější obal. Pak jede do Japonska a učí se dalších pět let rozbalovat alobal. Pak jede na Sever k Čukčům a učí se, jak má do čokolády správně kousnout. Pak se ještě pět let učí ve Francii a pak v Anglii, aby ocenil chuť čokolády v ústech. Až nakonec přijede domů, vezme si svou čokoládu, během několika minut ji sní a pochopí, že to vůbec není to, co čekal a k čemu se tak dlouho a s takovou okázalostí připravoval. Snědl ji za pár minut a to má být všechno? Copak promrhal roky života na to, aby nakonec přišel k takové jednoduché věci? Taková reakce je přirozená, vždyť ve skutečnosti jen přešlapoval na místě. Abyste si osvojili znalosti, nemusíte jezdit daleko. Stačí jen nahlédnout do svého nitra a pochopit, kdo jste a co v tomto životě opravdu chcete.“

Sensei se odmlčel, přisunul paličkou k ohni uhlík,

který z něj vyskočil. Znovu nastala krátká pauza.

„Jo, a ještě jsem se tě chtěl zeptat,“ najednou si vzpomněl Nikolaj Andrejevič. „Ohledně Svatého Ducha. Jak jsem pochopil z vyprávění svého pacienta, při obřadu Křtu se všechno soustřeďuje na to, že na lidskou duši sestoupí Duch Svatý. Při svěcení vody například kněz prosí, aby byla tekutina ve křtitelnici posvěcena silou, skutkem a vnuknutím Ducha Svatého. Při pomazání olejem nebo při křtu se o Něk také zmiňuje. Navíc při pomazání částí těla kněz, který provádí tyto úkony, po celou dobu pronáší slova: ‚Znamení daru Svatého Ducha‘. Přičemž každá část těla něco symbolizuje. Například tvář značí posvěcené myšlenky, nohy představují přání, aby šel člověk cestou Krista, ruce, aby prováděl dobré skutky. To je taky tradice nebo to má nějaký smysl?“

„Částečně sis sám odpověděl na tuto otázku. Symbolika v tom samozřejmě je, ale svátost Ducha Svatého je v tom obsažena taky. Kdo se k němu ve víře obrací, ten nebude litovat. Člověk může totiž dojít k Bohu jen přes Ducha Svatého. Protože on je Jeho prvním pomocníkem a prostředníkem mezi Bohem a člověkem. Má různé podoby, ale Jeho Podstata je jedna. Člověk si může jen velmi těžko uvědomit, co ve skutečnosti Duch Svatý představuje. Ale v žádném náboženství není žádný obřad, který by probouzel v člověku Lásku a Víru k Bohu a přitom se obešla bez přítomnosti Ducha Svatého. Protože On pro lidi znamená sílu Boží, Jeho Sluch a Jeho Hlas.“ Sensei udělal pauzu a pak se znovu vrátil k vyprávění o Agapitovi. „Už jsme se ale trochu odchýlili od povídání o Agapitových učednicích. Takže Damián léčil lidi modlitbou, pomazával nemocné olejem. A například druhý Agapitův učedník, Alipius, používal namísto oleje barvy. Byl malířem ikon. Už jako mladík pomáhal Alipius Řekům při výzdobě Uspenského chrámu Pečerského kláštera. A pak sám začal malovat ikony.

Agapit ho rovněž naučil jak používat modlitbu a barvy pro léčení kožních onemocnění lidí, jako jsou například vředy a hnisavé rány.“

„A jak je mohl léčit pomocí barev?“ podivil se Kořta.

„No, jak? Základem barvy je kapalina. Jedná se o stejné oleje, které se smíchají s barvivy. Navíc samotná barviva mají dostatečné léčivé vlastnosti, což přirozeně zvyšuje celkový léčebný účinek. Dříve se používala přírodní barviva, narozdíl od současné chemie. Některá barviva mají dobré antibakteriální vlastnosti, například barvivo modré barvy indigo, získané z indigovníku. Navíc se tehdy často používaly žluté a červené barvy, které se díky svým složkám rostlinného a živočišného původu vyznačovaly antiseptickými, nekrolytickými, protizánětlivými a hojivými vlastnostmi.“

„Takže Alipius spojil povolání umělce s povoláním lékaře?“ shrnul to Nikolaj Andrejevič.

„Přesně tak, aby přinesl lidem maximální užitek,“ potvrdil Sensei. „Mimořádně Agapit předal Alipiovi spoustu malířských tajemství. Vyprávěl mu o souhře stupnic barevných tónů, jejich vlivu na lidskou psychiku, seznámil ho také se systémem zobrazování prostorových a časových souvislostí...“

„Tomu nerozumím,“ podivil se Nikolaj Andrejevič. „Takže v jedenáctém století Agapit sdělil Alipiovi detailní znalosti z psychologie vnímání barev a systému zobrazení prostorových a časových vztahů?“

„Myslím, že by se Alipius taky divil, kdyby věděl, že se tyto jednoduché pravdy stanou vědou až za dlouhých tisíc let,“ usmál se Sensei. „Jenže celé toto vnímání barev ve své podstatě ani není tak důležité. Vytvoření efektu neviditelného účinku zobrazení věnoval Agapit zvláštní pozornost. Tvrdil totiž, že ikona nesmí idealizovat obraz, aby nevytvářela z tohoto obrazu idol ke slepému lidskému uctívání. Ikona musí působit oduševněle. V podstatě není tak důležité, na

čem a jak byl obraz nakreslen, na kusu dřeva nebo namalovaný na zeď, ale to, v jakém duchovním stavu se nacházel člověk, který obraz namaloval. A to proto, že člověk, který je ve zvláštním stavu vědomí, dokonale abstrahuje od svých pudových instinktů a maximálně projevuje svou Duchovní podstatu, čímž do ikony vkládá zvláštní sílu. Tato síla je schopna uvést člověka, který se dívá na ikonu, do zvláštního stavu vědomí, probudit skutečný pocit božské přítomnosti a vyvolat v člověku duchovní vzestup, nebo jak se dnes říká, ‚dobít baterky‘. A čím čistší jsou myšlenky malíře a jeho touhy přiblížit se Bohu, tím silnější účinek bude mít efekt neviditelného působení, který je schopný díky svému pozitivnímu náboji duševně přetvářet člověka a přivést jeho fyzické zdraví k normálu. Protože fyzické zdraví záleží především na zdraví duchovním. Přičemž takový vzestup duchovní síly, zrozený Vírou malíře, se uchová po celá tisíciletí.“

„Tisíciletí? A proč se to děje?“ zajímalo Taťánu.

„Protože pro pravou duchovní sílu ve skutečnosti neexistuje ani čas, ani prostor.“

„A to platí jenom u ikon?“ zeptal se zase Koša.

„To platí pro jakékoli umělecké dílo. Vždyť nejde o dřevěnou desku, která je pokrytá barvami, jak říkal Agapit, není to v plátně, ani v soše, ani v knize, ale ve vnitřní síle, která byla vložena do tohoto uměleckého díla.“

„Ano, má to překvapující účinek,“ pronesl Nikolaj Andrejevič. „Kdysi jsem měl to štěstí navštívit Ermitáž v Petrohradu. Tam je samozřejmě vystavena ta největší sbírka památek staré východní, staroegyptské, asijské a antické kultury a mnoho dalších zajímavostí. A také ruské kultury z období od 8. století do 19. století. Jsou tam mimořádná mistrovská díla!“

Sensei pokýval hlavou na souhlas.

„A všiml sis toho, že u některých obrazů mohou lidé stát celé hodiny a kochat se, i když ve skutečnosti obraz

sám o sobě nic zvláštního nezachycuje? A u jiných obrazů, které mohou být prokresleny mnohem detailněji, se lidé ani nezastaví. Protože obraz má také svou paměť a umělec, když jej vytváří, jako by vkládal do své práce vlastní pocity, emoce, myšlenky. Člověk, který se pak na obrázek dívá, to intuitivně vycítí.“

„A fotka člověka má také takový účinek?“ zajímalo Stase.

„Určitě. Dokonce i víc než to. Fotografie udržuje stále spojení s objektem, tedy s člověkem. Je možné z ní snadno vyčíst, jestli objekt žije, kde se v daném okamžiku nachází a také jeho emocionální rozpoložení. Skrže fotografie můžeme bezprostředně působit na jeho psychoemocionální sféru, fyzické zdraví a tak dále. Dokonce i v případě několikanásobného přetisku fotografie toto spojení s živým objektem prakticky nemizí. U obrazu je všechno jinak. I po zachycení na fotografii se vložená informace uchovává v počáteční variantě. Změnit ji a ovlivnit je prakticky nemožné, protože je v ní tato informace stálá.“

„Tak to i chápu, lidé jako by předávali do obrazů svoji víru,“ poznamenal Nikolaj Andrejevič.

„Přesně tak. Vnitřní víra znamená velmi mnoho. Můžeme se například vrátit k našemu povídání a přiblížit na příkladu Agapita. V léčitelství konal Agapit skutečné zázraky. Ve značné míře to souviselo s vnitřní vírou lidí, kteří k němu přicházeli, s jejich pozitivními snahami. Ti, kteří věřili, se uzdravovali opravdu rychle, bez ohledu na to, jak těžká byla jejich nemoc. Kdežto ty, kteří přišli zatrpklí, bez víry v duši, a těch našťestí bylo málo, jednoduše odmítal léčit, a to i v případě, že nemoc byla snadno léčitelná. Vždyť víra není jen prázdné slovo. Dokonce ani Ježíš Kristus, když přišel do vlasti Své, „nevykonal mnoho divů pro nevěru jejich“.“

„Týká se to sugesce?“ tázavě pronesl Nikolaj Andrejevič, který přemýšlel nahlas. Pokrčil rameny

a dodal: „Ale pouhou sugescí vážné nemoci nevyлéčíte, to je fakt.“

„Sugesce s tím nemá co dělat,“ namítl Sensei. „Ani Agapit, ani Ježíš neodmítali léčit tyto lidi proto, že by jejich nemoc nezvládli. Všechno to způsobuje fenomén víry. Pokud je člověk přístupný světlу, pak jej také vnímá. A pokud je člověk nepřístupný, nemá v sobě tedy víru, pak je to stejné, jako by zalezl do sklepa, zavřel za sebou pečlivě dvířka a v naprosté tmě čekal, že jej někdo v tomto sklepě vyléčí pomocí denního světla. Taková očekávání budou samozřejmě marná. Vždyť lidský mozek funguje jako počítač. A víra je jako určitý program. Pokud je instalován v počítači, pak s ním můžeme aktivně pracovat a dosáhnout výsledku, který odpovídá této práci. Pokud v člověku víra není, pak je to stejné, jako by odpovídající program v počítači nebyl. Už dál nebudete moci plnohodnotně pracovat, dokud nenainstalujete ve svém počítači potřebný program.“

Vždyť v čem spočívá fenomén úspěšného Agapitova léčitelství? Léčil přece nejen pomocí bylin nebo svých rukou, což je dnes označováno za chiropraktiku, nebo pomocí slova. Často dával nemocnému prostě nějaké jídlo nebo vodu. Ale tahle potrava byla vždy požehnána jeho modlitbami. Člověku pak bylo mnohem lépe a opravdu se pak uzdravil. Proč? Protože Agapit léčil s pravou vírou. A to je obrovská, skutečná síla! Pravá víra není vůbec žádný fanatismus, který by byl vyhrocený až do absurdity. Neznamená to, že se budeme ‚bít do hrudi‘ při sporech a demagogiích. Pravá víra je stupeň čistoty vaší vlastní duchovní síly. A vlastní duchovní sílu měl Agapit obrovskou. Když požehnal jídlo nebo vodu pro nemocného, což vypadalo jako zařikávání modlitbou, tak ve skutečnosti vkládal do tekutiny určitý program pomocí své vlastní duchovní síly. Pak se tato voda dostala do organismu nemocného, kde působila s jeho tekutinou, dá se říct, že došlo

k instalování nového programu, který se spouštěl vírou samotného člověka.

Mimochodem Agapit se vždy modlil i před svým jídelm a požeňoval jídlo. Učil tomu i ostatní. Živil se převážně rostlinnou stravou. Dokonce i hořké stéblo trávy se po pronesení modliteb stávalo v jeho ruce tím nejsladším lékem pro nemocného.“

„To je ale myšleno obrazně,“ s lehkým náznakem cynizmu pronesl Kořta, „pak totiž platí to, že si jako lék vezmete cokoli, dokonce i to, co je hořké a hnusné, jen abyste se uzdravili.“

„A proč obrazně?“ s upřímným údivem pronesl Sensei. „Je to přesně tak.“

Kořta nedůvěřivě zašilhal na Senseie. Potom zaujal pózu hlubokého zamyšlení, snažil se pochopit to, co Sensei řekl. Během tohoto ‚caesarského‘ přemítání, jak to Kořta sám rád označoval, padl jeho pohled na suché větvičky, které jsme nabrali během dne na táborák. Ležely zrovna vedle něj. Mezi stébly trávy, které se k nim přilepily, byl i pelyněk. Když ho Kořta uviděl, trochu ožil. Zřejmě si myslel, že našel „usvědčující důkaz“.

„Jak tomu mám rozumět?“ zapochyboval Kořta. „A co když si vezmeme například pelyněk?“ kývnul na rostlinku. „Je hořký, jak já nevím co! Je to ze své podstaty plevel, který odporně smrdí! Jak by mohl představovat sladké pohoštění?“

Sensei pohlédl na Kořtu, vesele mhouřil oči a řekl: „Podej mi ho.“

Kořta vzal pohrdavě rostlinku mezi dva prsty a dal ji Senseiovi. Pak si pečlivě otřel ruce. Žeňa se sucharem v puse si všiml jeho opatrných gest a nehodlal promeškat příležitost, kdy by si mohl zavtipkovat.

„Hehe, kamaráde, to je teprve otázka, kdo je ve skutečnosti plevel, který odporně smrdí!“

Všichni se zasmáli. Sensei vzal opatrně rostlinku a zlehka ji otřepal. Pak si ji položil na dlaň a něžně pohladil jako živého tvora.

„Jaký plevel? Je to bylinka. Má v sobě éterické oleje a alkaloidy. To jsou přece látky, které jsou v lékařství vysoce ceněné. A co se týká její chuti...“

Sensei se záhadně usmál. Pak začal znovu přejíždět rukama po pelyňku a přitom něco velice tiše šeptal. Mezi námi hned zavládlo naprosté ticho. Dokonce i Žeňa zastavil své čelisti, které předtím spokojeně chroustaly suchar. Přestože jsem seděla blízko Senseie, ať jsem se snažila sebevíc, stejně jsem z jeho šeptání pořádně nic neměla. Pak Sensei zmlkl, podíval se na Kostu a podal mu pelyněk.

„Na, ochutnej.“

Kosta nejdřív instinktivně natáhl ruku, ale pak si zřejmě pomyslel, že to je léčka, prudce ji odtáhl a se smíchem oznámil:

„Copak jsem nemocný, že bych měl jíst pelyněk!“

Nikolaj Andrejevič se zájmem vstal ze svého místa, minul všechny kolem a zamířil k Senseiovi. Když šel kolem Kosti, poplácal ho po rameni a letmo poznamenal, zatímco se ostatní smáli:

„Všichni jsme nemocní, Konstantine. Zdraví lidé neexistují. Jsme jen nedostatečně vyšetření...“ Doktor se natáhl pro rostlinku. „Můžu?“

„Jen si dej na zdraví,“ s úsměvem pronesl Sensei.

Nikolaj Andrejevič si vzal z rukou Senseie pelyněk, nejdřív k němu přivoněl, pak uždibnul kousíček z vršku a opatrně ochutnal. My jsme s neskrývanou zvědavostí pozorovali jeho reakci. Ale výraz obličeje našeho psychoterapeuta neprozrazoval jako vždy nic.

„Tomu nerozumím,“ jen co promluvil, znovu ochutnal, teď už si ale ulomil větší kousek.

Jeho záhadné „nerozumím“ nás ještě víc nalákalo a všichni včetně mě samou netrpělivostí vyskočili ze svých míst a nahrnuli se k Nikolji Andrejevičovi.

„Tak ukažte,“ důležitě natáhl Žeňa ruku k rostlince a rychle dojídal další suchar. „Vyzkoušíme to... Hm, no jo, je sladký jak sirup.“

Po téhle jeho „reklamě“ jsme začali rychle odtrhávat malé kousky pelyňku a chutnat je. Já jsem taky zkusila kousíček této rostlinky. Chuť byla opravdu zvláštní, spíš trpká a sladká zároveň. Košta se pořád ještě nerozhoupal k tomu, aby ochutnal Senseiovo „pohoštění“. I když se mu z očí dalo vyčíst, že to zkusit chtěl, ale jak se říká, hrdost mu to nedovolila. Díval se na ten náš povyk a se sarkasmem jemu vlastním řekl:

„No, vy jste mi nějací pelyňkoví maniaci! Nechcete, abych vám ještě nasbíral i bílé prašivky?“

„Prašivky tu nerostou,“ komicky pronesl Andrej a podával mu poslední „porci“. „Na, ochutnej. Je opravdu sladký.“

Košta nejdřív demonstrativně ohrnul nos. Ale když Andrej prohlásil: „No, jak chceš,“ a chystal se sníst poslední část stébla, Košta rychle změnil své rozhodnutí.

„Ne-e-e, dej mi to, nenažranče!“

Se smíchem vyrval Andrejovi zbytky rostlinky. Pak se shrbil, začal ji důkladně prohlížet, čichal k ní a nakonec se rozhodl, že přece jen ochutná.

„Tak co?“ zeptal se vesele Sensei, díval se na jeho zmatený výraz.

Košta se hloupě usmál a rozhodil rukama:

„Co k tomu můžu dodat? Jak řekl Goethe: ‚Čemu nerozumím, to neovládám.‘“

„Sensei, ale opravdu, jak se ti to podařilo?“ zeptal se zaujatě Viktor.

„Jednoduše. Věř a podaří se ti to. Nic těžkého na tom není. Víra a čistota mysli je hlavní příčina. A působení na tekutou strukturu rostliny je už takříkajíc věc techniky.“

„Proč právě na tekutou?“ ujal se slova Nikolaj Andrejevič. „Dnes večer to od tebe slyším už poněkoli-káté.“

„Protože každé vodní prostředí má ve své molekulární struktuře zvláštní buňky, něco jako minipočíta-

če. Jejich mikroskopické rozměry pojímají globální paměť. Jsou v nich uloženy prakticky všechny informace o matérii. Pokud budeme působit na vodní strukturu a začneme obyčejným mechanickým, chemickým, elektromagnetickým působením a skončíme...“ Sensei se odmlčel, hledal vhodná slova a pak pronesl: „No, řeknu to jednodušeji, skončíme energií myšlenky, pak můžeme přetvořit molekulu vody do potřebného spojení. Protože voda nese informace o všech látkách, které v ní někdy byly. nebo ona byla v nich. nebo se dotýkala svými energetickými skupenstvími..., například dokonce takovými jednoduchými, jako je elektromagnetické vlnění. A pokud vezmeme v úvahu, že voda je nejrozšířenější látkou v přírodě, že se na tomto hmotném světě dotýká všeho v té či oné podobě, uchovává si získané informace v každé své molekule, pokud vezmeme v úvahu její vzájemné působení, pak si můžete představit, jakou obrovskou zásobárnu paměti v sobě ukrývá.“

„Takže pelyňku můžeme přidat sladkou chuť, ale také ho třeba změnit na něco jiného?“ vyjádřil se Ruslan.

„Můžeme, pokud známe molekulární strukturu a energetickou podobu toho ‚něčeho jiného‘,“ s úsměvem odpověděl Sensei.

„Třeba i na broučka?!“ podivil se Ruslan.

„A proč ne? Bez vody po Zemi nic živého neběhá. Na naší planetě je voda obsažena ve všech živých organizmech od 45 % do 98%, a to včetně toho lidského, kde tvoří až 80% z celkové hmoty. Voda je rozšířená součást přírody. Dokonce i v ohni jsou přítomné prvky vody v podobě vodíku a kyslíku, díky čemuž dochází k hoření. I v kameni je tekutina.“

„V kameni?“ podivil se Slávek.

„V kameni. Všechny kameny vylučují pod velkým tlakem kapalinu, i když v malém množství. A přestože vám to dnes zní paradoxně, dokonce i ve středu

Země, uvnitř rozžhaveného jádra je jádro s obrovskou hustotou a hmotností a v něm je také tekutina.

Země je ve skutečnosti živý tvor, který se skládá také hlavně z tekutiny, mám tím na mysli nejen povrchovou vrstvu, kde 70 % tvoří oceány, 30 % je různá modifikace matérie s podílem vody, ale i vnitřní tekutina. I my, lidé, se jí podobáme.“

„A Země má také svůj rozum?“ Košta si pořád nemohl tuto otázku ujasnit.

„Bezesperu, a člověk je s ním spojen, protože tento rozum je uložen v paměti tekuté struktury a shromažďují se v něm informace o všem, tedy i o každém z nás. Protože už jsem říkal, velká část našeho těla se skládá z tekutiny a údaje o nás – od myšlenek a pocitů, až po zdraví a vzorec DNA – se zapisují do této paměti.“

„A ta se uchová dlouho?“

„Dlouho.“

„Takže se můžeme dozvědět o každém, kdo žil kdykoli na této planetě, třeba o Napoleonovi nebo Čingischánovi...“ zasnul se Košta.

„Hm, to sis teda vybral,“ popíchnul ho Andrej. „Jsou přece zajímavější osobnosti.“

„Jo, to já jen tak, mimochodem,“ rychle se ospravedlňoval Košta a podíval se na Senseie.

„Je to mnohem důležitější, než se ti zdá,“ odpověděl Sensei. „A takové možnosti má jen několik jedinců z celého lidstva.“

„Existuje i vyšší rozum, než je rozum Země?“ neuklidňoval se Košta.

„Samozřejmě. Existují vyšší informační struktury, vedoucí až k té globální. Ale všichni podléhají pouze Jednomu, Tomu, koho označujeme za Boha.“

„Kdo jsou teda ti jednotlivci, kteří umí číst informace z vody?“ mazaně se zeptal Žeňa.

„No, tak například svatí lidé. Jak taky dělali ‚zázraky‘? Čistotou své víry. Lidé tomu nemohou uvěřit. Ale

pro tyto svaté to bylo zcela možné. Čistota mysli a víra byly tím nejdůležitějším. Protože na samotných zázracích ve skutečnosti nic zázračného není. Jsou to jen pouhé základní znalosti, a to včetně vědy o vodě, kterou naštěstí tato lidská civilizace ještě nezná ani ze setiny.“

„A proč naštěstí?“ s nesouhlasným tónem pronesl Košťá.

„Protože kdyby měli lidé tyto znalosti, tak by změnili třeba i meloun na jadernou bombu. Ani si nedovedeš představit, jaká síla se skrývá ve vodě. Člověk, který ovládá tyto znalosti, je schopen třeba jen pomocí jedné kapky zničit celý svět.“

„Jak jako zničit?“ nepochopil Žeňa. „Copak kapka vody může představovat rozbušku k jaderné bombě?“

„Jaderná energie je ve srovnání se skutečnou silou lidské myšlenky jen pouhé nic.“

Žeňa si vzal svůj hrneček se zbytkem čaje, podíval se na Senseie a ješitně se svým zářícím hollywoodským úsměvem oznámil:

„To jo, chápu to, ale že by zrovna kapkou vody?!“

Chlapec se s očekáváním podíval na Senseie, zřejmě ho chtěl vyprovokovat k ukázce. Na to mu Sensei odpověděl:

„No dobře, šašku jeden nevěřící. Vezmi si hrnek a přines mi trochu moře.“

Žeňa nejdřív zpozorněl a pak s komickým výrazem pronesl:

„Trochu moře? Jako mořskou vodu?“

„Přesně tu,“ zasmál se Sensei.

Žeňa se líně podíval směrem k moři.

„Ne, že by mi bylo líto zrnka písku na poušti... Je toho tu kolem samozřejmě habaděj... Ale tentok hrdinský počín, jakýž mám provést, vstát, jít a navíc vlézt do mokra, nohy si pro nic za nic máčet.“ Podíval se na svůj hrnek a navrhl: „Nemohli bychom to zkusit s čajem?“

„No tak, honem,“ popohnal ho se smíchem Sensei. „Takové procházky jsou pro tvůj mozeček užitečné.“

Žeňa se neochotně zvedl, hekal při tom jako starý dědek a vydal se k moři. Nikolaj Andrejevič se na chlapce díval a pronesl:

„Neboj se, Žeňo. V takovém počasíčku by byl hřích nejít na procházku.“

Večer byl opravdu nádherný. Na moři bylo bezvětří, nebe poseté hvězdami. Jasně svítil měsíc. Všude ticho a pokoj, prostě pohoda.

Žeňa nabral vodu, vracel se pomalu zpátky a snažil se, aby nevycákal plný hrnek mořské vody. Ale protože zřejmě cítil naše upřené pohledy, vzmužil se a když se blížil k Senseiovi, podal mu vodu a udělal poklonu jako nějaký číšník.

„Tady je, prosím, vaše objednávka. Je to dárek od firmy Neptun. Každý stý hrnek dodáváme s bakteriemi, bacily, mikroby a exkrementy z nedalekého města. To všechno zcela zdarma! Takže bezplatně!!!“

„Převelice děkuji,“ ve stejném legračním tónu odpověděl Sensei.

Mezitím, co se všichni smáli, když dál rozvíjeli toto téma, Sensei před sebe postavil hrnek, zakryl ho rukama a soustředil se. Tohoto jeho postupu si ale nikdo nevšiml, protože Žeňa ze sebe dál dělal komického číšníka a začal vyprávět celé skupince jakousi vtipnou anekdotu, po které všichni najednou vybuchli smíchy. Začala jsem smát jako všichni ostatní, ale najednou jsem se cítila nějaká slabá. Nejdřív mi bylo jaksi nezvykle divně. A pak se tento stav začal postupně zhoršovat. Vůbec jsem nechápala, co se to děje. Bylo mi na zvracení, hlava se mi točila. Cítila jsem slabost, bolely mě i kosti. První, co mě napadlo, byla myšlenka, že jsem se otráвила nějakým jídlem. Možná to bylo ze slunce nebo z horka. Ale zneklidňovalo mě, jak neobvyklé byly tyto příznaky. Jako bych se nejen otráвила, ale navíc se v tomto stavu ještě pro-

jela na horské dráze. A to nejpodstatnější je, že se z hloubky mého podvědomí začal vynořovat jakýsi nepřírozený strach. Najednou se mě zmocnila panika, před kterou jsem chtěla utéct, kam jen oči dohlédnou, i když jsem neměla k takovému strachu žádný důvod, alespoň tedy viditelný.

Neuběhla ani minuta, když Sensei podal hrneček Žeňovi, který dál bavil ostatní svými anekdotami.

„Na, běž to vylít zpátky do moře.“

Žeňa se podíval na vodu a zřejmě si myslel, že tam uvidí něco víc:

„To je jako všechno?! Prostě jako vždycky! To nejzajímavější mně zase úplně uniklo.“

Ruslan, který seděl poblíž, natáhl zvědavě krk a snažil se nahlédnout do jeho hrníčku. Žeňa na to hned reagoval:

„Co tu zas okouníš, dítě mé? Řasy v ní nerostou a bakterie neplavou břichem nahoru.“ Přetáhl mu čepici přes oči, a zatímco se všichni smáli, dodal: „Zhasni světlo, představení se nekoná.“

Bouřlivý smích doprovázel Žeňův pochod až k moři a jeho úspěšný návrat s prázdným hrnečkem. Abych pravdu řekla, mně už do smíchu nebylo. Můj strach se pořád zvětšoval. Všechny vnitřnosti se mi převracely naruby. Už jsem se držela z posledních sil, bála jsem se zbytečně pohnout. Zdálo se mi, že stačí už jen chvílka a odpadnu úplně. Ale najednou zavál čerstvý vítr z moře, který sice jen malinko, ale přece jen zmírnil můj stav. Zaradovala jsem se a nastavila svou tvář větru. Naivně jsem si myslela, že když se mi trochu ulevilo, tak se mi celý organismus spraví. Ale tak to nebylo.

Vítr začal zesilovat. Moře šumělo. Ve světle měsíčních paprsků jsem s hrůzou uviděla, že blížící se vlny byly nejenže poháněny větrem, ale s každým dalším nárazem byly čím dál větší a mocnější. Všichni ztichli a začali se rozhlížet do stran.

Silný náraz větru mohutně zatřásl našimi stany. Lehké sáčky okamžitě vylétly nahoru a kroužily po pobřeží, jako by tančily nějakou divokou sestavu. S každou sekundou byl vítr stále silnější a silnější. Stany se intenzivně třepaly, zdálo se, že se je někdo snaží zuřivě vytrhnout i se všemi železnými skobami. Nový nápor nečekaného uragánu rozmetal táborák na všechny strany. Ubrousky okamžitě vzplály. Žhavé kousky odletěly až k autům. Velký oheň se jako zběsilé zvíře vrhnul na suché rákosí, chamtivě hltal jeho stébla.

S hrůzou jsme vyskočili ze svých míst. Starší kluci spolu s Nikolajem Andrejevičem vyrazili, aby uhasili hořící ubrousky, které se rozletěly všude kolem. Voloďa se Stasem a Andrejem začali hasit táborák. Taťána a já jsme v úleku popadly čísi věci, rohožky, ručníky, dá se říct všechno, co se nám dostalo do rukou, a začaly jsme nosit toto harampádí sem a tam, nevěděly jsme, co s tím. Ve stavu strachu a paniky má nevolnost ustoupila někam do pozadí. A já jsem poprvé v životě pocítila, co to je pravý, živočišný strach z rozbouřeného živlu.

Vítr začal být tak silný, že bylo všude kolem slyšet jenom kvílení, nahánějící strach, a narůstající hluk vln u pobřeží. Dělo se tu cosi nepředstavitelného. Voda rychle ustupovala daleko od břehu, ale hned se zase s neuvěřitelným rachotem valila zpátky, pohlcovala stále další část souše. Ve chladném měsíčním světle se zdálo, že mořská voda začala vřít. Jakoby chtěla svou rozběsněnou tlamou schramstnout každého, kdo jí zkříží cestu. Obrovské vodní „jazyky“ se s děsivým rachotem neúprosně blížily k místu, kde jsme ještě před chvílí seděli.

Nikolaj Andrejevič, který potvrdil svou přezdívku „Zdravý rozum“, běžel k autu, snažil se nastartovat motor a křičel na nás:

„Všechno zahodte! Zaplaví nás to tu! Pak už se odsud nedostaneme!“

Všichni začali zmateně pobíhat. Ale já jsem byla úplně strnulá. Nohy se mi strachem podlomily, jako by byly z gumy. Najednou jsem v tomto chaotickém shonu uviděla Senseie. Předpokládala jsem, že hasí požár, nebo je někde u auta. Ale ukázalo se, že si po celou dobu klidně seděl na svém místě, aniž by změnil polohu, a pozoroval ten náš zmatek tak, jako by se díval na nějakou komedii v kině. Musím říct, že mě to víc než šokovalo. Nevěděla jsem, co si o tom mám myslet.

Najednou k Senseiovi přiběhl Žeňa. Snažil se překřičet hluk uragánu a strašlivého rozbouřeného vlnobití, zařval:

„Sensei! Za chvíli nám to odnese stany! Co máme dělat? Musíme se odsud klidit! Voda přichází...“

Na to mu Sensei, k mému velkému překvapení a podle výrazu Žeňovy tváře nejen mému, křiknul na odpověď:

„Přines mi hrnek vody z moře!“

„Co?!“ nepochopil chlapec, myslel si, že špatně slyšel.

„Říkám ti, přines mi vodu z moře!“ znovu mu křiknul Sensei.

Žeňa se zarazil a podíval se na něj. Nevěřil svým uším.

„Vodu z moře??? Vždyť mě to odnese i s hrnkem... No, a tebe to spláchne hned po mně! Podívej se, jaké jsou támhle vzadu vlny...“

Vlny byly už opravdu hodně velké a s každým nárazem se pořád přibližovaly k místu, kde seděl Sensei. Narážely na břeh a s rachotem cákaly všude kolem. Tyto velké studené kapky, které byly úplně jako kroupy a které byly strhávány nárazy větru, nás bolestivě šlehaly po tvářích i po oblečení. Ale Sensei, i když celý mokrý, se ani nehnul, neotočil se ani nepodíval na černé vlny, které opravdu naháněly hrůzu. Po Žeňově varování se jen usmál, jako mistr,

který je spokojený se svou prací. Chlapec pochopil, že ho nijak nedojme a všechny hrozby a výmluvy jsou tu zbytečné, jen našťvaně pronesl:

„No, mamma mia!“

Zřejmě zoufale bojoval se svým protestujícím rozumem a začal rychle hledat hrneček mezi tím vším vzniklým chaosem. Ostatní dál panicky pobíhali. Někdo se snažil zachránit stany, někdo běhal s jakýmisi věcmi, někdo byl u aut a házel cosi do kufru. Žeňa se začal ptát pobíhajících kamarádů, jestli neviděli hrnek. Ale ti, jak se zdálo, nemohli pochopit, co od nich Žeňa chce. Když se chlapec snažil dozvědět od Stase, kde hrneček je, ten jím místo odpovědi jen silně zatřásl a křičel mu přímo do ucha:

„Žeňo! Co ses pomátl?! Jaký hrnek?! Vždyť nás to tady spláchne!“ Pořád Žeňu držel a otočil se směrem k Nikolaji Andrejeviči. „Doktore, možná bychom ho měli šoupnout do kufru. Asi se zbláznil!“

„Přestaňte dělat blbosti!“ zahučel na ně „Zdravý rozum“. „Vždyť se to tady potápí! Rychle všichni do auta, dokud můžeme odjet...“

Žeňa se vytrhl ze silného stisku kamaráda a teď zas on zařval na Stase:

„Sám jsi...! Mám to v hlavě v pořádku. To se zbláznil Sensei!“

Slovo Sensei zapůsobilo na Stase jako studená sprcha. A místo toho, aby Stas utíkal k autu, jak nabádal Nikolaj Andrejevič, vstal, jako by ho někdo nakopnul, a v nevyřčeném údivu začal civět na Senseie. Najednou jsem si všimla, že ten nešťastný hrnek držím v rukou spolu s ostatními věcmi. Jako by mě zasáhl proud.

„Já mám ten hrnek, já ho mám!“ zakřičela jsem z plných plic, vyhodila jsem ostatní „krámy“ a běžela jsem s ním k Žeňovi.

Chlapec vzal hrnek jako štafetový kolík a vyřítit se k moři, které už bylo nedaleko Senseie. Moře mu ale

asi nechtělo dávat svou vodu. Jedna vlna ho polila proudem studených cákanců, další povalila nezvaného hosta na zem. Ale když Žeňa spadl, hbitě se zvedl, přece jen se mu podařilo nabrat vodu v unikající vlně, i když s pískem a ostatní špínou, kterou přinesla bouře. Ale jen co Žeňa dosáhl cíle a dal se na útěk před novou vlnou, s hrůzou jsem zpozorovala, jak se v dálce v měsíčním světle ukázala obrovská vlna, která se nelítostně blížila k nám. Chtěla jsem zakřičet, aby o této hrozbě všichni věděli. Ale v krku mi najednou vyschlo, místo křiku jsem jen vydala jakési chraplavé, nesrozumitelné zvuky a bezradně mávala rukama směrem k moři. Žeňa už mezitím doběhl k Senseiovi a podal mu hrnek. Celý se přitom trásl jako osika, buď ze studené sprchy nebo ze strachu. Byla jsem velice rozrušená a znovu se podívala na velkou vlnu. Zatvrzele se zdvíhala svou strašnou ničící silou jako vyhladovělá šelma, chtěla najednou pohltnout celou svou kořist na břehu. Její hrozivě černoty si zřejmě všimli i ostatní, protože začali Senseiovi něco zběsile křičet. Tento srdcervoucí křik se v mých uších mísil s divokým řevem příboje. Jen pouhá myšlenka na to, co se teď může stát, byla děsivá.

Sensei si klidně vzal od Ženi hrneček, nikoho si nevšímal, položil na něj ruce a soustředil se doslova několik sekund. Tyto sekundy se mi zdály jako věčnost. Vlna se rychle blížila, ale Sensei se nepohnul. Ostatní u aut pořád něco křičeli. Najednou jsem pocítila, že má nevolnost začala podezřele rychle mizet. Mezitím Nikolaj Andrejevič, Viktor a Volod'a zřejmě pochopili, že je nikdo neslyší, a přiběhli k Senseiovi. Ale Sensei nečekaně otevřel oči a se stejným klidem podal hrnek Žeňovi a řekl:

„Vylíj to do moře.“

Když si vzal Žeňa hrneček, nemusel už ani utíkat k moři, protože to samo přišlo k jeho nohám. Chlapec jen prostě lhostejně vychrstnul obsah hrnku do unika-

jící vlny a jako učarovaný zíral na zdvíhající se obrovskou vodní stěnu.

„Sensei, musíme utéct,“ přiskočil Stas, který také nespouštěl oči z tmavé vodní hory.

Namísto Senseie se ale ozval kapitulující hlas Ženi:

„Už je pozdě, stejně nás dohoní.“

Když ti, co přiběhli, uslyšeli tato slova, také se zastavili. Pochopili totiž, jak je jejich jednání nesmyslné. A až teď Sensei otočil hlavu směrem k moři. Jak se zdálo, narozdíl od ostatních se neřval udiveně, ale kochal se strašným živlem.

Najednou jsem pocítila, že ve mně je všechno tak, jak má být. Už mi nebylo špatně, zmizelo točení hlavy. Organizmus se mi zase srovnal k normálu. Zmizel dokonce i strach. Moje vědomí začalo být nezvykle jasné. Cítila jsem se tak dobře, tak blaženě, jako by to byly ty nejlepší okamžiky v mém životě, i když reálná situace vypovídala spíš o opaku. Dokonce i ta obrovská vlna ve mně začala místo hrůzy a paniky vyvolávat skutečné nadšení z této jedinečné síly přírody.

Najednou začal vítr rychle utichat. Vlny byly menší a menší, jako by se nějaká obrovská žehlička projela po černém mořském prostěradle za měsíčního svitu a uhlazovala jeho záhyby. Velká vlna, které chybělo ke břehu doslova několik set metrů, porušila všechny zákony fyziky a začala se urychleně zmenšovat. Snad jen jako ozvěna došly její vody k okraji břehu v podobě lehkého šplíchání. Voda neochotně opouštěla vybojovanou souš, vracela se za své obvyklé hranice. Vítr utichl a na moři se znovu rozprostřelo úplné bezvětří, které bylo po tom všem pro naše uši nezvyklé.

Pohlédla jsem na Senseie a najednou se mi rozsvítilo. Pochopila jsem, co bylo pravou příčinou této nenadále bouřky. Nebyli jsme svědky přírodní anomálie, jak předpokládal můj rozum, když jsem byla v panice. Bezesporu to byl výtvar lidské myšlenky! A i když můj rozum někde uvnitř stále odporoval takovémuto před-

pokladu, něco hlubokého, vnitřního, něco, co vědělo o světě mnohem víc, než si mohl představit můj materiální mozek, mi umožnilo pochopit pravou příčinu toho, co se stalo. Byla jsem prostě v šoku, jak mocná je skutečná vůle Člověka, který disponuje znalostmi, před kterými jsou pokořeny dokonce i síly živlů! Jak obrovské možnosti a schopnosti nám každému Bůh daroval! Ale copak můžeme ve své celistvosti ocenit Jeho dar, když jsme si vybrali život červa ve tmě vlastního egocentrizmu? Copak jsme schopni pochopit Jeho pravou Lásku, kterou k nám chová, pokud si kromě sebe nikoho kolem nevšímáme? Jenom divadlo, samé podvody a o tom je celý náš život. Červ vždycky zůstane červem. Ten se objeví a pak zas zmizí, ani živly k tomu nejsou potřeba, život ho i tak rozmáčkne svým podpatkem.

Příroda se zklidnila. Ale nikdo z nás se nehýbal z místa, byli jsme úplně omráčeni tím, co jsme zažili. Měsíc osvětloval svým děsivým, chladným světlem nepořádek na pobřeží, který za sebou zanechal živel. A v tomto tichu, které se nám zdálo úplně neskutečné, najednou zazněl Senseiův hlas.

„Možná bychom si mohli udělat táborák, abychom se trochu zahřáli...“

Taková obyčejná a běžná slova nás zbavila ochrnutí. Všichni se s údivem podívali na Senseie. Ten vzal svou košili, promočenou do poslední nitky, a začal ji ždímat, vymačkával pramínky mořské vody.

„Říkám, že by nebylo špatné, kdybychom si udělali táborák a trochu uschli,“ zopakoval Sensei, když si všimnul našich překvapených obličejů.

Tato fráze nás, jak se říká, přivedla zase k sobě. Starší kluci se mlčky pohnuli, našli ve stanech, které přežily, baterky a vydali se podél břehu hledat suché dříví, protože všechno, co jsme si nashromáždili, buď shořelo, nebo bylo mokré. Ostatní se seskupili kolem Senseie, jako by to bylo to nejbezpečnější místo na celém pobřeží.

„Možná bychom ten oheň měli odložit,“ opatrně vyjádřil svůj názor Nikolaj Andrejevič. „Nebylo by bezpečnější, kdybychom se přesunuli do města? Zřejmě je na moři někde bouře a tohle byly jen první projevy. Není vyloučeno, že se budou opakovat.“

Na to Sensei dobrácky odpověděl:

„Uvolni se, doktore. Uděláme si čaj, trochu prochneme. A pak se uvidí.“

„No, kdo ví,“ s náznakem pochyb v hlase pronesl Nikolaj Andrejevič.

Naše mokré věci jsme rychle rozvěsili na lana provi- zorně upevněných stanů. Převlékli jsme se do suchého oblečení, seděli jsme na novém místě, trochu dál od moře, hráli jsme se u ohně a čekali, až se začne vařit voda na čaj. I když to bylo vzhledem k okolnostem podivné, moje nálada byla prostě skvělá. Jako bych nabrala druhý dech, usadilo se ve mně nadšení, díky kterému má duše div nezpívala. Bylo mi tak dobře a klidně.

Jen co se voda v konvici začala vařit, Taťána a já jsme připravily voňavý čaj z dobromyslu a meduňky. Vytáhly jsme na naléhání doktora z našich zbylých zásob lipový med, abychom předešly nachlazení. Udělaly jsme z tohoto pohoštění malou večeři, i když bych spíš měla říct „noční piknik“.

Když se první doušky blahodárného čaje začaly vlévat do organismu a rozehrály naše těla, Nikolaj Andrejevič se uvolnil a pronesl:

„To byl teda uragán! To byl ale živel! Aspoň víme, jak zajímavě reaguje psychika člověka v extrémních situacích. Přece jen, jedna věc je teorie a jiná praxe, a navíc ještě vlastní.“

„To jo,“ zasmál se Sensei. „Přemýšlet znamená nic nedělat.“

„Hlavní je, jak rychle se mění lidské hodnoty,“ nadšeně pokračoval psychoterapeut. „I přes minimální šanci zachránit sebe a ostatní, jedinou hodnotou

zůstává život. Ale v posledních chvílích, kdy už bylo nebezpečí neodvratné..., je zajímavé, že se vytrácí cena života, cena tohoto těla! A uvnitř..., je to tak zvláštní..., je čistota a úplný klid, jakýsi neobyčejný, překvapující pocit rozšiřujícího se vědomí...“

Sensei se spokojeně usmál a přerušil vyprávění Nikolaje Andrejeviče v místě, které bylo pro mě nejzajímavější. Zřejmě jsem nebyla sama, kdo vnímal tyto pocity neslučitelné s extrémními okolnostmi.

„Doktore, nech teď sebeanalýzu být. Ať se duše nasytí tímto okamžikem , tady a teď.“

Nikolaj Andrejevič se na něj pozorně podíval a s úsměvem kývnul, přesně pochopil to, co nebylo nahlas vysloveno.

Nějakou dobu jsme seděli mlčky, užívali jsme si horký čaj. Stejně jako dřív jsem cítila někde uvnitř jakousi nevysvětlitelnou slast z tohoto ticha. Tohoto podivuhodného pocitu „rajského“ klidu si začínáme opravdu vážít až tehdy, kdy nahlédneme do samotného „pekla“. V závislosti na tom, jak se všichni vraceli do normálního stavu vědomí, se začala také obnovovat přerušovaná diskuze.

„No tak, to je věc, taková bouře, taková hrůza!“ nemohl se uklidnit Viktor, stejně jako ani ostatní.

A najednou Sensei jakoby mimochodem pronesl, zatímco pil klidně čaj:

„To byla jenom kapka vody.“

Tato slova jsme nepochopili hned. Jako první „prozřeli“ a ohromeně se na Senseie podívali Nikolaj Andrejevič a Voloďa. O něco později to došlo i ostatním.

„Takže jak to je... kapka?“ rozpačitě se zeptal Viktor. „Rozumím tomu správně, že je to ta kapka v hrnku vody, o které jste se bavili s Žeňou?“

Sensei spokojeně kývnul. Žeňovi mezitím málem zaskočil čaj, vytřeštil oči na Senseie, snažil se rychle zjistit, jestli si dělá legraci nebo ne.

„To je provokace, protestuji!“ pro jistotu se rozčílil náš šašek, když na něj většina z nás vrhla pohled, který dával najevo, co si o něm myslíme. „Byla to jenom shoda okolností, uragán úplnou náhodou přiletěl...“

„Náhodou?“ zasmál se Sensei a údivem zvedl obočí. „Můžu to zopakovat.“

„To není nutné, to není nutné!“ předběhl Žeňu Stas. „Sedni si, Sensei, já ho zabiju sám.“

S těmito slovy zalehl Žeňu, z legrace ho popadl za krk a začal jím trást. Žeňa komicky plácal rukama a nohama, popadl bílý ubrousek, který ležel vedle, a mával jím jako vlajkou k uzavření příměří.

„To stačí, stačí! Vzdávám se! Věřím, věřím...“

„Dej si pozor,“ „pohrozil“ mu Stas a pustil ho.

Všichni se smáli a Žeňa, který si hladil krk, se pokorně zeptal Senseie:

„Copak se to opravdu všechno stalo kvůli hrnku vody?“

„To stačí,“ rozhodně vstal Stas, ale už se nestihl na kamaráda vrhnout, protože toho jako by vítr odvál z místa. Žeňa odskočil stranou, začal se rychle obhajovat a při tom mával rukama, aby Stase uklidnil.

„Ne, ne, já jsem to tak nemyslel. Chtěl jsem říct, to byla teda ale síla!“

„Měl jsi to říct hned...“ pronesl Stas a vracel se na své místo za všeobecného smíchu.

Když naše vtipkování skončilo, Sensei vysvětlil:

„Lidská mysl dokáže i víc. Může jak ničit, tak i vytvářet. Lidé prostě nedisponují opravdovými znalostmi o této síle. A znalosti nedostanou do té doby, dokud se člověk nezmění k lepšímu. V opačném případě bude, jako jakékoli jiné zvíře, závislý na rozmarech přírody. Země je přece také živá bytost. A lidstvo, ve kterém převládá Materiálno, nebude trpět. Pro ni znamená projev masového lidského negativa něco jako otevřená rána na těle, ke které jsou přitahovány další

síly, stejně jako leukocyty v krvi, které jsou schopné pohlcovat bakterie a jiná cizí tělesa. A pak prostě dojde k očistnému procesu, a to je vše... Lidstvo jako celek, stejně jako každý jednotlivý člověk, svými myšlenkami nevědomky mění paměť vody. A pak se není čemu divit, že dostaneme to, co jsme si zasloužili.“

„Takže vodu můžeme určitým způsobem naprogramovat?“ shrnul to Nikolaj Andrejevič. „A tímto programem lze nejen ničit, ale i vytvářet?“

„Přesně tak. To, co jste viděli, to je jen maličkost. A teď si představte, jakou moc měl například Agapit, ve kterém přebýval samotný Duch Svatý, můžete tuto Bytost označovat, jak chcete – třeba Gabriel, Rigden, Džabrail – má spoustu jmen. Jak byla asi silná jeho tvůrčí mysl, pokud se i po smrti u jeho ostatků dál léčí mnozí lidé, a to jak fyzicky, tak i duševně, a zvláště pak během dní takzvané zvýšené aktivity ‚pole‘,“ Sensei se s úsměvem podíval na mě a přitom použil můj, ne úplně šikovný slovník.

„Ještě když Agapit žil, tak ho navštěvovalo hodně lidí, přičemž to byli lidé nejrůznějšího vyznání a náboženství – muslimové, buddhisté, křesťané, pohané. Obraceli se k němu nejen proto, aby je vyléčil, ale také jako ke skutečnému Mudrci, jako ke Člověku, který zná pravou Cestu k Bohu. Mnozí vysocí představitelé církve neměli Agapita příliš v lásce právě kvůli těmto poutníkům. Vždyť on je nenutil ke změně víry, jak to dělali kněží, aby upevnili svou moc. Opakoval pravá slova Ježíše, že Bůh je jeden, ale cest k Němu vede spousta. A dokonce mě ani nepřekvapuje, že zmínky o poutních výpravách k ruskému Mudrci byly z kronik pečlivě odstraněny. Vždyť Agapit vyprávěl o pravém Učení Krista, které bylo postupem času přeměněno na náboženství. Vyprávěl o svobodě volby, o věčné duši.

Bez ohledu na to, že Agapit léčil lidi a zbavoval je neduhů duševních i tělesných, sám jim také kázal: **Není vhodné znepokojovat Pána z jakéhokoli jiné-**

Kresba Anastasie Novych
Agapit
namalována pointilistickou technikou

ho důvodu, než o spásu duše své. Neprostě o tělo, o zdraví, nestrachujte se o život – to vše je jen prach a touhy nenasytné. Není důstojnější prosby, než prosba o spasení své duše.‘ Díky Agapitovi mnozí lidé skutečně uvěřili v Boha, protože on sám byl vždy příkladem pravé služby Bohu v duchovní čistotě. A jeho vnitřní duch byl tak silný, že pro něj nebylo nic nemožné. A to Agapit nejednou dokázal slovem i skutky.

Duchovní lidé k němu přicházeli, zlatokopové se ho báli. Agapit učil lidi, aby si zachovávali čistotu svých myšlenek. Protože z každé špatné myšlenky se rodí pochybnosti. A pochybnosti jsou neslučitelné s čistou vírou. Pochybnosti jsou schopné všechno zničit. Agapit vždy opakoval: **‘Věřte a bude vám přáno dle víry vaší. Je to jednoduché, ale je těžké to pochopit. Celá ta složitost spočívá v jednoduchosti.**‘

Zde je příklad Agapitovy duchovní síly... Do jeho cely přinesli Ratimíra - těžce raněného, se zlomeninami obou nohou, bojovníka knížete Izjaslava. Všichni si mysleli, že chlapec již dlouho na tomto světě nebude. Jenže neuběhla ani hodina a voják vyšel v doprovodu Agapita z cely po vlastních nohou. Tehdy tento případ šokoval spoustu lidí.“

„Takže jsi říkal, že měl zlomené nohy?!“ užasl Viktor. „Jak je mohl Agapit tak rychle nechat srůst, když vyšel bojovník sám?“

„No, velmi jednoduše. Agapit mu dal svůj odvar.“

„Odvar?!“ podivil se Nikolaj Andrejevič ještě víc než Viktor. „No tak jo, chápu, že to mohla být nějaká anestesie... Ale že díky tomu mohly srůst zlomeniny?“ zapochyboval doktor. „Sensei, promiň, ale jaké to asi tak mohly být bylinky, kost je přece kost. A tak rychle srůst nemůže.“

„A proč zrovna bylinky? Bylinky jsou prostě bylinky. A kost je prostě kost. Ta se, doktore, mimochodem také skládá z vody,“ zdůraznil s úsměvem Sensei.

„Copak je možné, aby tak rychle srostla?“ pronesl s nedůvěrou Nikolaj Andrejevič.

Sensei se něčemu zasmál a řekl:

„S takovou léčebnou silou, jakou měl Agapit, s jeho znalostmi o skutečných vlastnostech vody může jakákoli kost srůst mnohem rychleji, než si myslíš.“

„Ano? A jak?“ zajímalo zase Viktora.

Mezitím se Slávek zřejmě rozhodl, že se usadí pohodlněji, ale žuchnul a při tom nohou zlomil ohořelé rákosí, které leželo pod nohama. Ale ani si toho nevšiml. Sensei to zpozoroval a poprosil ho:

„Víš co, podej mi tamto polámané rákosí.“

Slávek nejdřív nepochopil, co se od něj chce. Pak začal otáčet hlavou, rozhlížel se kolem. Nakonec očima našel polámané rákosí, rychle ho zvedl a podal Senseiovi.

„Tak si například vezmeme obyčejné rákosí. S pomocí vody a naší víry ho můžeme nejenom nechat srůst, ale snadno z něj uděláme předmět mnohem tvrdší než ocel...“

Sensei měl zřejmě dneska dobrou náladu, byl ochotný se bavit o neobvyklých experimentech a bez váhání je také demonstroval. Tolik neuvěřitelných chvil vedle něj, jako byly ty dnešní, jsme ještě nezažili.

Sensei podal Žeňovi hrneček a s úsměvem řekl:

„Tak, naber do hrnečku trochu moře.“

Všichni se opravdu polekali, vystrašeně se ohlíželi. A samotný Žeňa od Senseie uskočil jako od ohně.

„Ne, Sensei, mě to stačí. Nemám šťastnou ruku,“ řekl, schovával si ruce za zády a hned urychleně dodal s nervózním úsměvem: „Vlastně obě! A vůbec, od dětství jsem invalida na všechny končetiny.“

„Tak už se uvolni, dělal jsem si srandu,“ s úsměvem ho uklidnil Sensei. „Bude mi stačit i minerálka.“

S úlevou jsme si oddechli. Žeňa vypadal, že už se taky uvolnil, i když nespouštěl oči ze Senseiových rukou. Sensei nalil do hrnku minerálku a zakryl vodu

rukama. Když jsme viděli tato gesta, všichni jsme znova strnuli. Báli jsme se jen pohnout, natož pak něco říct. Po takovém „očistném“ uragánu, který prošel hlavně našimi myšlenkami, všechny pochyby o skutečných Senseiových schopnostech byly pryč. Proto jsme pozorovali to, co se dělo, se zatajeným dechem.

Sensei se jako obvykle několik vteřin soustředil. Pak definitivně zlomil stéblo rákosí na dvě půlky. Namočil do hrnku s vodou jeden konec v místě, kde byl stonek polámaný. To samé udělal s druhou půlkou. A pak je spojil do jednoho celku. K našemu překvapení bylo rákosí úplně zacelené. Potom Sensei nabral dlaní minerálku z hrnku a potřel jí celé stéblo rákosí. Byl viditelně spokojený s výsledkem a navrhl nám, abychom zkusili, jak je teď rákosí pevné.

Bylo to zvláštní, ale i přes svou lehkost bylo stéblo rákosí pevné jako ocel. Kluci se ho snažili nejdřív opatrně zlomit. Ale nepodařilo se jim ho ani ohnout. Jejich zápal začal narůstat. Každý už do toho vkládal všechny své síly, snažili se rákosí rozlomit. Ale veškeré snahy byly zbytečné. Kluci se stéblem zkoušeli snad všechno. Lámali ho rukama, skákali na něj nohama. Tloukli s ním vši silou po dřevu, které leželo vedle. Mimochodem, ozýval se přitom takový nepochopitelný zvuk jako od nějakého velice pevného plastu nebo zvláštního kovu. Nakonec Stas a Voloďa vzali konce rákosí, jako by to byla nějaká hrazda. Žeňa se celým svým udatným tělem zavěsil na toto stéblo a začal sebou házet, co mu síly stačily, snažil se rozlomit hrazdu celou svou vahou. Ale k ničemu to nebylo. Když kluci pořádně rákosí odzkoušeli, ztratili naději, že ho zlomí. Zklidnili se a sedli si na svá místa, už zase jsme se setkali s další podivuhodnou skutečností, která dávala naší logice zabrat. Jediný Žeňa jako nevěřící Tomáš dál prováděl své pokusy, čímž bavil ostatní. Sedl si k táboráku a cvičil s touto trubkou z rákosí.

„Krucíš!“ našťavaně pronesl chlapec a díval se na nepoddajnou paličku.

Jen co to pronesl, stéblo se hned bez jakékoli námahy rozpadlo na dvě poloviny. Všichni ztuhli. I samotný Žeňa byl zmatený, díval se hned na dva kusy rákosí, hned na Senseie. Ale Sensei se jenom usmál. Chlapec si tedy dodal odvahy, vzal jednu z těchto částí a bez problémů ji zlomil na další dva kusy.

„Hups,“ provinile pronesl a ohnul se.

„No, prosím,“ oznámil Sensei ironickým tónem, „skutečný důkaz toho, jak je jedna lžička dehtu schopná zkazit soudek medu... Proto také Agapit kázal, aby měli lidé čisté úmysly. Protože jediná špatná myšlenka může zničit všechno.“

Když to Sensei s neskrývaným úsměvem pověděl, vrátil se k vyprávění o ruském bódhovi.

„Agapit konal mnoho zázraků. A také měl mimochodem vynikající smysl pro humor. Poměrně často si dělal legraci z těch, v nichž zcela jasně převládaly lidské neřesti. Jednou k němu přivedli významného kupce z Kyjeva, kterého velmi trápila jeho nemoc. Kupec začal nabízet Agapitovi velké peníze za to, že ho nemoci zbaví. A po celou dobu potřásal dvěma měšci, plnými zlatých mincí, prý mu dá všechno na světě. Zlaté mince byly tehdy symbolem velkého luxusu. Byly to peníze, na kterých byl na jedné straně vyražen portrét knížete Vladimíra Svjatoslavoviče a na druhé znak rodu Rurikovců v podobě trojzubce s nápisem ‚Vladimír a toto je jeho zlato‘. Tyto zlaté mince byly předmětem hrdosti vznešeného kupce, ukazovaly na jeho těsné kontakty s těmi, kteří tahali za nitky Staroruského státu. Ne každý tehdy mohl získat takové ceny. Ale když člověk bojuje s nemocí, všechno ztrácí svůj smysl. Kupec byl připravený vzdát se všeho, jen aby se mu zpátky vrátilo zdraví.“

Agapit kupce vyléčil. Jenže toho pak ovládla lakota. Jenže všichni viděli, jak on sám osobně sliboval, že se

Agapitovi odmění. A tak se kupec rozhodl, že Světce oklame. Napadlo ho, že místo zlatých mincí nasype do měšců drobné měďáky, vždyť přece nikdo neviděl, co v nich tehdy bylo. Když tak učinil, pro klid svědomí vložil do každého měšce ještě jednu zlatou minci. Zaradoval se, že je uzdraven a že díky vlastní mazanosti ještě ušetří tolik zlata. V doprovodu své družiny se vypravil za Agapitem podruhé, aby dostal kupeckému slovu a vyrovnal dluh. Při pohledu na měšce v kupcově hrdě napřážené ruce se Agapit pouze pousmál a pravil: ‚Od nikoho jsem peníze nevezl, ani od tebe si nevezmu. Ale slovu svému dostojíš. Běž a rozdej toto zlato chudým.‘ Kupec se ještě více zaradoval a v doprovodu své družiny odešel splnit přání Svatého muže. Jenže když měšec otevřel a začal vytahovat mince, ukázalo se, že jsou všechny zlaté, až na jednu.

Kupec se rozčílil v domnění, že si zřejmě doma popletl měšce. Ale pokyn Světce, který dostal za přítomnosti své družiny, splnil. Jenže po příchodu domů se ho zmocnilo skutečné zděšení – všechno jeho zlato se proměnilo na drobné měďáky. A mezi touto hromadou měďáků byl pouze jeden jediný zlatý.“

„Hm, jak se zdá, takoví švindlíři byli už tehdy,“ pronesl hlubokým hlasem Voloda.

„Těch je vždycky dost,“ se smutným úsměvem pronesl Sensei. „Chamtivost je lidská neřest a bohužel nejen světských, ale také mnichů. Dokonce i v dobách Agapitových mnozí bratři z kláštera, v němž Světec pobýval, chovali lásku ke zlatu mnohem větší než k Bohu a využívali své mnišské postavení k tomu, aby máмили z prostáček peníze ...

Dokud Agapit žil, mnozí z bratří se jej obávali. A to i přesto, že sám Agapit nikdy nikoho neodsuzoval. Po jeho smrti si tajní milovníci zlata oddechli, protože už mezi nimi nebyl Ten, který nedával jejich Svědomí pokoj. Později, když popisovali život v klášteře, zcela záměrně zatajili mnoho Agapitových dobrých skutků.

Ve snaze pozdvihnout svou vlastní důležitost připisovali si zázraky, které tvořil Agapit. Učení Agapitovo, pomocí kterého předával pravá Ježíšova slova, také ukryli, vždyť bylo zcela v rozporu s jejich touhou po moci a po penězích. A slávu, kterou klášter získal mezi lidmi díky Agapitovi a jeho učedníkům, využili pro své vlastní obohacení tak, že vynalézali stále nové způsoby jak vydělat peníze a dosáhnout svých politických cílů.

A většinou ve všech těch podivínech, kteří si přivlastnili cizí zásluhy, nebylo víc svátosti než u nějakého trhovce.“ Pak Sensei pronesl s povzdechem: „Lidé zůstávají lidmi, ať už oblékají jakýkoli šat... I když Agapit byl mezi těmi, komu lidský rozum přisuzoval svátost, byl skutečně Svatý, protože v něm přebýval sám Duch Svatý.“

Nastala krátká pauza.

„A kdy zemřel Agapit?“ zajímalo Taťánu.

„V říjnu roku 1095.“

„A Antonij?“ zeptal se Viktor.

„V roce 1073... Mimochodem před Antonijovou smrtí došlo k poměrně neobvyklému rozhovoru mezi umírajícím Antonijem a Agapitem. Svědkem tohoto rozhovoru byl mladý novic, který se o Antonije staral. Byl to právě ten, který odešel později na Athos a zanechal ve svých pamětech záznam o této události. Takže, když vešel Agapit do pokoje, Antonij byl těžce nemocen a v blouznění opakoval stále dokola stejnou modlitbu, ze které se k uším novice donesla jen jednotlivá slova. Agapit se na Antonije podíval, usmál se a dodal: ‚...A modlím se k Tobě za spasení své duše. Buď vůle Tvá svatá...‘ Při těchto slovech se Antonij zachvěl a otevřel oči. Pohledem vyhledal Agapita a rozzářil se. Začal potichu opakovat: ‚Gabrieli! Gabrieli!‘ A natáhl k němu ruce. Po tvářích starce tekly slzy. Agapit přišel blíž a vzal ho za ruce. Antonij jako u vytržení pronesl: ‚Bože můj, Agapite, vždyť to jsi Ty!

Jak to, že jsem Tě nepoznal dříve? Jak jsem byl slepý v záři Tvých paprsků?!‘ Začal spěšně drmolit, jako by se obával, že nestihne vypovědět vše, co cítil v tomto okamžiku ve své duši. Vyprávěl o svém mládí, o starci, který mu dal modlitbu, o tom, že na Něj celý život čekal, zatímco On byl ve skutečnosti stále tak blízko. A teď, sotva se setkali, už je čeká loučení. Na to mu Agapit odpověděl: **„Ty jsi byl stále vedle mě. Cožpak si myslíš, že teď tě opustím? Vždyť pokud jsi celý život choval v srdci nekonečnou Lásku k Bohu, kdo by tě teď mohl odloučit od tohoto rajskeho ovoce, které jsi vypěstoval svojí vírou a svým srdcem. Tvá víra neochabovala v pozemských starostech, mysl nepodlehla pokušením pomíjivého, čisté je svědomí tvé. Dosud jsi od Něj nic nežádal, kromě spasení duše tvé, kdy slovy modlitby duše tvá promlouvala. Otevřel jsi Bohu dokořán svou duši a nyní i Bůh otvírá před tebou Brány Svě. Teď si vychutnej rozkoš Boží milosti. Amen, pravím tobě, za života tohoto získal jsi poklad věčný – království Boží, kam tě teď Já doprovodím.“**

Agapit a Antonij přivřeli oči. Zatímco Agapit svými ústy tiše šeptal modlitbu, Antonij s blaženým úsměvem na rtech naposledy vydechl. A jeho duše se vydala do rajske zahrady v doprovodu Ducha Svatého. Protože se v této chvíli sám archanděl Gabriel modlil za jeho duši.”

Sensei se zamyslel, pokrčil rameny a řekl:

„I když nechápu, proč celek rozdrobili na kousky... No, dobře, ” lehce mávnul rukou Sensei. „Oni s tím musí žít.“ Pak jakoby procitnul ze svých úvah, začal vyprávět dál: „Takže když umřel Antonij, tak jeho tělo po naléhání Agapita nechali v cele. Přičemž dokud Agapit žil, Antonijovo tělo zůstávalo jako živé, dokonce z něj vycházela neobyčejná a nádherná vůně...”

S Agapitovou smrtí se pojí ještě jeden zajímavý příběh. Jak už bylo řečeno, dokud Agapit žil, tak se

poměrně často setkával s těmi, kteří mu záviděli, že je mezi lidmi tak oblíbený. Když Agapit předpověděl datum své smrti...“

„Předpověděl datum své smrti?“ udiveně se zeptal Ruslan. „Copak to jde?“

„Samozřejmě, tím spíš pro Agapita... Agapit byl Bódhisattva. Narodil od obyčejného člověka, zmítajícího se v reinkarnacích, smrt pro něj nebyla problém. Byl schopen, jakožto bódha, v jakémkoli okamžiku vystoupit z těla. Avšak v souladu s pravidly přebývání mezi lidmi je Bódhisattva povinen prožít celý život v těle, ať už je ten život jakkoli krátký či dlouhý. No a vypočítat si, kdy v těle dojde Prána, nebylo pro něj nijak těžké.“

„Ahá,” protáhl Ruslan.

„Takže když Agapit předpověděl datum své smrti, začali se k tomuto dni připravovat nejen Agapitovi učedníci, kteří naslouchali jeho duchovním pokynům a požehnáním, ale také jeho nepřátelé. Ti se rozhodli, že po smrti Světce odvezou jeho tělo z kláštera a pohřbí ho někde na odlehlém místě, aby ho nikdo nenašel. Avšak realizace jejich plánů se nezdařila, protože po Agapitově smrti k jeho tělu začali houfně přicházet lidé, kteří se mu chtěli poklonit. Uplynuly čtyři měsíce a Agapitovo tělo stále leželo bez známek rozkladu, jako by zemřel teprve včera. Proud poutníků se nijak nezastavil. A proto se nepřátelé, které šířila nenávist a strašlivá závist ke Světcovi, rozhodli, že Agapitovo tělo ukradnou.“

Pečlivě se na to připravili. Vymysleli plán a zapojili do něj své oddané spojence, mezi nimiž byli i dva mniši. Celý den 24. února, kdy byly silné mrazy, pálili ohně a hloubili hrob nedaleko hlubokého příkopu. Vymyšlený plán uskutečnili v noci na 25. února. Jenže když se vykonavatelé tohoto barbarského příkazu ráno vrátili, zjistili, že v klášteře vypuklo skutečné pozdvižení. Tento zmatek ale nebyl způsobený nepřítomností

těla Světce, jak předpokládali. Ukázalo se, že jeden z bratří našel Agapitovo tělo v neobvyklé poloze. Agapit seděl a před ním ležel list pergamenu, na kterém se skvěl podivný nápis, napsaný čerstvým inkoustem a Agapitovou rukou.

Ti, kteří jeho tělo vlastnoručně zahrabávali, se zhrozili dvojnásob. Byly celkem tři. Dva z nich byli mniši, kteří na příkaz představených bezprostředně uskutečnili krádež těla, vhodili jej do hrobu, zasypali hlinou a zamaskovali místo, kde se hrob nacházel. No a právě s nimi se v tomto okamžiku událo následující. Jeden mnich se při pohledu na sedícího Agapita zbláznil, druhý navždy pozbyl schopnost spát. Po celý zbytek svého života nebyl schopen zavřít oči a usilovně se modlil za své hříchy. Později se tento mnich stal nejzapálenějším následovníkem Agapita a nejhroznějším strážcem jeho těla. Třetí účastník, světský, pospíchal informovat ty, kteří ho najali k realizaci tohoto zákeřného plánu. Společně s ‚objednateli‘ tohoto hrozného činu se urychleně vrátil na místo, kde bylo pohřbeno Agapitovo tělo. Po otevření hrobu zjistili, že je prázdný. Přičemž v okolí hrobu nebyly na sněhu žádné cizí stopy. Tělo jednoduše zmizelo z hrobu a zcela nepochopitelným způsobem se objevilo v cele. Po tomto incidentu se nikdo neodvážil vztáhnout ruku na Agapitovo tělo.”

„A co bylo na tom papírku napsáno?” zajímalo Kostu.

Sensei se jen záhadně usmál, neodpověděl na jeho otázku a řekl:

„Mimochodem, ten pergamen, na němž Agapit zanechal tajemný nápis, měl neobyčejnou moc a do svého zmizení byl velmi dlouho využíván tajně. Když pergamen vložili za ikonu, začala ronit myro a zázračně uzdravovat lidi.”

„A proč ho používali tajně?” přerušil Senseiovo vyprávění svou otázkou Ruslan.

„Protože chtěli před lidmi skrýt nápis, který zanechal Agapit.“

„A kdo a proč vzal tento lístek?“ zeptal se zase Stas.

„To je jiný příběh a tohoto tématu se netýká. Řeknu jen to, že dočasné odejmutí Agapitova pergamenu z lidského prostředí bylo spojeno s nebezpečím jeho definitivní ztráty kvůli lidské závisti a hlouposti.“

„Ale přece jen, co na něm bylo napsáno tak speciálního?“ vytrvale se vyptával Košta.

„Pravda,“ odpověděl Sensei a pokračoval ve svém vyprávění o neobyčejné duchovní síle Agapitova pergamenu.

Najednou mě posedl, jak říká Košta, „geniální nápad“. Bylo by skvělé, kdybychom nakreslili Agapitův portrét (tím spíš, že má můj strýček známého, který se účastnil rekonstrukce pravé podoby Světce) a tento pergamen vložili za portrét, pokud by se nám ho samozřejmě podařilo najít. Obraz by měl pravděpodobně neobvyklou sílu. Pak bychom ho dali do lavry. Byl by tak přístupný pro všechny, všechny, všechny! Kolik lidí by se pak mohlo vyléčit, získat naději, upevnit svou víru! Vždyť já jsem si nedávno sama prošla touto hrůzou a vnitřní panikou, kdy můj život visel na vlásku, a nemohla jsem se zachránit a ani pochopit, proč žiji na tomto světě. Já přece rozumím těm, kteří trpí a hledají v životě pravé hodnoty ke spáse duše. Nemoc nutí člověka, aby se zamyslel nad smrtí, a smrt – nad Bohem. Hledání Boha nás svede dohromady s neobyčejnými lidmi, okolnostmi, které prudce mění osud, odhalují zcela neznámou stránku reality.

Tyto myšlenky mě natolik nadchly, až jsem se zasníla, jaké by to bylo, kdybych zrealizovala tento nápad. A když už by nebyl problém s Agapitovou podobou (strýček by mi pomohl), pak s Agapitovým pergamenem... Kde by se tak asi dal najít na tomto širém světě, pokud byl ‚odejmut z lidského prostředí‘? Bě-

hem mého bouřlivého přemýšlení se Sensei nečekaně odmlčel a upřeně se na mě zadíval. Pak nějak do-
rosrdečně pronesl:

**„...Pro duši, která je plná touhy, není nic ne-
možného.“**

Stejně jsem nepochopila, co tím chtěl říct. Buď, soudě podle jeho pohledu, odpovídal na mé myšlenky, nebo tím uzavíral své vyprávění, které jsem bohužel kvůli svému filozofování neslyšela. Ať je to tak nebo onak, nechtěla jsem se ho na to ptát, když u toho všichni byli. Navíc ve stejném okamžiku položil Nikolaj Andrejevič otázku:

„Říká se, že v Pečerských jeskyních je nějaké zvlášt-
ní mikroklima, a proto se relikvie uchovávají. Copak je tam opravdu něco mimořádného?“

„Ano, je,“ zdůraznil s tajemnou intonací Sensei. „Ale celé to kouzlo spočívá v tom, že se nezachovaly všechny relikvie z jeskyní kláštera. Byla tam spousta ostat-
ků, které se rozložily jako těla obyčejných mrtvých.“

„A co jsou to ‚relikvie‘?“ najednou zadal svou poněkud opožděnou otázku Ruslan.

„Jé, tady se nám někdo probudil!“ zahalekal Žeňa. Všichni se zasmáli, ale Sensei odpověděl zcela vážně.

„Slovo ‚relikvie‘ ve staroruštině a slovanštině ozna-
čovalo kosti. Dříve ale existovaly dva pojmy ‚relikvie‘ a ‚tělo‘. Například o jedněch svatých lidé tvrdili, že mají ‚relikvie‘ o jiných, že mají ‚tělo‘. Dřív ve starém Rusku jako ‚nerozložené relikvie‘ označovali prostě kosti, které se nerozpadly. Vyskytovaly se i případy přirozené mumifikace těl. To až v naší době začala církev používat slovo ‚relikvie‘ jak pro kosti, tak i pro mumifikovaná těla svatých, přičemž mezi tím nedělá zvláštní rozdíly.“

„A proč?“ vydralo se z Ruslana.

„No, jak proč? Po smrti prohlásí například nějakou vysoce duchovní osobu, která za života zaujímala

vysoký post v náboženské struktuře, za svatou. A ona si klidně shnije nehledě na to, že byla například pohřbena v jeskyních lavry, kde je, jak říkáš, mimořádné mikroklima,“ upozornil Nikolaje Andrejeviče. „Ale nemohou svá slova vzít zpět, už přece lidem oznámili, že tato osoba je svatá. Vykrucovali se, jak jen mohli, chtěli ututlat některé historické skutečnosti, aby nezpůsobili v hlavách věřících zmatek. Tak tomu bylo například v případě Theodosije.“

„Kdo to je Theodosij?“ osmělil se Ruslan.

„A co se stalo?“ přidali jsme se i my.

„Theodosij? To je ten největší vtip v historii svatořečení ruských světců. Theodosije Pečerského nazývají otcem ruských mnichů,“ s úsměškem pronesl Sensei. „Je dáván za příklad mnišského života a všichni ruští řeholníci jsou považováni za jeho děti. Ale na tomto lživém opěvování nenesou vinu současní duchovní otcové, protože ti se jen opírají o ‚historické dokumenty‘, které se jim dochovaly a mnohdy ani nejsou hodnověrné. Nemám na mysli samotnou existenci dokumentů, ale informace, které obsahují. Kořeny tohoto podvodu sahají hluboko, právě až do Agapitovy doby.“

Tehdy se zvěst o Agapitových skutcích, zázracích a léčení rozšířila velice rychle. Lidé neustále opakovali slova: jak kázal Agapit, jak říkal Agapit, jak konal Agapit. Jak by se mohlo líbit některému z duchovních pastýřů ‚stáda‘, že nějakého obyčejného mnicha lidé uctívají víc než jeho vysoce duchovní osobu? Takže někteří přední duchovní představitelé ještě za Agapitova života chovali ke Světcovi závist a přáli mu zlé věci. Ale podniknout cokoli proti němu, jak už jsem říkal, se báli. Protože ani snahy o otrávení pravého Světce se jim nepodařilo uskutečnit. Agapitovi to nijak neublížilo. Takže jeho silná osobnost, oblíbenost mezi lidmi, neobyčejná síla, kterou měl, a svobodomyšlnost děsily mocné a bohaté. Když už nebyli schopni zničit Agapita

ani fyzicky, ani morálně, začali tedy postupovat jinak. Rozhodli se, že budou jako rovnováhu k Agapitovi prezentovat svého kandidáta jako lidového idola a pokud to bude možné, provedou také jeho oficiální kánonizaci. Volba padla na zemřelého opata Theodosije, který mimochodem nebyl prvním opatem kláštera a už vůbec ne ideální osobností pro kandidaturu na svatého. Ale jeho podoba byla nejbližší milovníkům zlata, kterým Agapit překážel v tom, aby vydělávali peníze na jménu Božím.

K realizaci tohoto plánu byly urychleně sestavovány sbírky letopisů, legendy o životě ‚světce‘. Takže se už v letech 1078-1088 objevily texty Legendy svatého Theodosije Pečerského, ve kterých bylo o skutečném životě Theodosije zaznamenáno jen málo, ale zato různých báchorek habaděj. V letech 1077-1088 se objevily také zápisky Nikona ‚Velikého‘. Toto jméno používal mnich Illarion, který byl sesazen z úřadu metropolitů v Sofijském chrámu za mamonářství a byl také odpůrcem Agapitovy osoby. Později, v roce 1093, byly tyto zápisky doplněny opatem Ioannem. A na základě toho se v roce 1113 začala psát kniha legend, neboli Pověst dávných časů, tedy osmnáct let po Agapitově smrti. Ale sama Pověst byla později několikrát redigována a byly do ní zaneseny mnohé změny.

V roce 1116 pak opat Vydubického kláštera Silvestr důkladně předělal texty letopisů. Mimochodem, právě on také přepracoval zmínku o Ondřeji Prvním povoláném. Tam, kde bylo napsáno, že Ondřej První povoláný přišel zasadit do této země semínka – Kristovo břemeno, Silvestr přetvořil tento materiál a napsal ho ze své pozice, popisoval ‚břemeno‘ jako kříž a ‚semena‘ jako víru. A protože právě jeho zápisky se dochovaly potomkům, tak to teď vypadá, že když Ondřej První povoláný pobýval v oblasti Kyjeva, vztyčil na hoře kříž, požehnal této zemi a předpověděl, že na ní znovu zazáří Boží pokoj.“

„A potomkům se určitě všechno dochovalo tak, jako by někdo mluvil přes zavřené dveře,“ zasmál se Žeňa. „Místo ‚semeno‘ bylo ‚plemeno‘ a místo ‚Kristovo břemeno‘ bylo ‚bolavé rameno‘.“

„No jo, přesně tak,“ vzdychnul Sensei. „Takže v roce 1091 se navíc rozhodli, že vykopají relikvie Theodosije a vystaví je v Uspenském chrámu, aby se jim lidé mohli klanět. Ale když otevřeli celu Theodosije ve Vzdálených jeskyních, kde byl pohřben, ukázalo se, že jeho ostatky shnily. Už byl ale oznámen den slavnostního přenesení ostatků Feodosije do chrámu. Aby tuhle nepříjemnost utajili, začali rychle otevírat jiné hroby v jeskyni. No, a kdopak se asi podílel na tomto dobrodružství? Marek, kterého pak za to označovali přízviskem Hrobník, jeden mnich, který při tom pomáhal, a Nestor, kterého později nazvali Letopiscem. Toho také, abych tak řekl, poslali, aby vedl tuto ‚veselou partičku‘. K jejich radosti nakonec našli dobře zachovalé, mumifikované tělo poustevníka, jednoho z prvních Agapitových učedníků. A hned druhý den jeho ostatky slavnostně vydávali za ostatky Theodosije. Dokonce ani nevěděli, čím ostatky to jsou. Ony ale nebyly jen tak obyčejné. Člověk, kterému kdysi patřily, skutečně odešel do Nirvány, neboli křesťanským jazykem – do ráje, protože už za svého života dokázal zvítězit nad smrtí a vymanit se z kruhu reinkarnací. Tento mnich se jmenoval Dobroslav, ale Agapit a jeho učedníci jej přátelsky nazývali Dobryňa.“

„A tyto ostatky se uchovaly v chrámu dodnes?“

Sensei se zasmál.

„Ne, samozřejmě, že ne. Spravedlnost přece jen zvítězila. V roce 1240 byl Dobryňa osvobozen od posměchu. Během vpádu chána Batyje jeho ostatky odebrali Mežaninové a přenesli je na mnohem důstojnější místo.“

„Mežaninové? Kdo to je?“ zajímalo Kostu.

„Mežaninové jsou lidé, kteří mají přístup do Šam-

baly a bezprostředně komunikují s Bódhisattvy v Šambale.“

„A slovo poustevník, to mám chápat jak?“ zajímalo zase Andreje.

„Poustevník je v tomto kontextu mnich, který se dobrovolně usídlil do menší cely v jeskyni, zařídil si ji tak, že byla spojena s podzemní chodbou jen uzoučným okénkem, které pak sloužilo k podávání skromné stravy. Většinou poustevník přijímal vodu a chléb, a i to ne každý den. Tam žil a modlil se do své smrti.“

„No, to je teda něco!“ vyklouzlo Kostovi. „V úplné tmě a samotě?“

„Samozřejmě. Zřekl se všeho pozemského.“

„A proč?“ upřímně se divil chlapec.

„Je to jeden ze způsobů jak dosáhnout Nirvány.“

„Jéje, to bych teda nevydržel,“ náš „Filozof“ zavrhnul takovou variantu a kroutil hlavou.

„A já bych to zkusil,“ vyslovil se Andrej.

„Myslíš si, že je to tak jednoduché?“ pronesl Sensei. „K tomu, aby ses pustil do techniky uzavření, se musíš naučit aspoň to základní – kontrolovat své myšlenky... Vždyť člověk se nemohl hned uzavřít do jeskyně v úplné tmě a modlit se k Bohu. Nejdřív se poustevník učil zvláštní techniku dýchání, pak umění kontrolovat své myšlenky, převádět je do stálého stavu agathodemonu, tedy pozitivní myšlenky. A až pak se uzavřel, prováděl řadu jistých meditací, díky kterým se dostal na určitou úroveň od jednoduchého ke složitému. Nakonec člověk vědomě odchází do Nirvány, k Bohu, vymaní se tedy z kruhu reinkarnací. Není to jenom tak. I když,“ Sensei pokrčil rameny a zamyšleně pronesl: „na duchovní úrovni je to docela lehká a jednoduchá cesta, pro lenochy. Je jednoduché odejít z lidského světa a stát se poustevníkem. Něco jiného je žít ve světě, konat dobro mezi lidmi a skrze takovéto skutky odejít k Bohu. To pak ano! Je to těžké, ale skutečně cenné.“ A znovu se vrátil

k tématu vyprávění. „Technika uzavření je velmi stará a používá se už od pradávna. Agapit ji předal svým učedníkům jako tajnou vědomost. Ale později byla tato technika ztracena, protože poslední, který ji ovládal, jednoduše nenašel člověka, kterému by mohl svěřit tyto znalosti.

Mnozí se snažili napodobovat Agapitovy učedníky, zkoušeli se sami zavřít do izolace, vůbec neovládali teorii této praktiky. Následně buď izolaci nevydrželi, nebo se zbláznili. Je to přirozené. Vždyť jestli se člověk neumí vyrovnávat se svým strachem, negativními myšlenkami, pokud v něm dominuje kakodemon, tedy negativní myšlení, pak se v izolaci prohluhuje mnohonásobně. Člověku, který není připravený, se izolaci vydržet prakticky nepodaří.“

Nastalo krátké ticho.

„Takže Nestor se zachoval tak trochu mazaně?“ zeptal se Viktor.

„Psal to, co mu poručili nadřizení hodnostáři. Nestor dostal za úkol připravit knihu o životě Theodosije k příležitosti kánonizace. Zkrátka vytvořit obraz pro následující generace. Takže i psát o něm musel odpovídajícím způsobem, na potřebné úrovni. A tak Nestor psal. Něco málo vzal ze skutečného života Theodosije a ostatní jeho ‚svátost‘ doslova opsal. Autor přece nebyl svědkem skutečných událostí. Když Theodosij přišel do jeskyně k Antonijovi v roce 1056, Nestor v té době ještě, jak se říká, pásl koníčky. Proto dostal právě Nestor úkol napsat tuto práci a k tomu mu poskytli své svědectví někteří následovníci Theodosije – staří mnichové, kteří žili v době jeho působení ve funkci opata. Měli Nestorovi pomoci popsat tento příběh co ‚nejpravdivěji‘.“

„No, a pak máme věřit ‚historii‘!“ zasmál se Žeňa.

„A co bys chtěl? Všechno není tak jednoduché. Tehdy církev potřebovala vytvořit obraz prvního svatého na Rusi. A tak si vybrali opata Theodosije za ‚zvlášt-

ní zásluhy'. Agapita si nemohli přece vzít?!“ zasmál se Sensei. „Koho potřebovali? Opata. A tak to Nestor zařídil. Vzal něco málo ze skutečného života Theodosije, částečně z dětství, mládí a ze života v klášteře a ostatní už podle návodu ‚otců‘ doslova převzal z různých Knih o životě řeckých a palestinských svatých. Na Rusi už tehdy existovaly překlady starých knih o životě svatých, pak také asketických a naučných traktátů a legend ze života asketiků. Zvláště pak byly oblíbené a vyhledávané knihy o životě řeckých světců, takových jako svatého Antonije, Theodora Studity, Theodora Edesského, Jana Zlatoústého. Méně známé, ale zato kompletní byly knihy o životě palestinských svatých z 6. století, o kterých psal Cyril Skifopolský. Jsou to legendy o Jevfimiji Velikém, Sávovi Posvěceném, Janu Mlčenlivém, Theodosijovi Kinoviarchovi. Zkrátka, při sestavování nového obrazu bylo z čeho vybírat.

Nestorovi se například nejvíc zalíbily knihy o životě svatého Jevfimije a Sávy. Proto se obraz nového Theodosije velmi podobal Sávovi, v textu byly dokonce použity doslovně opsané pasáže. Duchovní dobré skutky si vzal z východní askeze, doplnil některé prvky ze života svatých a z toho vznikl obraz velikého Theodosije, otce ruských mnichů.

I když samotný Theodosij nebyl vůbec takový, jak ho prezentovali. Prožil skutečně těžké dětství v bohaté rodině. Ve 13 letech mu zemřel otec. Matka ho neustále bila. Chlapecova psychika byla velice nevyrovnaná. Zkrátka byl slabý a snažil se vypadat jako silnější. A když přišel k Antonijovi do Kyjeva, už poněkolkáté utekl od své matinky, Antonij jej přijal na základě jeho duševní skromnosti, doufal, že ho převychová. Tehdy už v jeskyni spolu s Antonijem žilo menší společenství, a to včetně Agapita, který také Antonije varoval před tímto ‚tichoučkým‘ chlapcem: ‚Hřeješ si na prsou hada‘. Ale Antonij z lítosti nechal chlapce u sebe. Nestor mimochodem tento moment příchodu

Theodosije k Antonijovi a jeho údajné odmítnutí přijmout chlapce do řádu zobrazil podle svého. Písmeno od písmene to opsal ze života svatého Sávy, což ve skutečnosti nemělo nic společného s realitou.

Přestože byl Theodosij v přítomnosti konventu tichý, uvnitř něj bouřila sopka a rozhodně nebyla plná dobrých myšlenek. Theodosij cítil, že jej Agapit prohlédl skrz naskrz a věděl o jeho utajených úmyslech, a proto se snažil, aby mu zbytečně nechodil na oči. A pak po celý život pociťoval z Agapita vnitřní strach, protože páchal věci, které neodpovídaly duchovnímu životu.

Co Antonijovi předpověděl Agapit o tomto chlapci, to se také naplnilo. Když se pak k mnichům připojil Varlaam, syn Jana, prvního bojara knížete Izjaslava, vznikla aféra s představiteli moci. A tehdy se z celého konventu stal právě Theodosij ze slabosti svého ducha Izjaslovovým informátorem. Následně Antonije nejednou podrazil. Nakonec, když Varlaam jakožto první opat přišel k Izjaslavovi prosit o půdu, která byla nad jeskyněmi, Izjaslav souhlasil, že je vydá, jen pokud v čele jejich konventu bude stát jemu vyhovující duchovní osoba. Varlaamuovi nezbývalo nic jiného, než aby souhlasil. Ve stejném roce Izjaslav přeložil Varlaama (kterého Antonij kdysi postavil do čela konventu, když se sám stal prostým mnichem) do Dimitrijevského kláštera a na jeho místo dosadil ‚svého člověka‘ – Theodosije. Ale Nestor to všechno prezentoval tak, že samotný konvent zvolil Theodosije za svého opata za jeho ‚mnišské dobré skutky‘.“

„Přesně tak, za ‚dobré skutky‘,“ ušklíbl se Voloďa. „U nás by za takové ‚dobré skutky‘ dostal co proto.“

„Od té chvíle se Pečerský klášter nevěřejně rozdělil,“ pokračoval Sensei. „Agapitovi následovníci se snažili žít duchovním životem. Theodosij a jeho následovníci, mezi kterými byl nejvýraznější Nikon, který se začlenil mezi mnichy a ke kterému zahořel neoby-

čejnou láskou,“ usmál se Sensei, „snažil se využít své pozice pro vlastní obohacení. Theodosij, který dosáhl svého, pak tolik zvýšil a posílil svou moc, že dokonce ani samotnému Izjaslavovi nebylo do smíchu.“

„Ano,“ zamyšleně pronesl Nikolaj Andrejevič. „Pokud dáš takovému člověku, jakým byl Theodosij, moc, pak ani nic dobrého nečekej. Stálá depresivní úzkost v dospívání často vede k vážným poruchám psychiky, k různým psychopatologiím. Takový dospívající se špatně adaptuje mezi vrstevníky, nezřídka ztrácí pocit reality v okolním světě. A to zase dává vzniknout pocitu méněcennosti, vlastní neschopnosti a sníženého hodnocení sama sebe, celá řada strachů. Takoví lidé jsou zpravidla uzavření do sebe, plaší a nesmělí. Ale jen co se objeví šance, že by mohli reálně vládnout lidem, pak se projevuje celá řada psychických onemocnění...“

Žeňa poslouchal úvahy psychoterapeuta a pak pronesl:

„Úplně jako Jack Rozparovač.“

„A co myslíš, odkud se berou maniaci?“ řekl vážně psychoterapeut. „Přehnaný pocit velikášství dělá s lidmi i horší věci.“

„Přesně tak,“ souhlasil s ním Sensei. „Theodosij chtěl hlavně uspokojit svůj pocit velikášství. V duchovní oblasti byl hrozně líný. Modlitby četl jen proto, aby se předvedl. Když pozoroval duchovní práci Agapita a jeho učedníků, kázal jiným mnichům, aby po nocích bděli v modlitbách, a sám tou dobou tak sladce spal, že jej ráno věčně museli budit. Později to prezentovali jako tajemství jeho askeze. O takových, jako je on, Ježíš říkal: ‚Svazují břemena těžká a nesnesitelná a vkládají na ramena lidská, kdežto sami nechtějí ani hnout prstem.‘“

Theodosij byl popsán oslavnými slovy jako ‚sečtělý a vzdělaný člověk‘. To už je úplný vtip, pokud vezme me v úvahu jeho základní znalosti gramatiky. Zato

rád poučoval ostatní na každém kroku, vyzdvihoval svou osobu, aby se mu klaněli až k nohám, líbali ruce, nazývali „svatým otcem“. To bylo nedílnou součástí jeho vnitřního světa, chtěl se prezentovat před lidmi málem jako Pán Bůh. Ale Ježíš přece říkal: „A otcem nenazývejte nikoho na světě, neboť jeden je váš Otec, Jenž je na nebesích.“

Rád poučoval nejen své „stádo“, ale také obyčejné světské lidi, stavěl se do světla přísného a nesmiřitelného zastánce křesťanství, ukládal jim, že „ten, kdo velebí cizí víru, blíží se kacířství“. Často při tom opakoval Agapitova slova: „Bůh je jeden a jedna je jen víra v něj!“ Ale když Agapit vyprávěl učedníkům o jediné vnitřní víře k Bohu, která je vlastní každé lidské bytosti, mířící k Němu, a tomu také učil Ježíš, Theodosij překroutil tato slova z pozice náboženství, egoismu své Materiální podstaty. Prý jen jeho víra je ta pravá, všechny ostatní nejsou důstojné. Zvlášť rád poučoval bohaté, když u nich pobýval na hostinách nebo na návštěvě. Theodosij vnímal jako svůj úděl to, že má učit knížata. Chtěl mít tedy moc nad mocí bohatých. O takovýchto „farizejích“ už je psáno dokonce i v Evangeliiu, jehož zásady se snažil hlásat Theodosij: A všechny své skutky dělají, aby je viděli lidé; Rozšiřují své modlitební řemínky a prodlužují si trásně na pláštích; Mají rádi čestná místa na večerích a přední sedadla ve shromážděních; Zdravení na tržištích, a když je lidé nazývají: „Učiteli! Učiteli!“ Ale také se tam říká: Vy si však nedávejte říkat mistře, protože jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratři. Ani si nedávejte říkat učiteli, protože váš Učitel je jeden, Kristus...“

A najednou Taťána, kterou zřejmě nejvíc zaujala slova o jediné víře, pronesla:

„Nějak nemůžu pochopit, jaký je rozdíl mezi slovy Agapita a Theodosije o víře jediné. Myslím, že Theodosij měl pravdu. Jak říkala moje babička, musíme věřit

jenom v křesťanství, protože je to jediná víra, která nás přivede k Bohu.“

„No, tak vidíš. Tvoje babička si to myslí, protože se narodila a vyrostla v křesťanském prostředí. A něčí babička, která žije na Blízkém východě, bude vyprávět své vnučce, že jediná pravá víra je islám. Čínská babička bude tvrdit, že to je buddhismus a tak dále. Ale všechno to jsou jenom vnější okolnosti, které nakonec vedou při úplném přechodu člověka na pozitivní vlnu, tedy na dominanci agathodemonu (a ne na podporování agresivního fanatismu kakodemonu). Všechno to vede člověka ke stejnému vnitřnímu výsledku. A ten často dokonce ani neví o procesech, které se v něm odehrávají. Jen začíná chápat, co je to pravá víra v Boha, cítí neobvyklý příval duchovních sil. Všichni, kdo opravdu věří v Boha, a i když ho nazývají jakkoli, nakonec přicházejí ke stejným dveřím a překračují stejný práh. Bylo řečeno, že k Bohu vede mnoho cest, ale Brána je úzká.“

„No, já tomu celkem rozumím,“ začal přemýšlet Košťá. „Ale abych pravdu řekl, ve své podstatě je těžké tomu všemu uvěřit... Tak třeba zrovna to o Agapitovi, že v něm přebýval samotný Duch Svatý. Jak vůbec vypadal, tenhle Duch Svatý? A copak to bylo pro Rus tak důležité? A proč jsem o tom dodnes nikde neslyšel a ani nečetl? Proč se nám dochovaly jen ty příběhy, které, jak říkáte, jsou velice překroucené? Komu máme teda vůbec věřit? A jestli Bůh existuje, tak proč dopouští, aby se posmívali svatým, aby Krista ukřižovali, skrývali pravdu o Agapitovi...“

Sensei unaveně vzdychnul a klidně odpověděl:

„Nesnaž se pochopit záležitosti Boží, které jsou mnohdy před lidmi utajeny. Je to, jako by se mravec snažil schramstnout slona. Lidský mozek je velmi omezený. Člověk nevnímá základní věci: jak slyší, vidí, myslí, žije a kdo vůbec ve skutečnosti je. Dokonce ani většinou neví, co je to smrt. A to už nemluvím o tom,

že svým omezeným rozumem nemůže pochopit, co je to nekonečnost vesmíru. Jediné, co člověk může, je věřit nebo nevěřit.“

„Ale jak věřit nebo nevěřit?“ namítl Košta, který se zapojil do sporu. „Pro každou víru jsou potřebné důkazy. A to platí také pro víru v Boha!“

„Říkáš důkazy?!“ Senseiův hlas se úplně změnil. „Jdi k zrcadlu a pozorně se na sebe podívej. A pokud věříš, že jsi jen náhodné spojení aminokyselin, které nakonec vedlo až k mutaci opice a ta pak obdržela rozum, pak proč bychom vlastně měli hledat Boha? Jdi na trh, kup si banán a užij si života! A pokud s tím nesouhlasíš a věříš, že jsi zázračné božské stvoření, pak jak můžeš chtít od Boha nějaké důkazy o Jeho existenci?! Kdo jsi ty a kdo je Bůh?“

Senseiův pohled a hlas byly tak silné, že Košta bezděčně strnul, celý se jaksi naježil a rychle sklopil zrak. Zdálo se, že by se hned nejradši propadnul do země. Nastala krátká pauza.

„No jo,“ pronesl Nikolaj Andrejevič, který porušil ticho. „Jak to tak vypadá, Theodosij sloužil mamonu, zatímco Agapit Bohu.“

„Přesně tak,“ odpověděl Sensei a jeho hlas byl opět jako vždy vyrovnaný. „A tehdy se odehrálo rozdělení v lavře. Jedni mnichové prováděli pravé duchovní hrdinské činy, a to včetně izolace, kterou dobrovolně podstupovali, zatímco jiní si užívali svévole, nezávanosti, egoizmu a mamonářství, odírali lidi a vydělávali peníze na tom, že ukazovali místa, kde praví mnichové prováděli duchovní hrdinské činy a ty je vedly k Bohu... Dá se říct, že je to s lidmi jako vždycky: pošpinili tato místa svou chamtivostí, překroutili a zamotali všechno. Vždyť mohlo být všechno úplně jinak. Vždyť samotný Duch Svatý si tu zařídil své Obydlí. Ach, lidé, lidé...“

Sensei se na chvíli odmlčel a pak zamyšleně pronesl:

„Takže Agapit podstatně ovlivnil Kyjevskou Rus a nejenom to... I když byl tento vliv nepřímý, změnila se budoucnost světa. Ačkoli to nebylo jeho úkolem jako Bódhisattvy, ale spíše iniciativou samotného Agapita. Zkrátka, byl to bódha a tak se i choval.

Agapit založil duchovní příbytek, kde se po celou dobu jeho existence lidé uzdravovali ze smrtelných nemocí a, díky Bohu, se uzdravují stále. To ale není podstatné. Podstatné je to, že mnozí tady nabyli duševního zdraví, což je mnohem důležitější, než zdraví fyzické. Stručně řečeno, díky Agapitovi a jeho ostatkům, v nichž se zachovala uzdravující síla Ducha Svátého, získal Kyjevo-pečerský klášter věčnou slávu.

Vezměme si třeba současnost. Mnozí lidé z různých zemí světa, různého vyznání nebo dokonce i ti, kteří se považují za ‚ateisty‘, se během návštěvy Pečerské jeskyně, kde jsou uloženy ostatky svatých, nejdéle zdrží právě u Agapitových ostatků. Proč? Protože člověk intuitivně cítí skutečnou Svátost, vždyť duši oklamat nejde. Jenže kdyby tito lidé věděli, že mohou nejen žádat o uzdravení těla, ale prosit navíc i o spásu své duše, a to zejména ve dnech, kdy Duch Svátý přebývá v Agapitových relikviích, jejich duším by to prospělo nesrovnatelně víc. K této události dochází každoročně po celý týden počínaje 25. únorem. **Protože není v těchto dnech na Zemi posvátnější místo, kde by člověk, bez ohledu na své vyznání, mohl být se svou prosbou tak blízko Bohu. Tuto šanci má každý člověk a může ji využít jen sedm dní v roce. Vždyť není jisté, že se dočká roku následujícího. Pomíjivé jsou dny lidské na rozcestí časů. Žalostné jsou činy lidské před tváří Hospodina. Už dnes je každý okamžik je na misce vah. A není pro duši důležitějšího úkolu, než je touha po spasení. Nikoli ve víře vnější, ale ve víře vnitřní je skryt klíč k Bráně. Pouze slepý, zaslepený prachem, to neuvidí.**

Člověk může darovat Bohu pouze svou víru a upřímné modlitby. Nic víc Hospodinovi dát nemůže. Protože vše, co kolem člověka je, je dílem Božím. A není vhodné dávat Pánu darem to, co je jeho vlastnictvím. Vždyť Bůh nepotřebuje od člověka nic, než jeho Lásku a Víru! Co může malé dítě dát svému Rodiči, aby potěšilo Jeho srdce? Pouze Poslušnost a Lásku.“

Sensei se odmlčel, zadíval se do ohně. A pak začal zamyšleně mluvit. Zdálo se, že oslovoval současně všechny i každého zvlášť.

„Dokud žiješ, člověče, máš příležitost vyprosit si v modlitbách věčnost pro svou duši v Boží lásce. A dokud máš tuto MOŽNOST, přijď k Agapitovi během svaté neděle a modli se před Duchem Svatým pouze za svou duši. Protože tělo tvé je pomíjivé, tělo tvé je jen prach. A všechny starosti pozemské jsou také jen prach. Avšak pamatuj, člověče, že to, co slibuješ před tváří Boží, musíš také splnit! Protože On, jako každý otec, nesnáší lež, odpouští, avšak nedůvěruje již více...“

Sensei odtrhnul svůj pohled od doutnajícího ohně a pozorně se na nás podíval. Jeho oči vyzařovaly jakousi neobyčejnou sílu a čistotu. Najednou pronesl:

„Jen mě poslouchej, člověče, říkám ti pravdu, stejně jako ti není dáno vyhnout se smrti, tak ti také není dáno vyhnout se Božímu soudu.“

Nastalo ticho, které se nikdo neopovážil narušit. Začínalo svítat. Kdesi melodicky zazpíval ptáček. Sensei se podíval na moře, vzdychnul a unaveně řekl:

„Tak dobrá, už jsem vás dost unavil svým povídáním. Měli jste dávno odpočívat...“

Rozešli jsme se do svých stanů. Na břehu moře zůstal jen Sensei, seděl u dohořívajícího ohně. Jeho zamyšlený pohled směřoval na Východ, kde první světelné paprsky prorážely cestu Slunci, snažily se roztrhnout temnotu nočního nebe.

Výroky Senseie

1. Pokud budeme shovívaví ke zlu, pak si ani nevšimneme, jak se staneme lhostejní k dobru. Nicméně pokud ale trestáme zlo, musíme se umět včas zastavit. Jen tak se vyhneme nebezpečí, které se ukrývá uvnitř nás. Ten, kdo vítězí, se nechlubí, nepoužívá násilí, nejásá. Prostě vítězí..., a to v první řadě sám nad sebou. Takže když trestáme zlo, musíme vždy pamatovat na dobro.

2. Lidé chtějí vypadat důstojně nikoli před Bohem, nikoli před vlastním Svědomím, ale před druhými lidmi. Kořenem všeho zla jsou lidské touhy. Vždyť člověk si cení jen toho, v čem chce vidět hodnotu. A to, v čem hodnotu vidět nechce, to pro něj nemá vůbec žádný význam. Závist, nenávisť, zatrpklost nerostou z vnějšího podnětu, ale z vnitřní pýchy.

3. Celý svět je postaven tak, aby se člověk co nejvíce snažil získat něco, co domněle potřebuje k absolutnímu štěstí. Celý svět obchoduje s iluzemi. Je utkán ze lži a jednotlivé nitky jeho sítě jsou upevněny na závisti. Lidé sami vytvářejí iluze, přizívají je svými nečistými myšlenkami. Sami žijí v této iluzi a považují ji za naprostou skutečnost.

4. Ať má člověk na Zemi jakoukoli moc, nebude nikdy spokojený, protože i s ní zůstává otrokem svých přání. Skutečná moc je moc nad sebou samým.

5. Je naivní krmit rybami hladovějícího, protože je sní a zase bude mít hlad. Mnohem moudřejší je dát mu udici a naučit ho chytat ryby.

6. Dokud v duši žije láska, pak je odloučení nemožné. Hlavní je vědět, že tohoto člověka miluješ. Jak bys ho mohl ztratit, když pro tvou duši opravdu tolik znamená, když Vzpomínky a Láska k němu nadále žijí v tobě samotném...

7. Lidská existence je dočasná. Smrt přináší konec stáří a mukám, vysvobozuje od tíhy bytí. Pro milující duše je to odměna. Vždyť ve své podstatě se jinými nestáváme jen kvůli tomu, že opouštíme tento svět...

8. Žádný člověk v podstatě nežije svůj skutečný život. Vybírá si takový životní styl, který se mu líbí, a hraje svou roli, většinou ne jednu. Tolik se do ní užije, že si myslí, že je to ve skutečnosti jeho pravý život.

Člověk, stejně jako každý herec, zůstává nespokojen se svojí rolí a sní o nové, ve které by měl mnohem důležitější úlohu. Ale ať dosáhne čehokoli, zdá se mu, že tu hlavní roli ve svém životě zatím ještě nesehrál. A po celou tu dobu pouze jen sní, utěšuje se těmito pohádkami.

9. Nebylo by lepší přestat snít a zvolit si roli hodnou jména Člověk? A stát se tím, kým máš být. Když budeš usínat, abys byl klidný, že je tvoje svědomí čisté. Když budeš umírat, aby ses nemusel stydět za své myšlenky a činy. A když pak předstoupíš před Boha, jak říkají křesťané, před Boží Soud, abys měl co říct. Aby miska vah s dobrými skutky byla plná a ta se špatnými skutky prázdná. To je to, co znamená být Člověkem. Protože život je příliš krátký. A je nám dán pro to, abychom dokázali Bohu, že jsme hodni jména Člověk.

10. Staň se sám sebou, svou Podstatou. Život a smrt jsou jako jednotná řeka. V této řece proudí Podstata.

V pohybu získává to, co nikdy nepomíjí. Nikdo nemůže skutečně ocenit divokou řeku, pokud nevstoupí do jejích vod, protože pro něj tato řeka představuje budoucnost. Nikdo nemůže vstoupit do jedné řeky dvakrát, protože představuje minulost. Existuje jen pohyb řeky, protože ten představuje přítomnost. Každá voda dříve nebo později dosáhne svého pramene a změní se v něj, vrátí se k prvotní čistotě.

11. Nemáš se proč stydět za svůj oděv. Oděv je jen pouhou součástí jednotného procesu utváření a rozkladu. Není nic hloupějšího než vyhovovat rozmarům svého oblečení. Vždyť to, co je jeho podstatou, tě uzavírá do úzkého prostoru, vzdaluje od světa a způsobuje pochyby a strach, které vznikají tímto odcizením. Nutí tě, abys existoval kvůli jeho formám a vnější iluzi, kterou vytváří pro ostatní, tlačí tě k tomu, aby ses o něj stále více staral. Vždyť každá forma má svá pravidla. A pravidla jsou jen souhrnem kontrastů.

Tvůj oděv má hranice. Je proměnlivý. Máš na výběr a nemusíš jej nosit. Ale když obnosis jedno oblečení, tak si oblékáš druhé. Pokud neboříš hranice, pak je tragické honit se za nekonečným.

12. Nemá smysl běžet za mrtvým, suchým trním, protože v něm není život. Mrtvé se nemůže projevit jinak než svými trny. Mrtvé brání mrtvé. Mrtvé se nepromění v živé proto, že existuje život, a živé se nestane mrtvým proto, že existuje smrt. I smrt, i život jsou na něčem závislé, existuje něco, co je spojuje.

13. Je hloupé opěvovat toho, kdo v tobě vidí jen svou budoucí potravu. Lákala tě výška jeho letu. A tys jej následoval, myslel jsi na svůj prospěch. Ale cílem ptáka v letu bylo úplně něco jiného. I když se vznáší vysoko nad pouští, krmí se jejími oběťmi. Pták, který se živí mršinou, se přece nezajímá o přeměnu svého jídla. Protože jeho podstatou je hniloba. Podvedl jsi sám sebe. Uviděl jsi realitu a tvé iluze se rozplynuly. Ale tvá reali-

ta je také iluze. Velký pták byl jen pouhým stínem, ve kterém se ukrývá podstata věcí. Věci přece mají tu vlastnost, že se rodí v Beztvarém a vracejí se k Nízkému.

14. Ten, kdo spoléhá na vnější věci, ten může jen předpokládat. Ten, kdo spoléhá na vnitřní, ten získá pravé znalosti. Tělo je prach. Jeho podstatu tvoří jen a jen prach. Mohl jsi získat Moudrost věčnosti. Stačilo, abys udělal jediný krok. Ale strach ze smrti prachu byl silnější. Prach unikl. Tys zůstal ve smutku, protože Duch vždy tihne k věčnosti. Moudrost věčnosti není možné pochopit tímto prachem, protože ten ji změní na pouhou hloupost. Útěk před strachem nepřinese spasení. Zbavit se strachu uvnitř sebe znamená získat dokonalost. A dokonalost umožňuje udělat krok směrem k hranici. Protože pouze na hranici si uvědomíš počátek Moudrosti.

15. Přízrak, který se podobá Moudrosti, se jen zdá být Moudrostí. Prázdný zmatek je začátkem nepokoje. Kdo chce vypadat jako Mudrc, aby se chlubil před ostatními, ten se bude smutně zmitat v samotě, snít o slávě. Ale jeho podstatou je prázdnota pod pláštěm Ega. Když znalost přichází od neznalosti, pak otázky neberou konce.

16. Nebe a slunce provádějí změny. Mohou přetvářet tak, aby všechno živé odpovídalo své přirozenosti. Nebe a slunce znásobují plné a ničí prázdné. Poušť provádí pohyb v klidu. Je mrtvá, ale je schopná vytvářet přeludy, aby všechno živé sváděla svými iluzemi. Poušť ničí plné a plní prázdné. Když jsou zrnka písku pohromadě, tak následují pohyb písku, proto živly určují jejich směr.

17. Přišel jsi tam, kam ti už od narození bylo dáno přijít. Vyrostl jsi v tom, co pro tebe bylo přirozené. Dosáhl jsi zralosti v tom, co se stalo tvým osudem. A odejdeš tam, kam ti smrtí bude dáno. Smrt je jen začátkem

života. Život je pouze následovníkem Smrti. Příchod života není možné odmítnout. Odchod z něj není možné zastavit.

18. Cizí stopa se nepodobá té vlastní. Stopy se objevují tam, kde jsou zanechány. Ale ony samy nejsou tím, kdo je zanechá. Když jsi šel po cizích stopách, hnal jsi se za vnějším obrazem, neřídil ses jejich vnitřní podstatou. Ale každý jde po takové cestě, která odpovídá jeho pravým snahám. Poušť časem smyje všechny stopy svým pískem, aby nový Poutník nedělal stejné chyby jako ten před ním. A to je důvod, proč je důležitá vlastní zkušenost. Aby ses stal Člověkem, musíš pokračovat svou vlastní cestou.

19. Stopa člověka má jen malé místo v nekonečně Poušti. Ale nehledě na to může člověk vystoupat tam, kde ještě nikdo nebyl. A když jde tam, kde ještě nikdo nebyl, je schopen jít daleko a získat hodně. Poznání jeho rozumu není velké, ale člověk, který se svěřuje Neznámu, je schopen dojít k Tomu, Kdo jej stvořil.

20. Můžeme Jej vnímat, ale ne vyjádřit. Můžeme k Němu dojít, ale ne mu porozumět. Můžeme Jej Milovat, ale ne jej obejmout. Můžeme Jej pochopit v Začátku, ale ne poznat do konce. Protože On je Ten, Který stvořil všechno. Protože On je Ten, Který tvoří svou Vůli.

21. Zlato znečišťuje duši a pokouší mysl. Je to věc nízká, po níž mnozí prahnou, ale ve skutečnosti je jen pomíjivý klam. Pravou hodnotu nachází mnich v upřímné modlitbě za svou duši. Nikoli o sytost břicha a zdraví těla byste se měli starat. I když se teď najíte do sytosti, dříve nebo později stejně budete mít hlad. I když budete mít pevné zdraví, dříve nebo později vaše tělo stejně zemře. Ale duše je věčná. A jen ona si zaslouží skutečnou péči.

22. Není vhodné znepokojovat Pána z jakéhokoli jiného důvodu, než o spásu duše své. Neproste o tělo

o zdraví, nestrachujte se o život – to vše je jen prach a touhy nenasytné. Není důstojnější prosby než prosba o spasení své duše.

23. Pro duši, která je plná touhy, není nic nemožného.

24. Pomíjivé jsou dny lidské na rozcestí časů. Žalostné jsou činy lidské před tváří Hospodina. Už dnes je každý okamžik na misce vah. A není pro duši důležitějšího úkolu, než je touha po spasení. Nikoli ve víře vnější, ale ve víře vnitřní je skryt klíč k Bráně. Pouze slepý, zaslepený prachem, to neuvidí.

25. Jen mě poslouchej, člověče, říkám ti pravdu, stejně jako ti není dáno vyhnout se smrti, tak ti také není dáno vyhnout se Božímu soudu.

OBSAH

Sensei ze Šambaly. Kniha 2	3
Výroky Senseie	186

18+

MEZINÁRODNÍ ONLINE FÓRUM

GLOBÁLNÍ KRIZE. ODPOVĚDNOST

2. PROSINCE 2023 | 17:00 SELČ

SLEDUJTE VE SVĚM JAZYCE NA [CREATIVESOCIETY.COM](https://creativesociety.com)

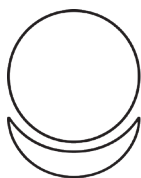
TVOŘIVÁ SPOLEČNOST – to je mezinárodní projekt, který na dobrovolnické bázi sjednocuje lidi z více než 180 zemí. Cílem projektu je v co nejkratší době zákonnou a mírovou cestou přejít na nový tvořivý formát společnosti na celém světě, ve které život člověka bude nejvyšší hodnotou.

PODPORUJEME

**TVOŘIVÁ
SPOLEČNOST**
creativesociety.com

ALLATRa

MEZINÁRODNÍ SPOLEČENSKÉ HNUTÍ

Mezinárodní společenské hnutí ALLATRa – sjednocení iniciativních, poctivých a přátelských lidí z více než 140 zemí světa, kteří se snaží využít své nejlepší vlastnosti ve prospěch společnosti.

MSH ALLATRa – formát vzájemných vztahů mimo politiku a mimo náboženství mezi lidmi různých sociálních statusů, profesí, národností.

Díky iniciativě a nezištnému konání aktivních účastníků **Mezinárodního společenského hnutí ALLATRa** se po celém světě realizují různé tvořivé projekty a dobré skutky, zaměřené na vytváření podmínek pro otevření tvůrčího potenciálu lidí, pro zrození všelidských duchovních a morálních hodnot v celém světovém společenství.

JEDINÉ ZRNO

GLOBÁLNÍ PARTNERSKÁ
DOHODA ALLATRa

NE NÁSILÍ V RODINĚ
A SPOLEČNOSTI

ALLATRa TV

Děkujeme všem dobrovolníkům Mezinárodního společenského hnutí ALLATRa, kteří se ve svém volném čase aktivně účastní projektů. Jsme rádi novému přátelství, novým nápadům a iniciativám! Připojte se!

Kontakty: • allatra.org • info@allatra.org

Kniha AllatRa

Je to živá encyklopedie prapůvodních duchovních znalostí o světě, společnosti a člověku.

Nejenže s každým hovoří o jeho osobních věcech, ale zároveň dává odpovědi na nejniternější a utajované otázky, které člověk drží v sobě a neodvážá se o nich říci ani nejbližším lidem. Kniha AllatRa přenáší člověka do uchvacujícího stavu všestranného poznávání Pravdy a uspokojuje touhu po hledání smyslu života naplněním z životodárného Pramene.

Je základem prapůvodních Znalostí potřebných pro duchovní probuzení a kardinální transformaci jak člověka, tak i celého lidstva.

- ☉ Duše — to nejcennější v člověku
- ☑ Sekce věda
- ☉ Význam duchovního rozvoje člověka
- ☉ Smysl lidského života
- ☉ Vícerozměrná konstrukce člověka
- ☉ Starobylé duchovní praktiky a meditace
- ☉ Atypické chování dítěte
- ☉ Společnost a člověk
- ☉ Co se děje po fyzické smrti?
- 🔍 Co spojuje všechna náboženství?
- ☆ Pracovní znaky
- ☾ Posvátné symboly ikon
- ⚙️ Uspořádání vesmíru
- ☉ Co je to systém živočišného rozumu?
- 🔍 Co se skrývá za super schopnostmi?
- ☉ Dialog s Bohem
- ☉ Posvátný Grál
- ☉ Starobylá podobenství

Kniha je bezplatně dostupná na stránkách: allatra.tv/cs

SENSEI ZE ŠAMBALY. 1. DÍL

byla sepsána podle zápisků bývalé maturantky, která ve svém deníku zachycuje události z let 1990 - 1991. Ne-spoutaná energie vnitřního hledání ji přivede k setkání se zvláštním, velmi vzdělaným mužem, mistrem východních bojových umění a velmi tajemnou osobou - Senseiem. Jeho neobvyklý pohled na svět, který proniká až do samotné hloubky duše, fascinující filozofie a znalosti o světě a o člověku, dynamické bojové umění a moudrost v každodenních situacích, alternativní medicína, starobylé duchovní praktiky (včetně účinné techniky k ovládnutí negativních myšlenek), projevy fenomenálních lidských schopností. Nejdůležitější je ale to, že najde odpovědi na své hlavní vnitřní otázky a na základě své vlastní zkušenosti pozná, že je lidem darována shora nejmocnější tvořivá síla - síla víry a lásky.

SENSEI ZE ŠAMBALY. 3. DÍL

Zcela výjimečná kniha, která se poněkud liší od předchozích stylů, ale zároveň je pokračováním 1. a 2. dílů Senseie ze Šambaly. Právě touto svou nevšedností je pro mnohé čtenáře ještě atraktivnější! Během prázdninového pobytu ve stanovém táboře se objeví velmi tajemný a bohatý návštěvník Ahriman. Jeho fi lozofie a životní postoje jsou naprosto odlišné od Senseiova myšlení. Obraz Ahrimana je ztělesněním přání, tužeb a hodnot, které převládají v současné společnosti.

Zpočátku, když budete číst knihu, asi neporozumíte tomu, proč se odhalují natolik utajené podrobnosti „obrácené“ strany života, které zná jen velmi bohatá část lidstva. Když ale knihu dočtete, uvědomíte si, jak hluboký obsah vložila autorka do tohoto díla.

ATLANTIDA. Elita v hledání nesmrtnosti

Pravda o původu elity v moderní lidské společnosti, o jejím hledání nesmrtnosti. Elita – to jsou služebníci Ela. Historie předpotopní vysoce rozvinuté civilizace – Atlantidy. Boj o moc, klimatické zbraně, jaderná válka dávné minulosti, megality, unikátní technologie prodlužování života za hranici druhu, nesmrtnost v těle pro vyvolené.

Fakta a důkazy. Jak se ideologie potomků Atlanťanů odrazila na moderním světonázoru lidstva?...

SENSEI ZE ŠAMBALY. 4. DÍL

Tato kniha je pokračováním předchozích dílů knih, kde Sensei odhaluje svým přátelům hluboké znalosti světových dějin zahrnující období od starověkého Egypta až po současnost. Tato kniha odhaluje mnoho tajemství. Ale to není nic ve srovnání s tím, co v sobě SKRÝVÁ.

EZOOSMÓZA

Se skrytou realitou se člověk setkává dennodenně. Poznání jejich tajemství pomáhá člověku nejen získat zkušenosti, jak v tomto světě existovat, ale udělat další krok k tomu, jak více poznat sebe samého... Mnohé tak zvané lidské nemoci, nenadále depresivní stavy, pokusy o sebevraždu, nešťastné případy či vraždy jsou často důsledkem projevu činnosti skrytých sil. Kdysi byli odvážlivci, kteří se jim postavili a chránili lidi na té straně reality. Nyní je miska vah Dobra a Zla v rukou samotného člověka. O všem rozhoduje jeho ezoosmóza.

VĚDOMÍ A OSOBNOST. OD PŘEDEM MRTVÉHO K VĚČNĚ ŽIVÉMU

Tato kniha, vydaná v redakci Anastasie Novych, je tištěnou verzí pořadu „Vědomí a Osobnost. Od předem mrtvého k věčně Živému“ s účastí Igora Michajloviče Danilova. Úplnou verzí pořadu najdete na internetových stránkách allatra tv (<https://allatra.tv/video/soznanie-i-lichnost>).

Toto je živý rozhovor s Igorem Michajlovičem Danilovem. Toto je živá kniha. Toto je počátek globálních událostí, které se budou neodvratně vyvíjet dál.

OSTEOCHONDROZA PRO PROFESIONÁLNÍHO PACIENTA

Kniha je skutečný objev pro ty, které již dlouho trápí problémy páteře, a pro ty, kdo se s tímto setkali poprvé. Dozvíme se, jak funguje páteř a co máme dělat, abychom ji udrželi zdravou po dlouhou dobu. Jednoduchým a živým jazykem jsou v knize vysvětleny základní pojmy z anatomie páteře, jednotlivé fáze vývoje nemoci, nejnovější výzkumy a metody léčení v oblasti regenerace poškozené meziobratlové ploténky metodou vertebroritologie - odstranění vyhrěznutí meziobratlové ploténky bez nutnosti operace.

1. vydání, 2020
Sazbu zhotovilo Nakladatelství IBIS s. r. o.
Vytiskla Tiskárna Tisk SPRINT s.r.o.
Vestecká 541, 252 50 Vestec

České vydání © IBIS, 2020
Překlad © Hana Prchlíková, 2013
Obálka © KRM Advertising s. r. o.

Kontaktní adresa: Nakladatelství IBIS s.r.o.,
info@ibisbooks.cz
www.ibisbooks.cz